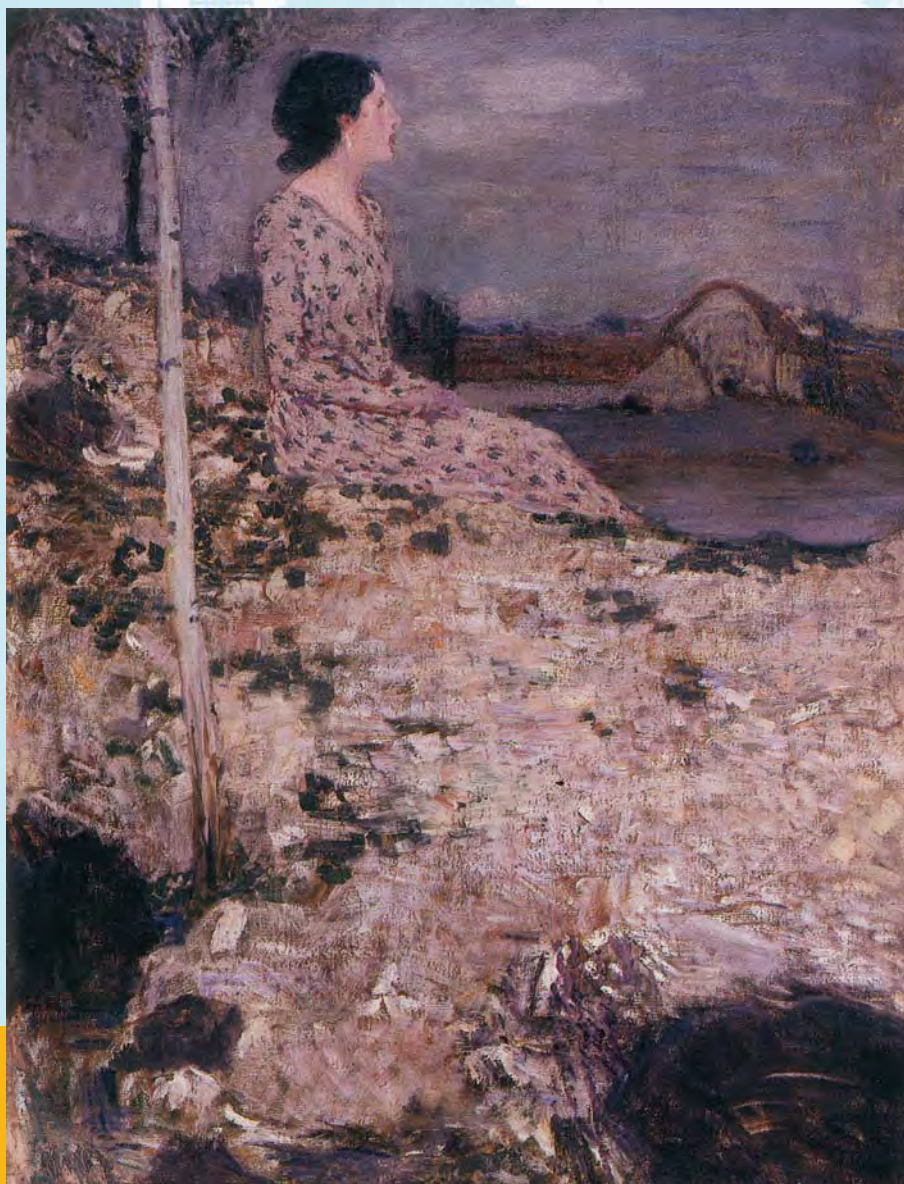

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

5

Květen – červen

2008

28. ročník

- Rozhovor: **Se slovenským velvyslancem JUDr. Peterem Lizákem** / Marie Brandeis
- Fejeton: **Za kulatou merunou o čest a slávu vlasti** / Jindřich Lion
- Rozhovor: **S rakúskym dramatikom Petrom Turrinim** / Andrea Ozábalová
- Aktuálně: **Rusko včera, dnes a zítra (dokončení)** / Alexej Bálek

Pondělní promítání filmů české kinematografie
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

9. 6. v 19:30

Maharal – Tajemství talismanu, ČR, 2006, režie: Pavel Jandourek, 105 min. (anglické titulky, změna vyhrazena, velvyslanectví bude otevřeno jen do naplnění kapacity sálu)

Maharal je rodinný dobrodružný film. V srdci staré Prahy se ukrývá obrovský poklad, jehož minulost sahá až do doby císaře Rudolfa II. Za legendami opředeným pokladem se kromě policie vydává i skupina dobrodruhů a parta dětí s vysokoškolačkou Kristýnou. Ve chvíli, kdy se na Prahu valí obří povodeň a především Staré Město se ocitá v ohrožení, všichni hlavní hrdinové v opuštěném centru metropole nasazují vlastní životy, aby odhalili a uhájili její největší tajemství.

Scénář: Martin Bezouška, hudba: Zbyněk Matějů. Hrají: Bára Seidlová, Maroš Kramár, Bořivoj Navrátil, Josef Somr, Matěj Hádek, Miroslav Táborský, Tomáš Materna, Adriana Neubauerová, Matyáš Valenta.

Tento film obdržel na 47. festivalu dětí a mládeže ve Zlíně Cenu diváků.

Předběžné termíny promítání na velvyslanectví v roce 2008:

vždy druhé pondělí v měsíci, tj. **8. 9., 13. 10., 10. 11.** a ev. **15. 12.**

Začátek představení **vždy v 19:30, pouze v prosinci ještě v 17:00 pro děti.** Změna vyhrazena.

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku ve spolupráci se Slovenským inštitútem
Vás srdečně Vás zve na

Literární čtení – ohlas roku 1968 ve slovenské a české literatuře
4. června v 19:00, Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

Z českého textu čte herečka Renáta Olárová

**Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien**

**Česká
duchovní služba
oblast Vídeň**

Poštovní adresa: 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31

Tel.: +43 (0664) 406 55 41
www.sweb.cz/farnost.viden

Fax: +43 (01) 711 84 112
www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:

CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:

mše svatá každou neděli a svátek v **08:30**

KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:

mše svatá každou neděli a svátek v **10:00**

KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Wien 3, SALESIANUM:

mládežnická mše svatá druhou nedělí v měsíci v **11:00**

KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Wien 13:

mše svatá třetí sobotu v měsíci v **18:00**

KALENDÁŘ AKCÍ

So 07. 06. Svatba Miriam + Thomas v **15:00** v kostele Don Bosco, Hagenmüllergasse 33, Wien 3

So 14. 06. LINZ: Mše svatá pro rodiče s dětmi, pravidelné setkání

So 21. 06. DON BOSCO-HAUS: Mládežnická mše svatá v **18:00**, St. Veit-Gasse 25, Wien 13

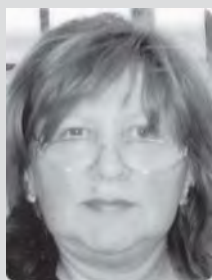
Na přední straně obálky: **Jan Preisler, Jarní motiv**, 1901-1902, olej, 89 × 76 cm, Galerie moderního umění v Hradci Králové

Na zadní straně obálky: **Zdenka Braunerová, titulní list k Pohádce máje Viléma Mrštíka**, 1897

Jan Preisler (17. 2. 1872, Popovice u Králova Dvora – 27. 4. 1918, Praha)

„Lyrik delikátní sensibility, jemuž je forma a barva tolik, co tón hudebníků a vnitřní rytmus verše básníkovy,“ tak označil Jana Preislera dobový kritik.

Zdenka Braunerová (9. 4. 1858, Praha – 23. 5. 1943, Praha) byla osudovou ženou, která zasáhla do života několika českých umělců (Antonína Chitussiho, Julia Zeyera, F. X. Šaldy, Viléma Mrštíka, Miloše Martena, Františka Bílka, Jana Zrzavého), a vnitřně bohatou osobností, která svou životní energii a mimořádné schopnosti umělecké i intelektuální zaměřila na prosazení české kultury v evropském kontextu. Pocházela z významné pražské rodiny, její matka byla šlechtička a otec vlastenecký politik, a proto se mohla věnovat malířství bez materiálních starostí. Pohybovala se mezi kulturní elitou v Praze i v Paříži, kde poprvé vystavovala už roku 1897.

Vážení čtenáři,

s když jsem minulý měsíc vybírala náměty na obálku časopisu Klub, řídila jsem se v podstatě dvěma fakty – kvůli zkrácení dotací Spolkového kancléřství jsme nuceni barevnou obálku nahradit černobílou, ale především, že autor otištěných fotografií Jan Langhans zemřel právě před osmdesáti lety. Výběr fotografií nebyl náhodný, oba pomníky a část radnice totiž již nestojí, ale přesto nám připomínají kulatá výročí české minulosti. Před 150 lety zemřel rakouský maršál českého původu Václav hrabě Radecký z Radče. Nedlouho poté jsem se z českého denního tisku dozvěděla, že jakási současná iniciativa by ráda pomník slavného maršála, asi kopii, vrátila na jeho původní místo. V tisku i jinde vzplanula vášnivá debata občanů, historiků, památkářů a dalších, zda si to ten „habsburkovec a Rakušan“ vůbec zaslouží.

Druhý námět, původní Staroměstská radnice a před ní stojící mariánský sloup, je zajímavý dokonce ze dvou hledisek. Mariánský sloup byl stržen jako symbol habsburské nadvlády v prvním zápalu nadšení z vyhlášení samostatného Československa, a to za vydatné asistence spisovatele, příslušníka předválečné umělecké bohémy a anarchisty Franty Sauera. I zde se dlouho uvažuje o navrácení mariánského sloupu někam na Staroměstské náměstí. Ale to neaktuálnější a asi i nejzajímavější je vyhlášení nové architektonické soutěže na dostavbu Staroměstské radnice. Ovšem zda se opravdu bude stavět, je ve hvězdách, zatím se o to radní a posudková grémia, i přes hodnotné a kreativní návrhy vynikajících architektů minulých soutěží, neúspěšně pokoušejí téměř po šest desetiletí.

Srdečně Vás zveme 9. června v 19:30 do kinosálu českého velvyslanectví na český rodinný dobrodružný film režiséra Pavla Jandourka Maharal – Tajemství talismanu. Zároveň se velice omlouváme za zpoždění minulého čísla, zaviněné technickou poruchou a zaneprázdněností redakčního týmu dobrovolníků, a děkujeme za pochopení. O tom, co ještě letos připravujeme, se dozvíte v příštích číslech Klubu a na naší webové adrese www.kulturklub.at.
Příjemné posezení u časopisu Kulturní klub přeje

ing. Helena Baslerová

Obsah

Klub připravuje	2
Církevní kalendář: červen 2008	2
Editorial	3
Obsah	3
Impressum	3
Kalendář: červen – srpen 2008	4
Rozhovor	5
Kultura	7
Události	12
Zajímavosti	16
Ekonomika	24
Správy ze Slovenska	31
Sokol & sport	36
Fejeton	39
Úvahy, dopisy	41
Z české a slovenské Vídně a okolí	42
Humor	47
Oznámení	50
Informace & inzerce	59

IMPRESSUM

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler), Schloßelgasse 18, 1080 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich (Ing. Helena Basler), Schloßelgasse 18, 1080 Wien

Verlagsort: 1080 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

REDAKCE: Schloßelgasse 18, 1080 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: Ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. Dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová (překladatelka), Anna Křivanová (asistentka)

Technická redakce: František Písařík

Redakční kruh: Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec, Dr. Martin Franc, Dr. Karel Hellich, P. Dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, Dr. Jan Kahuda, manželé Kalinovi, Jindřich Lion, Dr. Michael Lion, Dr. Marta Marková, Petr Pastrňák, Mag. P. J. N. Popov, Andrea Ozábalová, Dr. Květa Ozábalová, Mgr. Helena Stejskalová, Nela Štěrbová, Dagmar Vaněčková, Mgr. Tomáš Vaněk, Marie Woodhams, ing. Jiří Zajíček, Peter Žaloudek

Fotografové: Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola

Distribuce – Rakousko: Nela Štěrbová, Libuše Foltinová

Upozornění:

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátiť a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické. Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí ani za úplnost kalendária na str. 4.

Výstavy:

od 16. 05. Drevená sakrálna architektúra v strednej Európe
Sakrálné stavby stredo európskeho kultúrneho dedičstva (SR, ČR, Maďarsko, Poľsko). V spolupráci s Pamiatkovým úradom Slovenskej republiky. 3592 Schloss Greillenstein, tel.: +43 (0)2989 8080 0, www.greillenstein.at

23. 05. – 27. 07. Česká bible v průběhu staletí
Museum Retz und Südmährische Galerie, Znaimer Str. 7, 2070 Retz

do 03. 06. Tomáš VANĚK – Marlene HARING: "listening comprehension"
České centrum, Herrngasse 17, 1010 Wien

do 08. 06. Jan REICH: Ein Haus auf dem Land (výstava fotografií)
AKH, Spitalgasse 2-4/Hof 3, Institut f. Slawistik, 1090 Wien

do 15. 06. Josef a Miloslava SYMON (výstava)
Kulturbrücke, Fratres 11, Waldkirchen/Thaya

do 27. 06. Ondřej PÝCHA: Player (výstava fotografií)
České centrum, Herrngasse 17, 1010 Wien

01. 07. – 29. 08. Josef und Miroslava SYMON: 40 Jahre in Österreich (1968-2008)

01. 07. v 18:00 vernisáž
České centrum, Herrngasse 17, 1010 Wien

Jednotlivé akce:

19.-20. 05. 20:00 Ingmar VILLQIST: Helters Nacht (Teatro Caprile)
Theater Brett, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien, Tel.: 01/587 06 63

21. 05. 19:00 Výstava a koncert na počesť Eugena Suchoňa (vernisáž)
Roku 1908 sa v Pezinku narodil najznámejší slovenský kompozitista druhej polovice 20. storočia Eugen Suchoň. Na otváracom koncerte zahrá kvarteto Anime *Kvarteto pre husle, violu, violončelo a klavír* op. 6 ESD 53. Slovenský inštitút, 1010 Wien, Wipplingerstr. 24-26

26.-27. 05. Prager Frühling (mezinárodní vědecké sympozium)
Forschungszentrum für historische Minderheiten, Kohlgasse 27-29, 1050 Wien (podrobné informace v kapitole Oznámení, str. 52)

28. 05. 19:30 film Všichni dobří rodáci (následuje diskuse s A. J. Liehmem)
V rámci filmového cyklu *Pražské jaro ve Vídni: Nová vlna 60. let*. Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien (velvyslanectví bude otevřeno pouze do naplnění kapacity sálu), ve spolupráci s Českým centrem

28. 05. Neberte nám princeznu (slov. muzikál, divadelní kroužek ORg)

09:00 představení pro mateřskou školu

11:00 představení pro děti z obecné školy

18:00 představení pro žáky druhého stupně, Org a dospělě
Divadelní sál české školy „Komenský“, Sebastianplatz 3, 1030 Vídeň

28. 05. 09:00 + 10:45 divadlo Tři malá prasátka (Buchty a loutky)
Sargfabrik, Goldschlagstr. 169, 1140 Wien, www.sargfabrik.at

28. 05. 19:00 přednáška Ludwig van Beethoven a Slovensko

S hudobnými ukázkami.
Slovenský inštitút, 1010 Wien, Wipplingerstr. 24-26

28. 05. 19:00 Cz-sk-večer
Kleines Wiener Café, Kochgasse 18, 1080 Wien 8

28. 05. 19:30 Koncert Ireny Budweiserové
Velká klubovna české školy „Komenský“, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Česko-slovensko-rakouské Kontakt-fórum

29. 05. 17:00-22:00 Wiener Innenstadt Galerienrundgang
Galerie V & W, podrobný program: www.galerienrundgang.at (do programu je zahrnuta i výstava T. Vaňka a M. Haring „listening comprehension“) Česká centrum, Herrngasse 17, 1010 Wien

29. 05 – 07. 06. (außer So, Mo) 20:00 Samuel BECKETT: Das letzte Band
Theater Brett, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien, Tel.: 01/587 06 63

30. 05. 12:00-14:00 Alice a Mikuláš Teichovi: Prager Frühling 1968
Přednáška, Hauptgebäude der Universität Wien, HS 41

31. 05. 17:00 Posezení u cimbálky z Hrušek
Pořádají Akademický spolek a České srdce.
Slovanská beseda, 1010 Wien, Drachengasse 3

31. 05. 19:00 Slovenský večer

Siedme tanečné stretnutie, na ktorom sa môžete naučiť tance z rôznych regiónov Slovenska. Cimbaloá kapela zo Slovenska. Vstupné: 7,- €. Heuriger „Zum Berger“, Himmelstr. 19, 1190 Wien, tel.: +43/699/11 22 50 99

01. 06. tradiční Jarní veselice (pořádá Jednota Sokol XII/XV)
Zahrada české školy „Komenský“, Sebastianplatz 3, Wien 3

01. 06. 11:00 Sektfrühstück mit Literatur
Theater Brett, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien, Tel.: 01/587 06 63

02. 06. 20:00 Tschechischer Montag
Abende in der tschechischen Sprache.
Theater Brett, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien, Tel.: 01/587 06 63

04. 06. 19:00 literární čtení – Ohlasy roku 1968 ve slovenské a české literatuře (čte herečka Renáta OLÁROVÁ)
Slovenský inštitút, 1010 Wien, Wipplingerstr. 24-26

05. 06. 18:00 Fussball-Fest (společenský večer)
České centrum (ve spolupráci s Czech Tourism), Herrngasse 17, 1010 Wien

06. 06. 19:00 Tschechischer Abend im Rahmen der Döblinger Festwochen (hudba)
Pfarrkirche St. Thomas zu Nußdorf, Greinergasse 25, 1190 Wien

07. 06. 13:00-18:00 Bleší trh (pořádá Školský spolek Komenský)
Zahrada české školy „Komenský“, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

07. 06. 18:00 Swiss Beach: Euro 2008 Opening
Hudební odpolední program s promítáním fotbalových zápasů skupiny A
Strandbar Herrmann am Wiener Donaukanal

08. 06. 17:00 Čaj o páté (Vlastenecká omladina)
Velká klubovna české školy „Komenský“, Sebastianplatz 3, Wien 3

09. 06. 19:30 film Maharal – Tajemství talismanu (ČR, 2006, 105 min.)
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien (info viz str. 2)

13. 06. Zahradní slavnost Rodičovské rady
Zahrada školy, Sebastianplatz 3, 1030 Vídeň

16. 06. 19:30 film Šťěstí (ČR, 2005, režie: Bohdan Sláma)
V českém znění s anglickými titulky, pořádá České centrum.
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

13.-27. 06. Kunst im öffentlichen Raum: Literatur am Karlsplatz

13. 06. 21:00 Radek KNAPP a Jaroslav RUDIŠ

23. 06. 21:00 Markus KÖHLE a Jaromír KONEČNÝ (slam poetry)

27. 06. 21:00 Michal HVORECKÝ a Kurt PALM
Pořádají Literaturhaus Wien a České centrum. Před Karlskirche, Wien

16.-18. 06. „Europa Lives in Salzburg“ (sportovní slavnost)
S prezentací české kultury – koncert ad. Pořádá České centrum.

18. 06. 14:00 Maturitní oslava
Velká klubovna české školy „Komenský“, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

19. 06. koncert Gulo čar
Porgy & Bess, Riemergasse 11, 1010 Wien

20. 06. 17:00 přednáška PhDr. Jiřího Miholy (MU Brno): Národní památky a kláštery v Čechách a na Moravě
Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien

04.-06. 07. Schrammel.Klang.Festival (hudba & divadlo)
Litschau, www.schrammelklang.at

Rakúsko-slovenský kultúrny spolek: www.slovaci.at, rsks@slovaci.at,
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien, tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

Program Slovenského inštitútu: www.sivieden.mfa.sk, siwien@gmx.at,
Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien, tel.: 53 54 057

Program Českého centra: www.tschechischeszentrum.at,
Herrngasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60, e-mail: ccwien@czech.cz

Podrobnosti a další programy a akce naleznete v oddílech:
Sokol & sport, Z české a slovenské Vídne a okolí a Oznámení.

Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí ani za úplnost kalendária.

„Jsem typem pragmatickým,“

prozradil na sebe v rozhovoru nový velvyslanec Slovenské republiky v Rakousku JUDr. Peter Lizák. Příjemný rozhovor se dotkl i oblasti, jež jsou daleko za horizontem pragmatismu. Aniž by pan velvyslanec tušil, při uvedení místa svých gymnaziálních studií – Dolní Kubín – vrátil také mě do těchto let, neboť mi ihned „naskočila“ informace – Dolní Kubín = básník Pavol Országh Hviezdoslav. A stejně jako tento patrně největší slovenský básník 19. století vystudoval práva.

Jste v pořadí dalším velvyslancem Slovenské republiky v Rakousku, který je vystudovaným právníkem. Je to nějaký záměr, anebo náhoda?

Dr. P. Lizák: Je to zřejmě náhoda, žádný záměr. Poopravil bych to v tom smyslu, že jsem vystudoval mezinárodní vztahy, které byly u nás nostrifikované na právnické fakultě Univerzity Komenského jako právnické vzdělání.

Kdy jste nastoupil do funkce?

Dr. P. Lizák: Pro nástup existují vlastně dva termíny, formální ze slovenské strany – to bylo 23. 12. 2007. Pověřovací listiny jsem rakouskému prezidentovi H. Fischerovi odevzdal 14. 1. 2008.

Jakými cestami jste se dostal do funkce velvyslance?

Dr. P. Lizák: Po politických změnách v roce 1990 jsem se stal zaměstnancem Úřadu vlády SR v oblasti mezinárodních vztahů, z kterého se pak vyvinulo ministerstvo zahraničních věcí. Později jsem byl vyslán na naše diplomatické mise. Na Slovenském úřadě vlády, potom na ministerstvu jsem sloužil jako šéf diplomatického protokolu, později jako první tajemník na slovenském velvyslanectví v Bernu ve Švýcarsku. Následně jsem se vrátil domů, kde jsem vedl kabinet státního tajemníka. Poté jsem dvakrát působil ve Vídni – jako rada vyslanec na ambasádě a později ve funkci velvyslance pro OBSE. Mezitím jsem byl – v době našich přístupových rozhovorů s Unií – ředitelem odboru pro politické vztahy s EU a později šéfem kabinetu ministra.

Odkud pocházíte?

Dr. P. Lizák: Pocházím ze severního

Slovenska, z Oravy, vyrostl jsem v Oravském Podzámku.

Tam jste absolvoval základní školu i gymnázium?

Dr. P. Lizák: Ano, na gymnázium jsem chodil v Dolním Kubíně, poslední rok gymnázia jsem přešel do Banské Štiavnice, kde jsem také maturoval. Po maturitě jsem studoval rok na obchodní fakultě bratislavské ekonomické univerzity. Dalších pět let na Moskevském institutu mezinárodních vztahů. Mezinárodní vztahy jsem pak studoval i na univerzitě v Leedsu v Anglii, absolvoval další vzdělávání v Oxfordu, Londýně, Marshallově centru v Garmischi i ve Francii. Po skončení univerzitního vzdělání jsem v oblasti mezinárodních vztahů nemohl pracovat, bylo mi to z politických důvodů znemožněno. Pracoval jsem čtyři roky v továrně Tesla v Bratislavě. Teprve po politických změnách v roce 1990 jsem přešel jako zaměstnanec na úřad vlády.

Jako velvyslanec státu máte předem dány pro svoji funkci „úkoly, povinnosti“. Avšak způsob jejich realizace spadá do kompetence každého jednotlivého diplomata. Můžete prozradit, jaké osobní koncepce hodláte do své činnosti velvyslance vnést?

Dr. P. Lizák: Ve svých úvahách vycházím z pragmatického pohledu na funkci velvyslance. Bilaterální vztahy Slovenska a Rakouska jsou velice dobré v celkovém pohledu i v jednotlivostech. Hospodářská spolupráce je na velmi vysoké úrovni. I tak však existují oblasti, kde je ještě zapotřebí nových impulsů. Jako příklad uvedu přeshraniční spolupráci regionu podél řeky Moravy, která tvoří hlavní část naší hranice s Rakouskem, kde kromě železničního a už desítky let provizorního pontonového mostu absentují další komunikační přepojení, která jsou předpokladem intenzivnější spolupráce. Pro tyto projekty lze získat prostředky z fondů EU. Taky míra spolupráce v oblasti cestovního ruchu bude našim přispěním posílena. Moje mise je založena na tom, aby Slovenské velvyslanectví ve Vídni bylo prostorem na další propojování lidí Slovenské a Rakouské republiky. To je také jedna z mých priorit – napomoci překonat předsudky, které v povědomí či podvědomí stále existují. Moje představy jsou pragmatické, diplomatické floskule nakonec

v našich kontaktech s Rakouskem dnes už nejsou asi zapotřebí. Mám rád jasné, konkrétní projekty. Rovněž vítám, když já i partner víme, zda jsou projekty realizovatelné.

Zmínil jste se, že vztahy mezi Slovenskem a Rakouskem jsou velmi dobré. Jistě bych tutěž odpověď slyšela i od českého velvyslance, ale přesto se zde ve vlnách uměle vyvolaných vymoř „oblíbená“ témata – Temelín, Benešovy dekrety. Existuje něco obdobného i na slovenské straně?

Dr. P. Lizák: Vztahy Slovenska a Rakouska jsou historicky v jiném postavení než vztahy Česka a Rakouska. To vnímáme i v naší denní práci. Nehodnotím, zda-li jsou lepší nebo horší, historicky jsou jiné. To je snad důvod k tomu, že Slovenská republika nemá s Rakouskem ve vzájemných vztazích velké sinusoidy. Také my máme téma jaderné energie, na něž máme odlišný názor, což jsme si vzájemně řekli. Žádná strana z toho teď nečiní nějaké drama. Slovenská strana je velmi transparentní, funguje v této oblasti dvoustranná komise, kde jsou v pravidelných cyklech poskytovány všechny potřebné informace. Na bezpečném provozu slovenských jaderných elektráren má samozřejmě v prvé řadě zájem Slovensko. V druhé oblasti, kterou jste zmínila, je zřejmě dobře ponechat hodnocení expertní úrovni.

Působil jste na velvyslanectví SR ve Švýcarsku, nyní jste velvyslancem Slovenska v Rakousku. Jak se liší tyto pobyty, pomíneme-li funkce?

Dr. P. Lizák: Jsou diametrálně odlišné, neboť intenzita kontaktů Slovenska se sousedním Rakouskem je neporovnatelně větší než Slovenska se Švýcarskem, což je samozřejmě v první linii dáno geograficky. Ve Švýcarsku jsem přicházel s podněty, náměty, kde by bylo dobré spolupracovat – např. v oblasti justice, cestovního ruchu, sociálních věcí, vzdělání. V Rakousku se na nás projekty doslova valí a jsme rádi, že jsme schopni je menežovat a usměrnit.

Jste velvyslancem SR v Rakousku, ale utíkají sem k Vám i Slováci žijící ve Vídni, popř. v Rakousku. Navázal jste kontakty se slovenskou menšinou?

Dr. P. Lizák: Ano, velmi dobré osobní kontakty mám mnoho let s hlavními

představiteli našich krajanů – s Ingrid Konrád a Vladom Mlynárom. Jejich práce si velmi vážím, rovněž práce desítek, stovek lidí, kteří jsou za těmito vedoucími osobnostmi, neboť přináší lepší dobré výsledky, spolupráce je otevřená a intenzivní. Vítám a podporuji všechny projekty, které napomohou podpoře a rozvoji života a činnosti slovenské krajské obce ve Vídni i v celém Rakousku. Naši občané najdou na slovenském velvyslanectví i v osobě velvyslance vždy oporu.

Již tradičně jsou dobré kontakty s českou ambasádou. Jubilejní rok 1968 je jistě příležitostí ke společným prezentacím.

Dr. P. Lizák: Ano, s českými kolegy, v první řadě s velvyslancem Honzou Koukalem, máme absolutně bezprostřední, snad mohu říct kamarádké vztahy. K výročí roku 1968 samozřejmě společně připravujeme řadu akcí, kromě jiného slavnostní akt v rakouském parlamentu, při této příležitosti je plánováno také setkání prezidentů. Rokem 1968 v Česko-Slovensku se bude zabývat i jednání v Aplbachu v srpnu, kde budeme mít samostatný blok. V září plánujeme koncert na nádvoří radnice a seminář o A. Dubčekovi.

Jste členem nějaké politické strany?

Dr. P. Lizák: Jsem bezpartijní.

Nedávno jsem četla v rakouských novinách inzerát, který nabízel pod hlavičkou jisté slovenské společnosti legální služby – opatrování starých osob. Přitažlivost opatrovnic ze Slovenska či Moravy spočívala v porovnání s rakouskými silami ve finančním ohodnocení, které bylo nesrovnatelně nižší. Tuto „přednost“ dokonce využívali i ti, co zmíněné služby označovali za nelegální. Inzeruje-li tedy slovenská společnost, že poskytuje legální služby, pak je stejná jako rakouská. Kde je schován onen figl „výhody“?

Dr. P. Lizák: Já hodnotím fakt, že slovenské ošetřovatelky v Rakousku pracují hlavně z toho pohledu, že jde o důkaz velké důvěry, což má samozřejmě vliv i na bilaterální vztahy – opatrování svých rodičů nebo dětí (dondávna početní skupina převážně mladých děvčat) nesvěříte komukoliv. Jistě zde hrála roli i stránka finanční. V tomto směru proběhla intenzivní,

opakovaná konzultace mezi ministerstvy na Slovensku a v Rakousku a nachází se forma, která by opatrovnickou činnost dostala na stejnou bázi. Na Slovensku mají opatrovnice živnostenský list anebo jsou pracovnicemi organizace, která se touto činností zabývá. V tomto smyslu zde v Rakousku po registraci, tedy legálně, působí stovky slovenských opatrovnic. Finanční „výhoda“ i v tomto případě zdá se zůstává, protože slovenské opatrovnice zřejmě „netlačí“ na zvýšení tarifů. Pro Slovensko ale vzniká jiný problém. Slovensko usiluje o to, aby tyto opatrovnice neodcházely, ale zůstaly na Slovensku, kde je rovněž potřebujeme. Opatrovnice tedy nechybí jen v Rakousku, ale i na Slovensku.

Kolik máte na ambasádě spolupracovníků?

Dr. P. Lizák: Velvyslanectví SR v Rakousku je na naše poměry velký úřad, je zde jedenáct diplomatických pracovníků, kromě toho ještě technický personál.

Máte v oboru diplomacie nějaký vzor – slovenský, světový?

Dr. P. Lizák: Nemohu říci, že bych měl nějaký vyhraněný vzor. Jsem rád, že na Slovensku vyrostla poměrně silná střední generace diplomatů, kteří tvoří nosnou část slovenské diplomatické služby.

Jaké jazyky ovládáte?

Dr. P. Lizák: Ovládám němčinu, angličtinu, ruštinu, francouzštinu, maďarštinu, částečně bulharštinu a dnes asi třeba říct, že i češtinu.

Když jste při jednáních, kde se hovoří těmito jazyky, spoléháte se jenom na svoje jazykové schopnosti, anebo přizvete také tlumočníka?

Dr. P. Lizák: Osobně jsem nevedl žádné jednání, kde bych potřeboval tlumočníka. Na jednáních na nejvyšších úrovních pochopitelně tlumočníci jsou i přesto, že dnes naši špičkoví politici ovládají cizí jazyky.

Nejste dvacet čtyři hodiny v úřadě. Co dělá pan velvyslanec ve volném čase?

Dr. P. Lizák: Musím Vás trochu opravit, neboť jsem skutečně dvacet čtyři hodiny ve službě. I když jdu „jen“ nakoupit, či hrát tenis, či na turistiku, jsem vnímán jako velvyslanec, člověka

v této pozici zná hodně lidí. Kromě toho služba velvyslance začíná brzo ráno a končí při bezpočtu společenských povinností a služebních jednání zpravidla kolem půlnoci. Ve volném čase jsem sportovec. Hraji rád tenis, inicioval jsem ve spolupráci s rakouským ministerstvem zahraničních věcí pod záštitou paní ministryně Plassnik diplomatický turnaj ve Vídni ve dnech 31. 5. – 1. 6. 2008. Doufám, že založíme podobnou tradici, která existuje v Bratislavě už čtrnáct let. Jinak mám velký vztah k přírodě, kdybych nebyl diplomatem, stal bych se snad lesníkem nebo zahradníkem. Rád chodím do přírody, do hor, starám se rád o květiny, na zahradě rezidence dohlížím a osobně se podílím na tom, aby byla zahrada stále pěkná.

Čím jste se chtěl stát, když jste byl malý?

Dr. P. Lizák: Moc si to z dětství nevybavuji, ale první povolání, na které si vzpomínám, bylo astronom. Vedle mnohých zázraků, které jsou na světě, mne fascinuje existence planety Země. Když ji vsadíme do souboru celého vesmírného systému, tak je to celé bezesporu zázrak. Nevím, jestli kdy bude schopno lidstvo pochopit, jak tento celý vesmír funguje, jak vznikl, jak je vůbec možné, že toto zázračné prostředí vzniklo, že existuje život ve své mnohotvárnosti i ve formě inteligentních bytostí. Jako gymnazista jsem vypracoval pár laických prací, jejichž tematikou byla astronomie.

Jste věřící člověk?

Dr. P. Lizák: Ano.

Máte rodinu, máte děti?

Dr. P. Lizák: Rodina je se mnou ve Vídni. Manželka je profesionální tlumočnice v němčině i polštině. Mám tři syny, jsou ve věku dvacet dva, dvacet jeden rok, ty studují ekonomickou univerzitu. Poslední Matěj je pro nás stále malý – je mu osm let.

Měla jsem tu čest vést interview se dvěma českými velvyslanci a oba mi nezávisle na sobě shodně potvrdili, že je Vídeň pro diplomata velmi těžká, a to ze společenského hlediska, neboť Vídeň ráda a hodně v plesové sezóně tančí. Zatímco v jiných zemích absoluuje velvyslanec tři plesy, ve Vídni je to nejméně pětkrát tolik. Jste dobrý tanečník?

Dr. P. Lizák: To by měla zodpovědět moje manželka. Na plesy chodím rád, vcelku rád tančím. Opravdu se nedá fyzicky zvládnout všechna pozvání – tento rok jich bylo kolem třiceti. Není v lidských silách takový počet plesů z časových důvodů absolvovat. Má-li člověk navštívit více plesů, pak musí zvolit metodu, která asi nekoresponduje s klasickým chápáním účasti na plesu – nemůžete tam být od začátku do konce. Je však možné být na plesu na začátku a po půlnoci se rozloučit, neboť ráno musíte být svěží ve službě. Být na plesu od začátku do konce čtyřikrát za týden je bohužel v našem věku už nemožné.

Jistě Vás čeká zasloužená dovolená. Jsou tyto dny pro Vás příležitostí k absolutnímu vypnutí, anebo jiným druhům aktivity?

Dr. P. Lizák: Větší část dovolené prožiji tradičně v rodičovském domě v Oravském Podzámku, který jsem zrekonstruoval na příležitostný penzion. Tam se setkám s přáteli, známými, spolužáky a pochopitelně rodinou. Hodně čtu i sportuji. Někjaký čas prožijeme snad také u moře. V tomto směru máme jedno tradiční místo na Istrii, v Chorvatsku a jako alternativu francouzsko-italskou riviéru. O dovolené se těším, že si něco přečtu, kromě odborného textu i beletrie. Nedávno jsem takřikajíc

jedním dechem přečetl memoáry dr. H. Zilka *Moje tři životy*. Velice zajímavé čtení s osobním šarmem autora v psané podobě. Mám rád detektivní romány anglického spisovatele Dicka Francise. Jeho romány jsem přečetl snad všechny. Čtou se na první pohled velmi lehce, nejde však o komerční literaturu. Obsahují stovky postav a názorů, které korespondují s mými. Samotný detektivní příběh je v nich spíš v pozadí, pro mne jsou nosnými pasáže, v nichž Francis mluví o životní filozofii, o přístupu k životu. Od něho mám kromě křesťanských principů také svoji životní filozofii – **konej čestně, neztrácej odvahu a dospěj k pokoře.**

Cena Franze Kafky pro Arnošta Lustiga

Novým laureátem osmé Ceny Franze Kafky se stal spisovatel Arnošt Lustig. Cena Franze Kafky je udělována Společností Franze Kafky od roku 2001 autorovi, jehož dílo je výjimečné svojí kvalitou a oslovuje čtenáře bez ohledu na jeho původ, národnost a kulturu.

Letošního laureáta vylosovala porota ve složení John Calder, Marta Davouze, Peter Demetz, André Derval, Kurt Krolop, Jiří Pelán, Marcel Reich-Ranicki, Wendelin Schmidt-Dengler, Jiří Stránský a Hans Dieter Zimmermann. Tato cena je udělována za celou dosavadní tvorbu – alespoň jedno knižní dílo musí být vydáno v českém jazyce. Dosavadními držiteli této ceny jsou Philip Roth, Ivan Klíma, Péter Nádas, Elfriede Jelineková, Harold Pinter, Haruki Murakami a Yves Bonnefoy.

(mk)

Knihou roku se staly *Záhádky* od Petra Nikla

Knihou roku 2007 se stala publikace pro děti s názvem *Záhádky* od Petra Nikla. Soubor poetických textů na pomezí jazykového a výtvarného experimentu zavádí malé i větší čtenáře do světa hravé fantazie. Z nedělního vyhlášení cen Magnesia litera v Městské knihovně v Praze si autor odnesl také sošku Litery za knihu pro děti a mládež. Udílení cen za nejlepší knihy vydané loni v Česku moderoval písničkář Jan Burian a v přímém přenosu vysílala Česká televize. Objevem roku 2007 se stal Petr Kučera za překlad románu tureckého nositele Nobelovy ceny Orhana Pamuka nazvaného *Jmenují se Červená*. Kučera si odnesl Literu i v překladatelské kategorii. Literu za přínos české literatuře převzali bohemista a překladatel Eckhard Thiele a profesor Institutu literární vědy při Technické univerzitě v Berlíně Hans Dieter Zimmermann za iniciování a vedení edice Tschechische Bibliothek, která německým čtenářům představila díla českých autorů. Literu za prózu získal Lubomír Martínek za knihu povídek *Olej do ohně*, Literu za poezii si odnesl Tašo Andjelkovski za knižní sbírku *Spálov*. V kategorii publicistiky cenu dostala kniha od Petra Placáka s názvem *Fízl*, pohybující se na pomezí krásné a odborné literatury. Cenu za naučnou literaturu

získala kniha *Soběslav I.* od Vratislava Vaníčka, která nahlíží do jedné z nejzajímavějších epoch raně středověkých dějin Čech. Literu za nakladatelský počín obdrželo nakladatelství Lidové noviny za souborné vydání korespondence Boženy Němcové. Cena čtenářů byla udělena knize Petra Síse *Zed's* podtitulem *Jak jsem vyrůstal za železnou oponou*.

Petr Nikl a *Záhádky*

Hans Dieter Zimmermann

Irglová a Hansard vystoupí na hudebním festivalu Český Krumlov

Zpěvačka Markéta Irglová a irský hudebník Glen Hansard, letošní držitelé Oscara za nejlepší filmovou píseň roku, přijedou na Mezinárodní hudební festival Český Krumlov. Se svými hosty vystoupí 2. srpna na koncertu v českokrumlovské Pivovarské zahradě, kde představí průřez svou tvorbou a zazpívají i oscarovou píseň *Falling Slowly* z filmu *Once*. Dvacetiletou Irglovou si pro hlavní roli do hororově laděného filmu vybral i režisér Juraj Herz, který připravuje na základě scénáře Martina Němce.

Schwarzenberský palác v Praze

Schwarzenberský palác je neodmyslitelnou součástí panoramatu Hradčan. Patří k nejvýznamnějším renesančním stavbám Prahy a většina lidí si ho vybaví, když se řekne: budova, na které jsou psaníčková sgrafita. Bývalo zde vojenské muzeum, pak prošel palác nákladnou rekonstrukcí a nyní tu své místo tu našla stálá expozice baroka v Čechách. I přes dílčí, především vnitřní úpravy, se palác se zachoval tak, jak ho v 16. století postavil italský architekt Agostino Galli, zvaný Vlach.

Koncem března 2008 se brány Schwarzenberského paláce otevřely a na návštěvníky tu čeká expozice *Baroko v Čechách*. Jsou tu například obrazy rudolfinských mistrů Bartholomea Sprangera, Hanse von Aachen, Josepha Heinze ad. Rozsáhlý prostor paláce je věnován nejvýznamnějšímu českému umělci 17. století Karlu Škrétovi. Ten musel z důvodu nekatolického vyznání opustit po bitvě na Bílé hoře Prahu. Během dlouhého pobytu v Itálii přechází na katolickou víru a současně se v Itálii seznámil s díly tehdejších nejvýznamnějších italských mistrů, takže se už do Prahy vrací jako hotový umělec. Ve Schwarzenberském paláci jsou i další díla – je tu sál slezských mistrů Willmanna, Lišky a Neunhertze, kteří byli v příbuzenském vztahu aj. V sále monumentálních pláten je i dílo od nejvýznamnějšího představitele české barokní malby 18. století Petra Brandla *Uzdravení slepého Tobíáše*. Na rozdíl od svého předchůdce Karla Škréty Brandl po celý svůj život nikdy neopustil České království. Brandl často spolupracoval s dalším významným portrétistou 18. století, kterým byl Jan Kupecký. Přizemí je věnováno kamenným plastikám, např. dvojici českých umělců 18. století – Matyáše Bernarda Brauna a Maxmiliána Brokoffa.

Franz Kafka – Jorge Luis Borges

Příznivci Franze Kafky budou mít příležitost si v příštích čtyřech týdnech připomenout tvorbu tohoto autora z nového úhlu pohledu, zejména ve srovnání s jinou veličinou světové literatury – Jorge Luis Borgesem. Společnost Franze Kafky ve spolupráci s Fundación Internacional Jorge Luis Borges z Buenos Aires zakládají tradici česko-argentinského bienále, které nese v názvu jména obou spisovatelů. Bienále zahájí mezinárodní odborné sympozium o životě a tvorbě obou spisovatelů. Akce se za dva roky přesune do Buenos Aires a za další dva roky opět do Prahy.

Bienále Kafka / Borges navazuje na stejnojmenný kulturní festival z roku 2004 a také si festivalový charakter

zachová. Od 22. dubna do 24. května nabídne divákům například unikátní projekce filmových zpracování literárních děl obou spisovatelů, mj. to bude filmový přepis Kafkovy *Proměny* od Jana Němce z roku 1975, kdy byl v emigraci v Německu. Divadlo na bienále zastoupí například *Proces* režiséra Dušana Pařízka z produkce Divadla Komédie. V doprovodném programu bude také literární zvuková instalace ve sklepení Paláce Kinských na Staroměstském náměstí v Praze věnovaná pražským německy píšícím autorům a doplněná o tvorbu J. L. Borgese. Instalaci připravil vídeňský umělec českého původu Abbé J. Libánský.

Vítězové ankety Tý Tý 2007

Absolutní vítěz – Hana Maciuchová, pořad roku – *Hádej, kdo jsem* (Prima), Seriál roku – *Ulice* (Nova), Objev roku – Petr Vondráček (Prima), Osobnost publicistiky – Václav Moravec (ČT), Osobnost zpravodajství – Karel Voříšek (Nova), Osobnost zábavy – Leoš Mareš (Nova), Herec – Ivan Trojan, Herečka – Hana Maciuchová, Zpěvák – Karel Gott, Zpěvačka – Lucie Bílá, Dvorana slávy – Kamila Moučková.

Hana Maciuchová původně uvažovala o studiu angličtiny i medicíny, ale herectví zvítězilo. „Profese mi darovala mnoho intenzivních osobních kontaktů s váženými lidmi. Díky ní jsem poznala své možnosti i nedostatky a jestli mi něco bere, tak to zatím nevím,“ popsala své pocity. Nikdy prý neměla konkrétní herecký vzor, i když měla ráda třeba Danu Medřickou. „Velmi brzy jsem zjistila, že v herectví se nedá opisovat,“ uvedla

Maciuchová, která se také zdráhá odpovídat na otázky typu „S kým se vám nejlépe hrálo?“, protože potkala „spoustu výsostných kolegů mnoha generací“. Některé čtenáře překvapilo, že herečka jejího formátu účinkuje v nekonečném seriálu televize Nova *Ulice*. Maciuchová to ale nepovažuje za bezcennou práci a odpověděla takto: „Mýdlová opera

Ulice je seriál svého žánru, ale bubliny má plné obsahu, aspoň si myslím.“

Návrat Dagmar Havlové-Veškrnové před filmovou kameru

V Praze se už víc než týden natáčí snímek režiséra Julia Ševčíka *Normal*, kde Havlová hraje hlavní ženskou roli. Jejimi partnery jsou Milan Kňažko a Petr Gajdoš. Autor svůj příběh situoval do předhitlerovského Německa a slibuje, že půjde o žánrový snímek, který tu už dlouho nebyl. Havlová v něm hraje emocemi zmítanou manželku mnohonásobného vraha, kterého ztvárňuje Milan Kňažko. Jeho advokát, kterého hraje Petr Gajdoš z Divadla Petra Bezruče, staví svou obhajobu na vrahově nepřičetnosti. „Film stojí na vyhrčené konfrontaci odlišných charakterů, lidí s rozdílnými životními zkušenostmi. Klíčovým pocitem diváka by mělo být napětí,“ popsal thriller *Normal* režisér Ševčík. Premiéra filmu je naplánována na leden příštího roku.

Režisérka Špátová natáčí film o Kaplickém a Národní knihovně

Dokument o architektu Janu Kaplickém a projektu Národní knihovny na Letné připravuje mladá režisérka a kameramanka Olga Špátová. Přestože film měl podle původního plánu mapovat stavbu „chobotnice“ od prvotních návrhů až do jejího dokončení v roce 2010, rozhodl se štáb termín zkrátit a dokument dokončí příští rok. „Bohužel to vypadá tak, že se knihovna asi nepostaví. Proto dokument dokončíme už v roce 2009,“ vysvětlila Špátová. Podle ní má být film jakousi společensko-politicko-citovou koláží všech lidí, kteří se kolem architekta pohybují a do stavby promlouvají. Dostat se blíže k Janu Kaplickému pomáhá mladá režisérce také jeho žena Eliška Kaplická, která film produkuje.

Nový film Karamazovi měl v pražské Lucerně premiéru

Nadšeným potleskem vítali diváci v zaplněném sále pražského kina Lucerna tvůrce nového filmu *Karamazovi*. Snímek, který v režii Petra Zelenky vznikl na motivy legendárního románu ruského spisovatele F. M. Dostojevského, tam byl uveden v pražské premiéře. Mimo hereckých protagonistů se na pódiu před zahájením představení objevil nositel oscarové ceny, polský skladatel Jan Kaczmarek, který je autorem hudby k novému filmu. Scénář k filmu vznikl podle dramaturgie Evalda Schorma. Tou se inspirovalo i Dejvické divadlo, kde se hra *Bratři Karamazovi* uvádí již osmý rok. Na filmu pracovali téměř stejní herci, kteří vystupují i v pražské divadelní hře. Zelenkovo psychologické drama pojímá téma morálky, povahy člověka, lidského svědomí, viny, trestu i odpuštění. Podle tvůrců odráží i aktuální téma odpovědnosti člověka za své činy.

Gotický obraz Ecce homo bude v muzeu k vidění jen do října

Pozdně gotický obraz nazvaný *Ecce homo s donátory* budou moci během letošní sezóny shlédnout návštěvníci

Arcidiecézního muzea v Olomouci. Do muzea se přestěhoval ze sakristie olomouckého mořického chrámu. Obraz bývá vystavován jen zřídka, naposledy před osmi lety. „Obraz vznikl pravděpodobně v Olomouci v roce 1523. Dataci lze najít vepsanou přímo do výjevu, na schodu pod nohama Krista,“ uvedla historička umění Simona Jemelková. V případě olomouckého díla je zobrazení Ecce homo omezeno na postavy Krista s Pilátem a spojeno s rodinou donátorů, kteří klečí ve spodní části obrazu. Doprovázení jsou svými křesťanskými patrony, sv. Bartolomějem, sv. Kateřinou a sv. Voršilou. Donátory byli v tomto případě měšťané.

Český rok '68 v Londýně

V Českém centru v Londýně připomněl 40. výročí událostí v Československu v roce 1968 večer spojený s projekcí archivních československých filmových týdeníků, unikátních filmů *Zmatek a Jan 69* a dramatinizované rekonstrukce okupace v hraném filmu *Invaze* britského dokumentaristy Leslieho Woodheada.

Tento projekt se uskutečnil v rámci londýnského festivalu *Všechna moc imaginaci! Rok 1968 a jeho odkaz*, který byl otevřen 11. dubna a potrvá do 10. června 2008.

První část večera byla zahájena dvěma filmovými týdenníky ze srpna 1968, které přinesly autentický záznam invaze od prvních tanků po návrat české delegace z Moskvy. Umělecký dokument Evalda Schorma *Zmatek* byl dokončen až v roce 1989. Dokumentární záběry z pohřbu Jana Palacha (*Jan 69*) zachycují poslední svobodné projevy na počátku normalizace. Filmový program k roku 1968 byl doplněn fotografickou výstavou *Mezi srpnem 1968 a listopadem 1989*. (mk)

Divadlo Husa na provázku slavilo

Divadlo Husa na provázku oslavilo v uplynulém měsíci 40. výročí svého vzniku. Tato scéna patřila k centřům nejprogresivnější umělecké tvorby v Československu. Oslavy, které nyní proběhly pod vedením uměleckého šéfa Vladimíra Morávka, naznačují, že k vlastní tradici se divadlo staví svobodně a nabírá nový dech.

Husa na provázku je mezi divadly pojem. Podobně třeba jako Semafor, Činoherní klub nebo Studio Ypsilon. Vždy se tu dělalo divadlo na vysoké umělecké úrovni a aktuální, nikoli dobově poplatné. Specifická škola zdejších režisérů a dramaturgů, která má své kořeny v meziválečné avantgardě, poznamenala stovky divadelníků, kteří Husou prošli.

Husa na provázku se poprvé divákům představila v březnu roku 1968. Iniciátorem vzniku divadla byl tehdejší pedagog JAMU Bořivoj Srba, zakladateli jeho studenti. Jednogeneční studentský soubor však neměl střechu nad hlavou. Proto se obrátili na osvícené vedení Domu umění, přední brněnské galerie. „Jménem této skupiny, která už přijala do štítu jméno Husa na provázku, jsem navštívil Adolfa Kroupu a nabídl jsem mu s touto skupinou jako kolektiv, který pro něho bude zdarma pořádat vernisáže a starat se vůbec o všechny kulturní programy, které v rámci svého provozovacího pověření směl pořádat. Ve statutu Domu umění nestálo, co to má být za pořady. Stálo

tam: doprovodné pořady. A my jsme té vágní formulace využili k tomu, že jsme tam mezi obrazy začali hrát divadlo.“

Čtyřicáté výročí události si někteří její tehdejší účastníci, a především jejich následovníci, připomínají „permanentním festivalem“. Oslavy začaly už loni v listopadu. První část se odehrávala ve vzpomínkovém duchu na „zlatá šedesátá“ a vyvrcholila Excentrickým bálem, druhá část přinesla v prvním dubnovém týdnu řadu vzpomínkových koláží, diskusí, příležitostných představení a derniér.

Redakčně zkráceno – Vilém Faltýnek

Třemi benefičními večery na jevišti Divadla ABC, kde hraje již neuvěřitelných šedesát let, oslavil Lubomír Lipský o víkendu 85. narozeniny

Benefici připravili jeho kolegové z Městských divadel pražských v režii Petra Svojtky, moderování se ujal Dalibor Gondík a Otakar Brousek ml. Vyprodané hlediště bylo svědkem bohaté divadelní, filmové i televizní tvorby oslavence, hlavně ale jeho neuvěřitelné vitality.

Začínalo se legendární scénkou s Hlustvisihákem, v níž Lipský vytvořil neodolatelný typ tupého, leč důležitě komisičního vrátného. V první polovině večera nebyl oslaveneček k zastížení, protože se s obrovskou chutí a energií převlékal do stále nových postav z repertoáru Divadla ABC – doktorů z *Postřižin* i *Marwinova pokoje*, vrchního Kalába ze *Šakalích let*, profesora Karpíška z *Únosu Sabine*, Ešpandra z *Kocourkova* aj. Sám se sebou si zahrál dialog coby plukovník Spettigue a Charleyova teta, krátké ukázky připomněly jeho slavné filmové role, partnerství s Miroslavem Horníčkem i Felixem Holzmannem, herci Jiří Hána a Vasil Fridrich nacvičili jeho slavné „dueto papato“ s Milošem Kopeckým, Dalibor Gondík s Otakarem Brouskem zase pronikli do tajů jeho slavné řeči z *Císařova pekaře* „Jámalaligma, patláma, patláma... žbrdluch“.

Překvapením pro diváky bylo odtajnění geneze Lipského slavné děkovací řeči po udělení Ceny Thálie za celoživotní mistrovství před dvěma lety. Ukázalo se, že šlo z velké části

o improvizaci způsobenou časovým předstihem přímého přenosu. Klobouk dolů za takovou pohotovost!

Baletní féerie

Oslavence přišla pozdravit řada hostů, od hereckých kolegů až po pelhřimovské rodáky, kteří mu přivezli obří dort, knihu rekordů a slib, že obnoví tatínkovu legendární cukrárnu. Dostavili se i „tři chlapi v chalupě“ ve složení Jan Skopeček, Ladislav Trojan a sám Lubomír Lipský alias děda Potůček, kteří pátrající po oslavenci, shodli se na tom, že je to „milý, hezký, inteligentní starší pán“. Nakonec mu za JZD Ouplavice přednesli zvučnou zdravici.

Byl to nádherný večer plný vtipných nápadů, smíchu a nesentimentálního vzpomínání, jímž Lipský proploval s neuvěřitelnou fyzickou, a především duševní svěžestí. Vyvrcholil baletní féerií *Ze života oslavence*, v níž účinkoval celý soubor MDP. A pak už se jen tleskalo. Ve stoje a nekoněčně dlouho. Už teď se těším na oslavu devadesátin.

Radmila Hrdinová, Právo

Primabalerina Olga Skálová slaví 80 let

Legendární primabalerina Olga Skálová, která 25. dubna oslavila 80 let, slavila největší úspěchy na scéně pražského Národního divadla. Po více než dvě desetiletí na ní jako sólistka baletu vytvářela s technickou suverenitou náročné role klasického i moderního repertoáru, zejména postavy dramatické, tragické a charakterní. Nejraději měla role Odetty-Odilie a Zaremy (*Bachčisarajská fontána*). V roce 1975 se se Zlatou kapličkou rozloučila a vrátila se do rodného Brna a do tamního Státního divadla, kde začínala a odkud v roce 1952 přešla se svým manželem, sólistou baletu Viktorem Malcevem do Prahy. Na první brněnské scéně zpočátku působila jako choreografka a baletní mistryně, od roku 1977 pak dalších třináct let jako šéfka baletu. Primabalerina mnoha tváří, barvitého tanečního projevu a značného fyzického fundamentu získala doma i v zahraničí mnohá ocenění. Jako první tanečnice byla v roce 1968 jmenována národní umělkyní a v roce 1996 převzala Cenu Thálie za celoživotní dílo.

IN MEMORIAM

† **Kateřina Pošová**

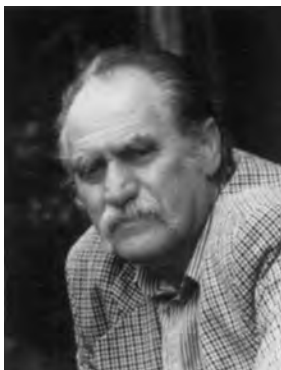

V dubnu zemřela v Praze tlumočnice, překladatelka a filmová novinářka **Kateřina Pošová**.

Kateřina Pošová se narodila v Košicích v maďarsko-židovské rodině architekta a stavitele, odkud byla ve svých čtrnácti letech i s rodiči deportována do Osvětimi a dále do koncentračního tábora v Rize. Do Košic se vrátila sama a v devatenácti letech se přestěhovala do Prahy.

Tady začala pracovat v Maďarském kulturním středisku. Začátkem šedesátých let minulého století pracovala jako produkční v Televizní filmové tvorbě ČST a poté jako tisková mluvčí Krátkého filmu Praha. Po srpnové okupaci v roce 1968 odešla na „volnou nohu“ jako maďarsko-česká tlumočnice. V roce 2003 vydala společně s filmovou publicistkou Pavlou Frýdlovou zajímavou autobiografickou publikaci pod názvem *Jsem, protože musím...* Obsahem této knížky byl deník, který si autorka psala v pracovním táboře formou dopisů otci, kterého viděla naposledy na osvětimské rampě. Čtenář zde má zároveň jedinečnou možnost poznat osudy této výjimečné ženy, které jsou zároveň odrazem české společnosti od třicátých let minulého století.

(mk)

† Vladimír Preclík

Ve věku nedožitých 79 let v Praze zemřel sochař, pedagog a předseda Spolku výtvarných umělců Mánes **Vladimír Preclík**. Jedním z posledních Preclíkových děl, které zná široká veřejnost, je památník druhému odboji na pražském Klárově. Do povědomí se dostala také pravidelná Hořická mezinárodní sochařská sym-

pozia, na kterých umělci z různých zemí již víc než čtyři desetky let tvoří monumentální skulptury. Na východě Čech, které jsou Preclíkovým rodištěm, tak během let vznikla velká expozice pod širým nebem.

† Alena Munková

14. dubna zemřela filmová publicistka, scenáristka a dramaturgyně **Alena Munková**, mladší sestra básníka Františka

Listopada a vnučka nakladatele Adolfa Synka. Alena Munková byla také spoluautorkou televizních postavíček Štaflíka a Špagetky. Dívčí léta prožila v terezínském ghettu. Její básnička napsaná v této době se stala součástí *Terezínského oratoria* amerického skladatele Franze Waxmana z poloviny šedesátých let. Po válce vystudovala žurnalistiku a pracovala na Barrandově, odkud ji však během vlny antisemitismu v padesátých

letech propustili. Práci pak získala v nakladatelství Naše vojsko a v Ústřední půjčovně filmů směla alespoň redigovat Filmové informace. V roce 1964 nastupuje do Studia kresleného filmu, kde spolupracuje na řadě večerníčků. První příběhy o Štaflíkovi a Špagetce vznikly prý v roce 1968.

VÝROČÍ

Před 100 lety se narodil fotograf a kreslíř Vilém Reichmann

Vystudovaný architekt, ale především fotograf, karikaturista, kreslíř, malíř a poetický surrealista Vilém Reichmann, od jehož narození uplyne 25. dubna 100 let, patřil bezesporu k neoriginálnějším postavám brněnského výtvarného života. Zpočátku se věnoval především kresbě a jeho karikatury, které podepisoval svojí trampskou přezdívkou Jappy, vycházely od třicátých let v četných domácích i zahraničních časopisech. Byl také autorem surrealisticky pojatých kreseb a maleb, od konce padesátých let zcela propadl fotografii a na sklonku života (zemřel 15. června 1991 v rodném Brně) se ke kresbě znovu vrátil. Doma i ve světě se proslavil zejména imaginativními fotografiemi.

Před 225 lety bylo otevřeno Hraběcí Nosticovo divadlo v Praze

Lessingovou tragédií *Emilia Galotti* bylo 21. dubna 1783 slavnostně otevřeno Hraběcí Nosticovo divadlo, nejstarší dochovaná divadelní budova v Praze. Jeho výstavba trvala dva roky, stála 100 000 zlatých a financoval ji osvícenský aristokrat František Antonín hrabě Nostic Rieneck. Byl to Němec, rodilý Pražan, nadšený zemský vlastenec, hrdý na minulost Českého království, který stavěl divadlo se záměrem, aby se v něm pěstovala německá činohra a italská opera. Zásadně se však nevyhýbal ani produkcím v jiných jazycích. Čeština zde poprvé zazněla v lednu 1785 ve veselohře *Odběhlec z lásky synovské* a v lednu následujícího roku zde měla premiéru první původní česká hra *Břetislav a Jitka*. V roce 1798 divadlo zakoupili čeští stavové a od té doby neslo více než šedesát let název Královské stavovské

divadlo. Poté bylo ještě několikrát přejmenováno a v roce 1990, po rozsáhlé osmileté rekonstrukci, se mu vrátil historický název Stavovské divadlo. Jedna z nejkrásnějších historických divadelních budov v Evropě byla postavena v klasicistním slohu a je v tomto směru prakticky jediným divadlem svého druhu v Evropě, které se zachovalo téměř v původním stavu do našich dnů.

Znárodnění za náhradu?

Celý proces restitucí za znárodněný majetek, který proběhl a zčásti ještě probíhá v České republice, v sobě skrývá řadu úskalí a skrytých problémů. Na jednu z nich v současné době upozorňují potomci majitelů různých větších podniků zabavených na základě jednoho z takzvaných Benešových dekretů. Znárodnovací dekret č. 100, vydaný hned po druhé světové válce, vyhlásil rozsáhlé znárodnění, které zasahovalo prakticky všechny větší firmy, které zaměstnávaly přes 500 zaměstnanců. Jenže dekret ještě v té době nepočítal s tím, že by se jednalo o znárodnění bez náhrady a naopak s vyplacením určitých náhrad počítal – zahraničním vlastníkům měly být vyplaceny v plné výši, domácím pouze částečně a především u vyšších hodnot mělo dojít k zřetelnému krácení. Jako strop pro náhrady byla stanovena částka pěti milionů korun, přičemž výpočet náhrady se měl odvíjet na základě hodnoty podniku k září 1938 nebo ke konci roku 1937. Zcela bez odškodnění měl být zabavený majetek Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů.

Jenže nakonec vše proběhlo značně odlišným způsobem. Vyhláška, na základě které mělo dojít ke stanovování výše náhrad a k jejich vyplácení, nakonec vůbec nikdy nevyšla a domácí vlastníci nedostali za své znárodněné podniky ani korunu. Trochu složitěji se vyvíjela situace u vlastníků ze zahraničí, kde nakonec k určitým kompenzacím došlo. V současné době se však ozývají stále hlasitěji potomci českých podnikatelů a žádají, aby jim konečně stát slíbenou náhradu vyplatil. Proslulým se stal případ potomků vynálezce tzv. patentky Jindřicha Waldese, kterým se již u některých soudů podařilo prosadit nároky na navrácení části vršovické továrny. Bouří se i potomci výrobce masných mlýnků Porkerta nebo členové rodiny Rücklů, která přišla po roce 1945 o své rozsáhlé sklárny. A v poslední době se k nim přidali i potomci a příbuzní Jana Antonína Bati. Tento obuvnický magnát původně neměl na žádné odškodnění jako odsouzený kolaborant nárok. Jenže nedávný soud, který ho z původních obvinění očistil, otevřel i v jeho případě cestu k žádostem o náhradu za znárodnění.

Podle většiny právníků se stát ocitá ve velice komplikované situaci, z níž jsou možná prakticky dvě východiska. První variantou je vydání vyhlášky, která by po desítkách let řešila vyplácení v dekretu stanovených náhrad. K tomu se však zatím příslušné orgány nijak nemají. V úvahu tak přichází spíše druhá, více konfliktní možnost – soudní cesta, u které přichází do úvahy i žaloba u Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku. Advokáti potomků patnácti českých továrníků, kteří již podali žádosti o vyplácení náhrad, hovoří o tom, že celková částka, kterou by měl český stát na dlužných náhradách vyplatit, se pohybuje v řádech miliard korun. Na druhou stranu lze však počítat s tím, že pochopitelně v zájmu svých klientů výslednou sumu poněkud nadsazují. Na druhou stranu lze předpokládat, že rozsáhlá a v českých podmínkách poměrně neobvyklá štedrost, s jakou nyní představitelé české vládní koalice přistupují k řešení otázky náhrady za znárodněný majetek církví, nutně povzbudí apetit i dalších žadatelů. Za nimi však nestojí tak pevně nějaká z politických stran.

(MaFr)

Senát požádal Ústavní soud o přezkum reformní smlouvy EU

Lisabonskou smlouvou, která má dát nová pravidla budoucímu fungování EU, se bude zabývat Ústavní soud. Požádal jej o to Senát. Navrhl, aby ústavní soudci posoudili soulad smlouvy s českým ústavním pořádkem. Ústavní přezkum iniciovala vládní ODS. Naopak zástupci opoziční ČSSD a Klubu otevřené demokracie prosazovali ratifikaci smlouvy bez odkladů, avšak neúspěšně. Podle předsedy senátního ústavně-právního výboru Jaroslava Kubery (ODS) je Lisabonská smlouva převlečená euroústava a směřuje unii k socialistickému federálnímu státu. Pozastavil se mimo jiné nad tím, že smlouva přiznává Listině základních práv Evropské unie stejnou právní sílu jako zakládajícím smlouvám EU. To může znamenat pro Česko obrovské problémy, například povinnost zajistit „důstojnou existenci“ i těm, kteří vlastní vinou přišli o majetek, uvedl Kubera.

Česká vláda schválila plán televizní digitalizace a komisi k ojetinám

Vláda schválila Technický plán přechodu (TPP) na digitální zemské televizní vysílání, podle něž má tradiční analogové vysílání na většině území ČR s výjimkou Zlínska a Jeseňicka skončit do 11. listopadu 2011. Nutností pro nástup digitálního vysílání je to, aby Česká televize, Nova a Prima dobrovolně vyměnily své současné analogové kmitočty za digitální. Souhlasila také se zřízením meziresortní komise, která by měla najít způsob, jak zpřísnit podmínky pro dovoz a registraci ojetých automobilů do ČR, aniž by České republice hrozil postih od Evropské komise.

Česká republika a antisemitismus

Česko je podle výroční zprávy o antisemitismu za rok 2007 zemí, kde útoků na Židy spíše ubývá. Loni se neodehrál ani jeden. Nejostřeji se v Česku antisemitismus loni projevil při fotbalových utkáních, kdy z ochozů zněla protižidovská hesla.

CVVM: ČSSD by v dubnu volilo 34 %, ODS 30 % lidí

Volby do sněmovny by v dubnu vyhrála opoziční ČSSD, které by odevzdalo své hlasy 34 % voličů. Druhá by skončila ODS s 30 % hlasů. Vyplyvá to z volebního modelu, který zveřejnilo Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM). Komunisté by dostali 15 % hlasů, zelení 10,5 % a lidovci 8,5 %. Volební model nezahrnuje respondenty, kteří se voleb nechtějí účastnit nebo nejsou rozhodnuti, koho by volili.

Tlustý (ODS) nepodpoří církevní restituce v nynější podobě

Majetkové vypořádání státu s církvemi v podobě, v jaké ho navrhuje vláda, nepodpoří poslanec ODS Vlastimil Tlustý. Řekl to v rozhovoru pro rozhlasovou stanici Impuls. Dodal ale, že je rozhodně pro to, aby se stát s církvemi vypořádal. Vládní návrh počítá s vrácením asi třetiny majet-

ku zabaveného za komunistické vlády církevním řádům, zbytek by měla nahradit finanční částka ve výši 83 miliard korun, která by se církvím vyplácela po dobu 60 let; s úrokem by to bylo celkem asi 270 miliard korun. Tlustý má výhrady proti sumě i proti šedesátiletému splátkovému kalendáři.

Policie chytila muže podezřelého z krádeže na Národním hřbitově

Kriminalisté zadrželi devětadvacetiletého muže z Mostu, který je podezřelý z krádeže bronzových cedulek se jmény obětí na Národním hřbitově v Terezíně. V průběhu dubna z terezínského hřbitova zmizelo 824 bronzových destiček se jmény obětí terezínské policejní věznice gestapa, zdejšího ghetta a litoměřického koncentračního tábora. Zloděj památníku způsobil škodu 2,5 milionu korun, destičky rozbil a tak jsou pro terezínský památník nepoužitelné. Lup odvezl zloděj v pytlích do více než 50 kilometrů vzdálené sběrný. Provozovateli sběrný pravděpodobně žádný postih nehrozí, policie by mu musela prokázat, že věděl o tom, že zboží je kradené. Zloději hrozí trest dva až osm let vězení. Jeden kilogram bronzu stojí podle ceníku sběrný v Nehasicích 108 Kč. Destičky policisté našli ve sběrně v Nehasicích u Žatce na Lounsku. Krádež destiček vyvolala nebyvalou vlnu solidarity a i nabídku firmy, která přechodně zdarma namontovala kamery, které jsou napojeny na bezpečnostní pult. Své služby nabídla i skupina restaurátorů a sochařů a do květnové tryzny mají být hotové i nové tabulky na náhrobcích. Ty by už nebyly z kovu, ale z pryskyřičné hmoty s příměsí bronzového prášku, aby nelákaly zloděje. Ministerstvo kultury chce do dvou týdnů připravit projekt ochrany areálu zahrnující kamerový systém. Instalaci kamer totiž musí ze zákona předcházet výběrové řízení na dodavatelskou firmu.

Nejvyšší soud zrušil 30 let starý verdikt nad duchovním

Nejvyšší soud zrušil 30 let starý verdikt, jimž byl někdejší disident a evangelický duchovní Jan Šimsa odsouzen za údajné napadení pracovníka Státní bezpečnosti (StB) k osmi měsícům vězení. Vše se mělo stát ve chvíli, kdy se u Šimsů konala domovní prohlídka. Duchovní měl obavy o rodinu a do jednoho důstojníka strčil. StB tvrdila, že mu dal i facku, což Šimsa popírá. Duchovní přiznává jen strkanec s tím, že hájil své nejbližší. Nejvyšší soud po vleklých jednáních dospěl k závěru, že původní rozsudek nad Šimsou byl nezákonný, a proto jej zrušil. Nejvyšší soud se kauzou osmasedmdesátiletého Šimsy zabýval opětovně. Nedávno totiž odmítl zrušit jeho trest, k čemuž dostal podnět z ministerstva spravedlnosti. Ústavní soud však označil tento postoj za nesprávný a příliš formalistický. Ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil (ODS) poté podal ve prospěch

Šimsy druhou stížnost pro porušení zákona. Nejvyšší soud tak byl nucen se případem zabývat znovu a postupovat v souladu s rozhodnutím Ústavního soudu.

Sjezd lidovců

Předseda lidovců Jiří Čunek se na sjezdu KDU-ČSL nevyhnul ostřejší výměně názorů se svými kritiky, přesto šéfem strany zůstává. Premiér a lídr partnerské ODS Mirek Topolánek zase počastoval lidovce nečekaně ostrou kritikou, ti ale přesto zůstávají pevnou součástí vládní koalice.

Volba vedení sice nebyla a neměla být součástí víkendového sjezdu KDU-ČSL, nicméně pokus nastolit tuto otázku se vyskytl. Zůstal však jen okrajovou záležitostí a nepodpořili ho ani Čunkovi kritici, které předseda obvinil z intrik a kteří mu oplatili slovy o vytváření si vnitřního nepřítele místo víze. Podle politologa Petra Justa by totiž výměna lídra strany nyní nebyla výhodná: „Čunkovi kritici předpokládají, že strana nepřilíží uspěje ve volbách do krajských zastupitelstev a do Senátu, které budou na podzim tohoto roku. A domnívají se, že měnit vedení teď, půl roku před těmito krajskými a senátními volbami, by bylo nerozumné. Protože ten nový, kdo by přišel po Jiřím Čunkovi, tak by v podstatě musel nést následky těch voleb, které pro lidovce pravděpodobně nebudou nějak příliš úspěšné.“

Přestože právě z řad KDU-ČSL zaznívá častá kritika reforem zdravotnictví a tyto otázky byly předmětem jednání, nakonec lidovci sice odmítli prodej zdravotních pojišťoven, nikoli však jejich transformaci na akciové společnosti, kterou jako první krok navrhuje resortní ministr. Neprošly ani výzvy na zrušení poplatků pro děti a seniory.

Start volební kampaně ODS ke krajským volbám

Podle *Mladé fronty Dnes* nepřekypuje nové volební heslo ODS „Náš kraj, můj domov“ obzvláštním přívalem vtípu a představitosti, odhaluje však rozumnou taktiku: svých kolegů ve vládě se nezřkáme, ale nijak zvlášť je sem tahat nebudeme; tohle je náš kraj, tady vládneme, a dobře. Komentátor podotýká, že je to logické stejně jako to, že ČSSD volí jinou taktiku: do popředí krajských voleb staví své nejtěžší váhy, jako je David Rath. Paroubkova taktika bude chtít oproti ODS zdůraznit, jak nemohoucí je Topolánkova vláda na celostátní úrovni, míní deník.

Premiér Mirek Topolánek plánuje přesun státních úřadů na jedno místo do vládní čtvrti

Vládní úředníci si tak budou možná jednou připadat jako ve známém stěhováckém filmu *Kulový blesk*, píšou *Lidové noviny*. Ale zatímco ve filmu se hlavní hrdinové stěhovali z bytu do bytu, úředníci by se měli vměstnat pod jednu střechu do vládní čtvrti. Premiér Topolánek nastínil plán, podle něhož by se měla většina úřadů přestěhovat z centra Prahy na okraj metropole. A jak by takový projekt měl vypadat? Vystavět novou moderní budovu někde u metra, ve které se sloučí instituce, které opravdu jsou potřeba, a neblokuje centrum pro nejlepší developerské projekty, prohlásil Topolánek. Podle realitních makléřů je vhodných ploch v Praze několik, například okolí stanice metra Chodov či ve Stodůlkách.

Ministr Tomáš Julínek by si asi lepší výsledky ani nemohl vymyslet

Lidové noviny si všímají údajů, jak jsou účinné poplatky ve zdravotnictví. Komentátor se domnívá, že ministr Tomáš Julínek by si asi lepší výsledky ani nemohl vymyslet. „Rapidní pokles výdajů na léky, počtu vypsanych receptů, délky i počtu hospitalizací, úspora zdravotnických pojišťoven přes dvě a půl

miliardy korun – jaká lepší čísla by si mohl objednat k demonstraci toho, že poplatky fungují,“ píšou *Lidové noviny*. Podle komentátora by ale Julínek měl včas vyloučit poplatky v situacích, kde jsou absurdní, jako například u novorozenců. „Nadšení reformátorů z toho, jak jim reformní strojek perfektně běhá, je pochopitelné, jenže Julínek také rád opakuje, že jádrem reformy je nové postavení pacienta. To, co se z hlediska technokrata jeví jako ústupek, by bylo pro celou reformu přínosem,“ myslí si komentátor.

Ústavní soud zrušil část zákona, podle níž jsou první tři dny nemocenské neplacené

Ostatní návrhy opozice na zrušení sociální části vládní reformy soud zamítl. Změna vstoupí v platnost od letošního 30. června. „Zaměstnanci jsou nuceni platit za první tři dny nemoci, zatímco jejich povinnost platit pojistné zůstala nedotčena,“ uvedl soud. Norma, kterou obsahuje reforma financí, je podle soudců v rozporu s právem každého občana na přiměřené hmotné zabezpečení. Systém nemocenského pojištění má prý chránit před pojistnými událostmi, kterou nemoc, a to i krátkodobá, je.

Havel zaštitil novou nadaci, která bude lobbovat za demokracii

Pod záštitou bývalého prezidenta Václava Havla zahájila v Bruselu činnost nadace, která chce, aby podpora demokracie dostala významnější místo v zahraniční politice Evropské unie. Oficiálně vznik nadace s názvem Evropská nadace pro demokracii (EFDP) oznámil Václav Havel a předseda Evropské komise José Barroso 15. dubna. Nadace zastřeší síť nevládních organizací usilujících o prosazování demokracie, chce přitom spolupracovat i s evropskými institucemi. Cílem nadace je, aby se podpora demokratických hodnot stala součástí zahraniční politiky Evropské unie. Činnost EFDP se zaměří na oblasti ležící mimo EU a Severní Ameriku, hodlá financovat projekty na podporu demokracie v takových zemích jako Kuba, Barma, Bělorusko či Zimbabwe. Do nadace se zapojily také nevládní organizace z Nizozemska, Španělska, Norska, Portugalska a Finska. Nadace získala finanční podporu z nizozemské loterie a jedná se i o finanční podpoře ze strany vlád některých států EU. V budoucnosti by EFDP chtěla čerpat z některých fondů Evropské komise.

Evropská Karlova cena SL

Sudetoněmecké krajanské sdružení (SL) udělilo svou Evropskou Karlovu cenu za letošní rok bývalému československému disidentovi Petru Uhlvi. Uhl, v minulosti mimo jiné zmocněnec české vlády pro lidská práva a nyní komentátor deníku *Právo*, sdělil médiím, že cenu chápe jako ocenění svých snah o sblížení Čechů a Němců a o postupné řešení událostí z let 1938 až 1946.

Petice Za Prahu kulturní nasbírala už přes devět tisíc podpisů

Už přes devět tisíc lidí podepsalo petici Za Prahu kulturní, která mimo jiné požaduje odvolání radního pro kulturu Milana Ríchtra a předsedy kulturního výboru zastupitelstva a grantové komise Ondřeje Pechy (oba ODS). Zástupci petičního výboru na tiskové konferenci zdůraznili, že požadavky se netýkají „jen několika divadel“, ale celé pražské kultury jako takové. Mezi požadavky petice patří například i oddělit podporu neziskového sektoru od podnikání v kultuře, zrušit plošnou dotaci na vstupenku, což navyšuje zisky podnikatelům, zachovat kontinuitu ověřených kulturních činností a urychleně řešit krizovou situaci ohrožených subjektů. Těmi jsou mimo jiné divadla Archa a Semafor, Divadlo bratří Formanů, Divadlo v Celetné, Alfred ve dvoře, Galerie kritiků a Futura, festival Tanec Praha, Dny evropského filmu a Maratón soudobé hudby. Zastupitelé odmítli požadavky zástupců části pražské kultury. Debata byla bouřlivá a trvala déle než dvě hodiny. Zasedání předcházely happening několika stovek kritiků současného grantového systému přímo pod okny magistrátu. Řada lidí měla v ruce transparenty s nápisy „Porucha je na vašem magistrátu“, „Kultura není showbiznis“, „Páni radní, vy jste tu na chvíli, kultura napořád“.

Na skutečnost, že hlavní město je ze zákona povinno pečovat o kulturní rozvoj svých občanů, upozornil herec a moderátor akce Miroslav Táborský. Uvedl, že zkrácení podpory neziskových subjektů ohrozilo existenci řady divadel, festivalů i galerií, a dal jejich zástupcům slovo.

Přítomni byli rovněž šéfové soukromých scén, například divadel Ta Fantastika, Kalich a Broadway, kteří jsou naopak s nastavením grantového systému a s jeho podle nich jasnými a přehlednými pravidly spokojeni. Ti na zaplněném prostranství připravili stoly s chlebem a vínem a nápisem „Pojďme jednat“. V jejich režii létala nad náměstím řiditelná vzducholoď s nápisem „Přejeme si rovné šance pro všechny – Grantový systém je spravedlivý“.

Otevřený dopis ministru kultury Václavu Jehličkovi

LN informují o otevřeném dopise, který ministru kultury Václavu Jehličkovi adresovala skupina umělců. Žádají ho, aby vyhlásil mezinárodní konkurz na místo generálního ředitele Národní galerie v Praze. Současný ředitel Milan Knížák podle nich způsobil, že se z mezinárodně uznávané instituce s řadou výstavních a vědeckých aktivit stal uzavřený úřad, který nekomunikuje s muzejníky a galeristy ve světě. Pod dopisem jsou podepsáni například Jiří David, Tomáš Císařovský nebo Lenka Lindaurová. Zatím dopis podepsalo pět desítek odborníků a umělců. Podle nich

dnes v Česku chybí vrcholná instituce, kde by se mohli realizovat odborníci. Milan Knížák se netají svou nevráživostí vůči kunsthistorikům a v Národní galerii dnes pracují jen trosky někdejšího odborného zájmu. Zástupce iniciativy Čas pro změnu zatím přijal náměstek ministra František Mikeš, nabídl jim ale jen to, aby se zapojili do návrhu budoucích změn příspěvkových organizací ministerstva kultury.

„Pochopili jsme, že Milan Knížák je politicky chráněn a naše argumenty mají být zameteny pod koberec,“ píše se v prohlášení iniciativy.

Fiktivní atomový výbuch bez trestu

Bez trestu vyvázli představitelé umělecké skupiny Ztohoven, která se pirátsky připojila do vysílání druhého programu veřejnoprávní České televize a v rámci pořadu *Panorama* odvysílala fiktivní výbuch atomové bomby v Černém Dole v Krkonoších. Podle představitelů společnosti Markid, která pořad *Panorama* připravuje, akce skupiny Ztohoven poškodila mediální obraz střediska Černý Důl, a to i v mezinárodním měřítku, protože záběry šly živě i v Německu a Rakousku. Firma prý zaregistrovala vyděšené dotazy občanů z těchto zemí, kteří si po shlédnutí záběrů nebyli jistí, zda se mohou bez obav vypravit na dovolenou do Krkonoš. Společnost Markid prý kontaktovaly i některé centrály cestovního ruchu a ministerstva. Soud však těmto tvrzením nakonec příliš neuvěřil, zejména když se obžalobě nepodařilo předložit důkaz v podobě alespoň jednoho živého diváka, kterého záběry skutečně vystrašily. Dopad záběrů na psychiku diváků zpochybnil i soudní znalec, podle kterého šlo spíše o recesi, která nikoho vážněji nepoškodila. Ostatně televizní diváci jsou podle něj v dnešním světě na podobné záběry zvyklí a dávno k nim otupěli. S tímto postojem se ztotožnil i soud, který konstatoval, že záběry vyvolaly spíše pobavení a údiv nad tím, jak jednoduše lze proniknout do televizního vysílání. Příslušníci skupiny Ztohoven, kteří se k akci připravovali dlouhou dobu, využili před soudem svého práva nevypovídat, dlouhodobě však zdůrazňovali, že nebylo jejich záměrem kohokoliv děsit. Chtěli údajně jen poukázat na propast, která podle nich dělí skutečnost a její vnímání prostřednictvím médií a animaci provedli záměrně tak, že nepůsobila nijak realisticky. Státní zástupkyně si po zprošťujícím výroku soudu ponechala čas na odvolání, ale nezdá se příliš pravděpodobné, že by odvolací soud sáhl k nějakému tvrdému trestu. Ostatně je skutečností, že celá akce, přestože při ní došlo k narušení televizního vysílání, skutečně žádnou paniku nevyvolala. Co k tomu říci závěrem? Snad jen – zaplatpánbůh, že se jednalo o pouhou fikci. (MaFr)

Lidé před soudem v Trutnově požadovali odstoupení soudkyně

Desítky demonstrantů před budovou Okresního soudu v Trutnově požadovala odstoupení soudkyně Marcely Horváthové, která před dvaceti lety odsoudila disidenta Pavla Wonku z Vrchlabí. Muž později za nevyjasněných

okolností zemřel v hradecké věznici. Demonstranti tvrdí, že soudkyně měla svým rozhodnutím podíl na disidentově smrti. Soudkyně Horváthová oznámila, že k odstoupení nemá žádný důvod. Odkázala na výsledky šetření komise z roku 1990, která dospěla k tomu, že postup soudkyně není možné dát do souvislosti se smrtí Pavla Wonky.

Grossovo luxusní letní sídlo na Floridě

O tom, že si manželka bývalého sociálnědemokratického premiéra Stanislava Grosse Šárka koupila luxusní letní sídlo na Floridě, informuje *Mladá fronta Dnes*. Podle informací listu za něj dala necelých třináct milionů korun. K nákupu se Šárka Grossová ani její manžel nevyjádřili. Deník píše, že před třemi týdny, tedy v době, kdy už byla smlouva podepsaná, Gross tvrdil, že o investici nic netuší. „Letní byt zřejmě zaplatil expremiér z osmdesáti milionů korun, jež pocházejí z dodnes nevyjasněné transakce s prodejem akcií firmy Moravia Energo.“ *Mladá fronta Dnes* se záležitosti věnuje také ve svém komentáři, který poznamenává, že Gross neměl žádné peníze a za pár týdnů měl desítky milionů, o nichž tvrdí, že mu je vynesl početný obchod. „Orgánům činným ve všelijakých podobných obchodech se dodnes nepodařilo k tomu cokoli zjistit. Veřejnosti se předkládá verze jediná: pan Gross je finanční génius. Je to ovšem verze, které asi nevěří ani pan Gross,“ podotýká komentátor.

Reklamní spot propagující Prahu

Osm a půl milionu korun zaplatil magistrát za reklamní spot propagující Prahu. K návštěvě metropole v něm lákají turisty dvě známé české modelky Petra Němcová a Taťána Kuchařová. O bývalé Miss World Kuchařové nyní vyšlo najevo, že je už půl roku přítelkyní pražského radního Milana Richtra (ODS), který je zodpovědný za cestovní ruch v hlavním městě.

Bude stát, či nebude?

Ministerstvo kultury by mělo zrušit mezinárodní architektonickou soutěž na novou budovu Národní knihovny, pokud si myslí, že soutěž nebyla v pořádku. Deníku *Právo* to řekl šéf Úřadu na ochranu hospodářské soutěže Martin Pecina, který zároveň tvrdí, že stavba podle návrhu Jana Kaplického na Letné nikdy stát nebude, protože její současný návrh odporuje územnímu plánu. Doufejme, že se „spor“ brzy pozitivně vyřeší než jako desítky let pouze navrhovaná zástavba Staroměstské radnice.

Při happeningu se v Praze setkali světoví diktátoři

Při happeningu na Staroměstském náměstí v centru Prahy se u kávy potkali čtyři světoví diktátoři, Pol Pot z Kambodže, Kim Čong-il ze Severní Koreje, Mengistu Haile Mariam z Etiopie a Charles Taylor z Libérie. Akce, kterou organizovaly Amnesty International a další organizace zabývající se obranou lidských práv, měla upozornit na skutečnost, že Česko dosud jako jediná členská země EU nepřistoupila k dohodě o Mezinárodním trestním soudu (ICC) v Haagu.

Designové utkání ve Veletržním paláci

Před nedávnem hostil Veletržní palác v Praze designové utkání, které se odehrávalo na půdorysu bývalého Rakouska-Uherska. Před dvěma lety se tento soubor odehrával mezi Čechy a Slováky. V letošním roce byli do hry zapojeni i Maďaři a Rakušané.

Každé téma bylo ukotveno i odpíchnuto historickým exkurzem do bývalé monarchie, ať již v podobě židle Thonet nebo čokoládovny Figaro, který doprovázel vystavované objekty. Výstava zároveň představila několik zajímavých objevů – porcelánovou konvici Neo Romana Šedivého, zploštělou verzi klasického tvaru z 19. století, set skleněné karafy s odlivkou Kompakt Ondřeje Elfmarka, elegantní nákupní tašku na kolečkách Kláry Šumové nebo fólii Marlene Lisky s deseti předkreslenými stříhy, z nichž si uživatel ušije přesně tu tašku, pro kterou se rozhodl.

Design Match byla jednou z nejzajímavějších akcí v oblasti designu v tomto roce. (mk)

Král jihočeských pohádek křtil pas

Za krále jihočeských pohádek je často označován režisér a rodilý Jihočechem Zdeněk Troška, ten se proslavil nejenom komediální trilogií odehrávající se v prostředí jihočeské vesnice, která patří mezi nejúspěšnější české filmové komedie vůbec, ale také velice oblíbenými filmovými pohádkami, například *O princezně Jasněnce a létajícím ševci* (1987), *Princezna ze mlejna* (2 díly, 1994, 2000) nebo *Z pekla štěstí* (2 díly, 1999, 2001). V současné době úspěšně prochází kiny jeho nový opus nazvaný *Nejkrásnější hádanka*. Nelze se proto divit, že právě Zdeněk Troška se stal kmotrem nového cestovního pasu Jihočeského pohádkového království. Křest proběhl v Táboře za účasti stovek dětí. Některé z nich byly přitom přestrojeny za různé pohádkové postavy a kolem kočáru s jihočeským pohádkovým králem Troškou vytvořily jeho družinu. Jihočeský pohádkový pas přitom nemá lákat děti jenom k návštěvě různých míst v České republice, ale dá se použít i v Bavorsku a také v Rakousku. Středoevropské postavičky tak jako by se spojily ve snaze čelit průniku zejména amerických figurek, které zasypávají dětské posluchače z filmových pláten i z televizních obrazovek. Ale nejde o nějaký bratrovražedný boj pohádkových říší – v dětských srdcích se jistě najde dost místa pro všechny. (MaFr)

Z filmu *Nejkrásnější hádanka*

Velmoc v akvariálních rybičkách

Rozvoj podnikání v České republice v posledních letech vedl ke vzniku celých nových exportních odvětví. Země

se tak dokázala prosadit i v takových oborech, jako je chov akvariálních rybiček. Podle statistik se dokonce v této oblasti Česká republika stala doslova velmocí a zařadila se mezi trojici největších vývozců barevných rybiček na světě. Podle Českého statistického úřadu loni bylo ze země vyvezeno celkem asi 406 tun živých rybek v hodnotě 406 milionů korun. Sami akvaristé však odhady statistiků označují za podhodnocené a hovoří až o dvou miliardách korun. Rozdíl vzniká podle nich tím, že Statistický úřad nemá dobrý přehled o stovkách drobných chovatelů. Představitelé Unie akvaristů si však v poslední době stěžují, že vývoz poměrně rychle klesá – ještě před několika lety údajně exportovali až za 4 miliardy korun, tedy za dvojnásobek současného stavu. V současnosti se prý projevuje vliv silné koruny a svoji roli údajně sehrává i rostoucí životní úroveň v České republice, která chovatelství ubírá část jeho finanční atraktivity. Velkou konkurenci také představují dodavatelé z jihovýchodní Asie a Amazonie. V České republice se chov akvariálních rybiček rozvinul ve zlatých časech zájmové činnosti neboli hobby, od šedesátých let minulého století. Před rokem 1989 byl chov také vítaným zdrojem příjvů. Dnes si profesionál údajně měsíčně může vydělat mezi dvaceti a čtyřiceti tisíci korun, tedy mezi 1 000 a 1 800 euro. To samozřejmě už není ani zdaleka tak atraktivní příjem jako před několika lety. Jestli tedy nedojde k výrazným změnám v kurzu koruny, přemění se asi chov akvariálních rybiček v České republice zase spíše v hobby a doba, kdy se ČR řadila mezi velmoci v akvariálních rybičkách, bude patřit minulosti. Ale nelze vyloučit, že bude tato komodita brzo nahrazena něčím jiným a možná podobně překvapivým. (MaFr)

Archeologický poklad

V šoku se ocitli se archeologové provádějící standardní výzkum v centru Chomutova. Očekávali zajímavé poznatky z probádání středověké vrstvy města, ale už prakticky po prvním kopnutí se před nimi otevřel doslova archeologický poklad. Pod vrstvou betonu a cihel narazili na desítky vzácných historických předmětů – zejména renesančních a pozdně gotických stavebních prvků z kamene a terakoty, které zde ležely pečlivě vyskládané na podlaže. Údiv současných výzkumníků ještě zesílil nález dvou rakouskouherských orlů, jednoho z plechu a druhého z litiny. Záhada se však brzo vyřešila – ukázalo se, že archeologové se nevědomky prokopali do zapomenutého depozitáře dřívějšího městského muzea. Budova dostala na konci druhé světové války několik zásahů a staticky narušený dům byl krátce nato zbourán, aniž by se někdo v chaotické poválečné době jakkoliv staral o poklady, které v sobě stavba skrývá. Nyní se tedy šťastnou náhodou památky podařilo znovuobjevit. Rakouskouherští orlové přitom do celého konvolutu zajímavě zapadají – poškozený litinový exemplář podle archeologů možná v minulosti zdobil vstup místního gymnázia. V roce 1919 tento odznak spojovaný s dřívější monarchií strhli a poškodili čeští vojáci, což na místní úrovni vyvolalo obrovské pozdvižení. Právě tento ohlas a význam znaku pro moderní dějiny Chomutova mohly být hlavními údaji pro uložení orla do muzejního depozitáře. Památky z odkrytého depozitáře jistě přinesou ještě mnoho nových zajímavých poznatků,

ale nynější archeologové se nechtějí omezovat jen na využívání práce svých kolegů z doby před rokem 1945, ale v rámci svých nových výzkumů, předcházejících výstavbě nového obchodního centra, se mohou pochlubit i četnými dalšími vlastními objevy. Mezi zajímavé artefakty nalezené v rámci nynějšího průzkumu patří třeba studna roubená částmi točitého schodiště s bohatě zdobeným sloupkem pocházejícím z původní výzdoby zdejšího zámku patřícímu rodu z Weitmile. Skutečné skvosty však čekají ještě hlouběji. Zde se totiž nacházejí zbytky středověké komendy řádu Německých rytířů a také pozůstatky po městských hradbách. Archeologové dokonce doufají, že se jim podaří v rámci nynějších akcí nalézt trosky horní městské brány. Lze jen doufat, že výsledky jejich úsilí nedopadnou jako předměty získané péčí jejich předchůdců a neocitnou se ztraceny na další desítky let v podzemí. (MaFr)

Tři desítky houslařů se představilo na festivalu v Náchodě

Houslaři z osmi zemí předvedli své dovednosti a nástroje na třetím ročníku mezinárodního houslařského festivalu Věnceslava Metelky, který proběhl koncem dubna v Náchodě. Akce se zúčastnilo celkem 35 houslařů s 46 nástroji. Někteří ze soutěžících do soutěže dávají dva své nástroje. Festival nese jméno zakladatele české podkrkonošské houslařské školy Věnceslava Metelky.

Werichovu vilu získá Nadace Jana a Medy Mládkových

Takzvanou Werichovu vilu na pražské Kampě získá do čtyřicetiletého pronájmu Nadace Jana a Medy Mládkových. Zastupitelé první městské části změnili svůj původní nesouhlas z konce ledna a schválili předběžnou nájemní smlouvu. Meda Mládková potvrdila, že chce v budově zřídit kulturní instituci věnovanou odkazu Jiřího Voskovce, Jana Wericha a básníka Vladimíra Holana.

Vysílač Ještěd

Horský hotel a vysílač na Ještědu by se mohl objevit na světovém seznamu památek UNESCO. Jak píše server Aktuálně.cz, vyhoupl se dokonce na první místo mezi českými čekateli. Vysílač Ještěd vede třeba nad soustavou třeboňských rybníků, západočeskými lázněmi nebo Müllerovou vilou v Praze. Důvodem je narůstající zájem o technické památky. Do boje s ostatními světovými pamětihodnostmi by Česko poslalo hotel a vysílač Ještěd v roce 2010.

Loni přijelo do ČR 9,4 milionů turistů, o sedm procent více

Do České republiky loni zavítalo téměř 9,4 milionů turistů ze zahraničí, což je o sedm procent více než předloni. Vyplývá to z výsledků průzkumu, který pro ministerstvo pro místní rozvoj zpracovala společnost STEM/MARK. Údaje jsou zhruba o 2,7 milionu vyšší než data Českého statistického úřadu, který počítá pouze turisty v hromadných ubytovacích zařízeních. Právě předpokládaný rozdíl

mezi počtem turistů v hotelech a skutečným počtem zahraničních turistů vedl ministerstvo v roce 2005 k zadání průzkumu. Část cizinců se totiž ubytovává v soukromí u příbuzných či známých, nebo je majitel penzionu nena hlásí. Pro statistiku jsou tak ztraceni.

Lichtenštejnské památky zpět do ČR

Rod Lichtenštejnů, který má značný majetek i samostatné muzeum starého umění ve Vídni, vlastnil před rokem 1945 značný pozemkový majetek i v nynější České republice, kde mu patřily například zámky Valtice, Lednice nebo hrad Moravský Šternberk. Veškerý rodový majetek v Československu byl rodině zkonfiskován a nárok na jeho navrácení nemají ani podle stávajících restitučních zákonů. Části mobiliáře svých moravských zámků však Lichtenštejnové ještě před koncem druhé světové války odvezli na své jiné majetky, takže zůstaly v jejich držení. Mnohé z nich se nedávno objevily v aukci, kterou pořádala v Amsterdamu společnost Christie's. Lichtenštejnové zde nabídli k prodeji řadu nejrůznějších artefaktů, především obrazů, nábytku či tapisérií. Celkem se jednalo o více než 460 předmětů nejrůznější hodnoty. Za největší klenot byly považovány dva glóby z první poloviny sedmáctého století, které dříve zdobily zámek ve Šternberku, jejichž odhadní cena se pohybovala mezi 200 a 300 000 eur. O dražbu pochopitelně projevil eminentní zájem i čeští památkáři, i když posledně jmenovaný kus, který se nakonec vydražil za plných 680 000 eur, daleko přesahoval jejich finanční možnosti. Doufali však, že se jim podaří získat alespoň některé jiné kusy zpět a začlení je do expozic na dříve lichtenštejnských zámcích. České ministerstvo kultury pro tento účel uvolnilo původně deset milionů korun (asi 400 tisíc eur), později ještě přidalo další tři miliony (tedy asi 120 000 eur). To umožnilo památkářům skutečně plnohodnotnou účast a získá řady zajímavých předmětů.

Valtické křeslo dostane „ztracené“ dvojče

Na Moravu se tak vrátí celkem 28 artefaktů. Největší radost měli památkáři především ze zisku tří květinových zátiší, z nichž jedno vytvořil Jan Pieter Brueghel. Cena Brueghelova plátna se vyhoupla na 50 000 eur. Na svá původní místa poputují i některé kusy nábytku, části ostění nebo tři tapisérie zdobící v minulosti hrad Šternberk. Bohužel celý komplet, který visel na tomto hradě, památkáři pořídit nemohli, protože jejich cena se vyšplhala příliš vysoko. Neoficiálně se hovoří i o tom, že české zájmy podpořil v Amsterdamu mecenáš z Břeclavi, který prý získal další tři obrazy, které hodlá zapůjčit do Valtic. Jestliže zejména v devadesátých letech museli čeští odborníci jen bezmocně přihlížet, jak nenávratně mizí do různých zahraničních sbírek různé klenoty z českých a moravských sbírek, nyní už hrál stát při aukci důstojnou roli a podařilo se mu získat řadu cenných předmětů, které významně obohatí zámecké expozice. Některé předměty přitom skutečně vyniknou až po zařazení do původního prostředí. Posoudit to budete moci při případném výletu do některého z výše zmiňovaných památkových objektů. Stojí za připomenutí, že lednicko-valtický areál, který je zařazen na seznam památek UNESCO a návštěvníky svou nádherou dokáže doslova ohromit, se nachází na samých česko-rakouských hranicích, takže z Vídně je to vlastně jen kousek. V areálu naleznete kromě nesmírně zajímavých expozic také jednu pozoruhodnou kuriozitu – v lednickém parku totiž stojí minaret, postavený v rámci romantismu na přelomu osmnáctého a devatenáctého století. Údajně jde přitom o největší stavbu tohoto druhu v neislámské zemi. Mimochodem, v Lednici můžete uspořádat i svatbu, což by vás mělo přijít asi na 125 eur. Tedy pokud kvůli vylepšenému mobiliáři rychle nezdrazí. (MaFr)

České dráhy renovují něco kolem 40 vagonů

České dráhy nechaly zrenovovat kolem 40 vagonů, které jezdí na mezinárodních tratích. Ty nabídnou cestujícím za stejné peníze vyšší komfort. Aby cestující hned poznal, kde bude mít větší pohodlí, budou vagony mít odlišný červeno-šedý nátěr místo tradičního zeleno-šedého. Vozy budou vybaveny klimatizací, novými typy toalet. Bude také vyměněna podlaha, sedačky nebo okna. Opravu vagonů volí dráhy proto, že cena je oproti nákupu nového vozu zhruba čtvrtinová.

České bramborářství se drží

Přestože se v České republice od roku 1990 zmenšila plocha osázená bramborami na pouhou třetinu výchozího stavu, stále zde fungují celkem čtyři šlechtitelské bramborářské stanice, které statečně zápolí se silnou, především německou a nizozemskou konkurencí. V současnosti jsou české odrůdy i doma v menšině, v desítkách „top“ odrůd v ČR se udržely jen tři české odrůdy. Jedna ze šlechtitelských českých stanic působí v západočeských Velharticích, zbylé tři naleznete v tradiční bramborářské oblasti na Vysočině. Nejdlejší historií se může chlubit stanice v Keřkově, která existuje již od roku 1923. S touto lokalitou jsou také spojené slavné tzv. keřkovské rohlíčky, které mnoho znalců považuje za nejchutnější bramborovou odrůdu vůbec. V současné době hledají čeští šlechtitelé brambor

zápolící s poklesem domácí výměry bramborářských polí i poklesem státních dotací možnosti odbytu v cizině. Není to však nijak jednoduché, zejména když chtějí proniknout i na jiné trhy, než je tradiční a s českým prostředím z minulosti silně spojené Slovensko. Přesto třeba západočeská Vesa Velhartice v současnosti exportuje plnou čtvrtinu své produkce, když své zákazníky našla nejen na Slovensku, v Německu a Polsku, ale také ve Švédsku, Bulharsku, Maďarsku a rovněž v Rakousku. S rakouskými zemědělci navazuje spojení i podnik Selekt Pacov.

Handicapem českých bramborářských šlechtitelů je skutečnost, že před rokem 1989 se koncentrovaly zejména na odolnost odrůd proti jednotlivým chorobám a celkové výnosy, zatímco vizuální vzhled hlíz zůstával na rozdíl od západní Evropy v pozadí. V současnosti se však musí podrobit trendu, kdy o nákupu sadby rozhodují především oči. Přesto věří, že i při takto stanovených podmínkách se dokážou na trhu uplatnit. K lepšímu navázání kontaktů s domácími i zahraničními podnikateli by měly stejně jako v uplynulých letech výrazně přispět bramborářské dny, které se budou konat v říjnu v mekce českých bramborářů, v Havlíčkově Brodě, ve městě, kde již 85 let působí specializovaný Výzkumný ústav bramborářský. Právě zde by se měly představit odrůdy, které z tradičního bramborového salátu udělají teprve ten pravý požitek. V kombinaci s pravým vídeňským řízečkem se může jednat o pochoutku, která svou božskou chutí dokáže překonat i pověstnou božskou ambrósií i nektar. Zároveň představuje salát z českých brambor s vídeňským řízkem krásný příklad vzájemně se obohacujících českých i rakouských elementů. Nic na tom nezmění ani skutečnost, že brambory připutovaly do Evropy z Jižní Ameriky a slávu objevu vídeňského řízku chce pro sebe již tradičně ukořistit severní Itálie. (MaFr)

Slovácký král klobásek ze Slovenska

Různé regionální slavnosti spojené s dobrým jídlem či pitím si získávají v České republice stále větší popularitu a proměňují se v pevné tradiční události. Prokázal to mimo jiné i čtvrtý ročník koštu O krále slováckej klobásky, který se konal začátkem dubna v obci Velká pod Veličkou na Hodonínsku. Návštěvníci, kterých bylo kolem osmi set, měli tentokrát opravdu z čeho vybírat. Soutěže se zúčastnilo celkem 97 vzorků, mezi kterými vedle domácích produktů nechyběli ani reprezentanti ze Slovenska, Polska, Maďarska, ale také Rakouska. Sešli se tak zde klobásky vyráběné podle nejrůznějších receptur, klobásky drůbeží, vepřové, zvěřinové nebo proslulé maďarské paprikové. Celkem se zde spotřebovalo kolem 290 kilogramů a vítězství si odnesl jeden ze slovenských účastníků, myjavská firma Svaman se svou miniklobáskou, nazvanou vtipně Trhni si. Vítězství jí může těšit o to více, že podle organizátorů se volba krále slovácké klobásky dá považovat za vůbec největší setkání malovýrobců uzenin v celém regionu. Snad se v blízké budoucnosti podaří prosadit se i některému rakouskému výrobcí, i když oproti tradiční české a slovenské konkurenci bude mít obtížnou pozici. Ale uplatnit svoji klobásku na Slovácku by mělo být touhou a snem pro každého uzenáře, ať už je odkudkoliv.

(MaFr)

Na cyklistiku s vídeňskými zkušenostmi

Automobilový provoz v české metropoli Praze neustále narůstá, a to se samozřejmě nepříznivě podepisuje nejen na propustnosti silnic v Praze, ale také na čistotě jejího vzduchu. Snahu pomoci řešit nevyhovující situaci projevilo hned několik občanských sdružení, která se snaží především podpořit dosud spíše skomírající cyklo dopravu. V Praze se podle průzkumů pravidelně do práce přesunuje na kole pouhé jedno procento lidí. Přitom ve Vídni je to podle aktivistů plných šest procent. Snaží se proto oslovit pražský magistrát a radnice jednotlivých městských částí materiály a statistikami, které zprostředkují pozitivní vídeňské zkušenosti s tímto druhem dopravy. Vídeň skutečně může sloužit v mnohém ohledu jako veliký vzor – v současnosti zde najdeme plných 1 090 kilometrů cyklistických stezek, kdežto v Praze jde pouze o 130 kilometrů. A zdá se, že přinejmenším pražský magistrát i některé radnice se už dokázaly přiučit a postupně začínají využívat vídeňskou inspiraci ve svých obvodech, jak při budování speciálních cyklostezek, tak při vyznačování zvláštních cyklopruhů na velkých komunikacích. Je však samozřejmě otázka, zda se někdy Praze povede v rozsahu cyklo dopravy Vídeň dohnat nebo dokonce předstihnout. Myslím, že v tomto ohledu je na místě spíše jistá skepse – Praha má totiž v řadě oblastí ještě členitější terén než Vídeň a méně vhodnou strukturu ulic. Především jí chybí dostatečně široké vnitřní i vnější okruhy, na kterých může být vymezen prostor i pro cyklistiku. Doprava prostřednictvím jízdních kol zde asi zůstane i nadále méně významným doplňkem jiných způsobů transportu, než je tomu v městě na Dunaji. Přesto však masivní podpora různých projektů ve prospěch cyklo dopravy může v Praze způsobit doslova divy a přispěje jistě i k tomu, že cyklisté nebudou tak vzácným úkazem na pražských ulicích, jako je tomu dnes. Na druhou stranu, v těsných uličkách Starého Města není pro chodce až tak o co stát. (MaFr)

Prachatické muzeum představí staleté mapy Šumavy

Staré mapy Šumavy představí unikátní výstava v Prachatickém muzeu. Nejstarší z nich pochází ze 16. století. K vidění bude rovněž mapa známé Zlaté stezky ze 17. století nebo výřez proslulé Müllerovy mapy Čech z roku 1720. Nejmladší exponáty pocházejí z poloviny minulého století. Informoval o tom ředitel muzea Pavel Fencel. Podle něj návštěvníci získají přehled o tom, jak byla Šumava zobrazována během několika set let a jak se měnily názvy obcí, osad nebo samot. Výstava potrvá do 23. května. Navazuje na loňskou prezentaci lesnických map z celých Čech, kterou přichystala Správa Národního parku Šumava.

Teplické skály mají největší jeskyně v Evropě

Teplické skály na Broumovsku se mohou podle zjištění speleologů pyšnit největším podzemním pískovcovým labirintem v Evropě. Délka objeveného podzemního systému dosahuje nejméně 27,5 kilometru. Veřejnosti však jeskyně přístupné nebudou. Složitý podzemní systém vzniklý v kvádrových pískovcích objevili speleologové před dvěma

lety. Letos dokončili mapování systému, který dostal jméno po bohu moří Poseidonovi. Zhruba dvě třetiny podzemí tvoří puklinové labyrinty a propasti, zbytek zabírají suťové jeskyně. Speleologové v systému také objevili unikátní kořenové krápníky a díky specifickému mikroklimatu i chladnomilné druhy bezobratlých živočichů. Některé druhy pavouků, brouků a roztočů lze považovat za relikty doby ledové.

Zlatá medaile pro český tým

Češi jsou nejlepší hráči na světě v sudoku. Na mistrovství světa v Goa v Indii získal český tým v této disciplíně zlatou medaili.

Historickým městem roku 2007 se stal Jindřichův Hradec

Ocenění je odměnou za nejlepší péči o památky v rámci programu vyhlášeného ministerstvem kultury. Vítěz dostává kromě uznání také milion korun na jejich další zvelebování a zpřístupňování veřejnosti. Výsledky soutěže byly vyhlášeny tuto středu ve Španělském sále Pražského hradu, mezi třemi nominovanými byly ještě Šternberk a Uherské Hradiště. Porota letos vybírala ze 42 kandidátů, kteří se do soutěže přihlásili. Titul Historické město roku se udílí od roku 1994 za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a zón. Program existuje 15 let a odborníci na něm oceňují především to, že se díky němu na opravy památek sdružují peníze státní, obecní a příspěvky samotného vlastníka památky. Pro letošní rok je v programu celkem 144 milionů korun.

Olomoucká výstava květin Flora slaví 50 let existence

Letošní Flora má pro její organizátory zvláštní význam, květinové výstavy v Olomouci totiž letos slaví 50 let existence. Součástí jarní etapy Flory, která potrvá do neděle, je proto i přehlídka plakátů a fotografií mapujících historii výstav. Jarní Flory se účastní na 60 tuzemských vystavovatelů. Dalších zhruba 390 prodejců z celého Česka a ze zahraničí přijelo do krajského města na veletrh zahradní mechanizace a pomůcek pro zahrádkáře. Hlavní expozice výstavy má název Krajina snů a tradičně jí vedou jarní květiny, lilie, narcisy, tulipány či hrnkové květiny. V centrálním pavilonu se lidé mohou také seznámit s historií olomouckých květinových výstav a s vývojem květinové vazby v mezidobí od padesátých let minulého století do současnosti.

Česká série kuchařek získala první cenu v prestižní soutěži

Titul nejlepší série kuchařek na světě za rok 2007 získaly v prestižní světové soutěži Gourmand World Cookbook Awards „zapálené kuchařky“ české autorky Lenky Požárové, které vycházejí v edici *Což takhle dát si...* Česká kulinářská literatura se tak poprvé probojovala mezi výherce klání, které se koná již čtrnáctým rokem a hodnotí několik tisíc přihlášených titulů ze stovek zemí. Kuchařky soutěží ve čtyřiceti kategoriích a porota je posuzuje

zejména podle vzhledu, nápaditosti, kvality provedení i fotografií. Dosud bylo vydáno dvanáct dílů „zapálených kuchařek“. Každý se specializuje na jednu ingredienci. Dosud vyšly tituly jako *Lilek, Salát, Banán, Chřest, Dýně, Pitíčka* nebo *Rajčata*.

Historikové chtějí odhalit podobu dvora přemyslovských králů

Historikové chtějí podrobně prozkoumat složení dvora přemyslovských panovníků, existenci a náplň úřadů či funkcí a současně také působení různých sociálních skupin raného a vrcholného středověku. Soustředí se zejména na 12. a 13. století, kdy vláda nejstaršího českého panovnického rodu vzkvétala. Chtějí také zjistit, kde se panovníkův dvůr nacházel nebo pobýval, ať už jde o sídelní rezidenci na Pražském hradě, nebo o takzvaný „dvůr na cestách“. Součástí výzkumu středověké dvorské kultury bude také fenomén společensko-reprezentativních projevů a symbolů. Byl to totiž právě panovníkův dvůr, jenž přijímal zahraniční kulturní podněty a zároveň byl zdrojem inspirace pro aristokracii a měšťanstvo, ale také pro intelektuály a umělce. Panovníkův dvůr také určoval, měnil a upravoval standardy chování, a to nejen v rámci vlastní dvorské etikety, ale také u širšího okruhu osob, které s ním přicházely do styku.

Přátelé ČR v USA zahajují sbírku na novou Wilsonovu sochu v Praze

Ve Spojených státech začíná finanční sbírka na obnovu nacisty zničené sochy amerického prezidenta Woodrowa Wilsona před pražským Hlavním nádražím. V souladu se záměry pražské radnice by organizace Američtí přátelé České republiky, která sbírku pořádá, chtěla pomník odhalit příští rok, až skončí rekonstrukce nádraží, jež dříve nosilo Wilsonovo jméno. I původní socha z dílny moravského sochaře Albína Poláška, který celý svůj umělecký život strávil ve Spojených státech, vznikla ze sbírky mezi krajany v USA. Před nádražní budovou ji v roce 1928 na americký státní svátek 4. července odhalil první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Pomník měl být věčnou připomínkou významné role Spojených států a osobně prezidenta Wilsona při vzniku samostatného Československa. Bezprostředně po vstupu USA do druhé světové války ho ale němečtí okupanti 10. prosince 1941 strhli a bronzovou sochu roztavili. Po válce slíbili američtí krajané, že pomník obnoví, ale zabránil jim v tom nástup komunismu.

Unikátní technická památka ožije

V roce 1836 vznikla akciová společnost Severní dráha císaře Ferdinanda, která si kladla za cíl propojit Vídeň s městem Bochnia v dnešním Polsku, s odbočkami na Brno, Olomouc, Opavu, Bielsko-Bialou a ke skladištím soli ve Slezsku, z nichž jedno se nacházelo v Bochni. Výstavba začala naplno již v následujícím roce a úsek z Vídně do Břeclavi byl dobudován roku 1839. Do Bohumína byla trať protažena o osm let později a výrazně se tak usnadnila doprava uhlí z Ostravsko-karvinského revíru. Roku 1855 byla na Severní dráhu císaře Ferdinanda napojena Opava

a Bielsko. Poté probíhaly práce na propojení Vídně a Krakova. V roce 1906 byla Severní dráha císaře Ferdinanda postátněna a provoz po ní převzaly C. k. státní dráhy. Po první světové válce převzaly dráhu tři nástupnické státy – Rakousko, Československo a Polsko. Celkový objem přepravy na hlavním tahu však poněkud poklesl. Některé části Severní dráhy císaře Ferdinanda mají svůj mimořádný význam dodnes. Jiné se naopak přeměnily spíše na připomínky dřívějšího umu. Mezi ty druhé případy patří i tunel ve Slavíči, který byl údajně jediným tunelem na celé trati. Byl postaven kvůli nesoudržné zemině v daném úseku, ale později se vyprávělo, že vznikl z rozmaru císaře, který si přál mít na dráze alespoň jeden tunel. Tunel ve Slavíči však byl již roku 1895 opuštěn a trať byla vedena jinudy. Stavba se stala majetkem obce Slavíč, která ji však oficiálně koupila až v roce 1925. Po druhé světové válce objekt sloužil jako sklad brambor a postupně chátral. Nyní mu však svítla nová naděje. Město Hranice se totiž spojilo s Bielsko-Bialou v Polsku a společně připravily projekt na obnovu některých zajímavých památek sloužících v minulosti Severní dráze císaře Ferdinanda – vedle tunelu ve Slavíči by se na českém území měl týkat i viaduktů v Jezernici a Hranicích. K oběma městům se navíc přidal i Český Těšín. Postupně by tak měla vzniknout speciální trasa nazvaná Putování po císařské dráze, která by byla doprovázena informačními tabulemi osvětlujícími historii jednotlivých památek. Hraničtí přitom doufají, že se k nim připojí i některé rakouské místo na bývalé trati. Výrazně by se tak posílil mezinárodní charakter projektu i jeho celkové vyznění. Organizátoři doufají, že dostatečně propracovaná trasa by mohla přilákat řadu turistů především z Rakouska, kteří by si během Putování po císařské dráze mohli s trochou nostalgie vzpomenout na cestování po dráze minulého století a třeba by se v duchu proměnili v císařské rady, kteří putují třeba na letní byt nebo za svým novým úředním působištěm v rámci monarchie nebo na švarné důstojníky na dovolené. Jen by si přitom neměli radši moc připomínat, jak všechna ta pompéznost a jemné kouzlo skončilo v zákopech první světové válce, v hladu a zástupech do smrti zmrzačených vojáků. Vždyť svět kolem roku 1890 se na Severní dráze císaře Ferdinanda jevil ještě úplně jinak, samozřejmě pokud jste jeli první třídou. Snad to budete moci brzo vyzkoušet.

(MaFr)

Pivovarské muzeum v Plzni získalo snímky hospod z doby totality

Svou šestitísícovou sbírku fotografií a pohlednic na téma pivovarnictví a pohostinství se rozhodlo doplnit Pivovarské muzeum v Plzni. Odborníci zjistili, že jim v rozsáhlé sbírce chybějí hlavně fotografie, které ukazují, jak v padesátých až devadesátých letech minulého století vypadaly české hospody a restaurace. Proto oslovili veřejnost. Během tří měsíců od lidí obdrželi zhruba stovku snímků a pohlednic. Pivovarské muzeum v Plzni je jediným odborným pracovištěm svého druhu v Česku. Dokumentuje historii piva od jeho prapočátků ve starověku, hlavně ale uchovává historické předměty a obrazovou dokumentaci dějin českého pivovarnictví. Shromáždilo sbírky především z druhé poloviny 19. století a první poloviny 20. století. Ročně ho navštíví kolem 40 000 lidí.

100 let ZOO v Ústí nad Labem

Heinrich Lumpe je dnes téměř zapomenutou postavou, ale v první polovině dvacátého století se jednalo o osobnost evropské ochrany přírody evropského významu. Majitel železářského obchodu v Ústí nad Labem Lumpe právě před sto lety koupil od města rozlehlý pozemek, na kterém vytvořil první ptačí rezervaci ve střední Evropě. Místo vybral ve spolupráci s pozdějším zakladatelem pražské ZOO, profesorem Jiřím Jandou, a pustil se do skutečně rozsáhlého projektu, na jehož konci stála rezervace vyzdobená četnými zajímavými stavbami včetně umělé jeskyně i různými geologickými kuriozitami, které sem Lumpe nechal přivést z různých míst Českého království a později Československa. Mezi proslulá zdejší zvláštnosti patřil například kamenný dub ze Stadic nebo kamenný les od Trutnova. Pozornost budil i rozsáhlý park osázený nejrůznějšími dřevinami. Ústecký park si získal obrovskou popularitu a v době první republiky ho navštívila řada významných ochránců přírody. Lumpe se v této době výrazně angažoval především v boji za zákaz lovu zpěvného ptactva, o němž údajně dokázal přesvědčit i italského diktátora Benita Mussoliniho. V únoru 1936 však Heinrich Lumpe zemřel a park se stejně jako železářský velkoobchod stal vlastnictvím jeho synovce Alfreda Lumpeho. I ten se však v díle svého strýce rozhodl pokračovat. Zasáhla však druhá světová válka, po níž byli Němci včetně Alfreda Lumpeho odsunuti z Československa. Rezervace dostala nové jméno Sady Edvarda Beneše a stala se volně přístupnou, což samozřejmě ohrozilo samu podstatu její existence. Situace se změnila na konci čtyřicátých let, kdy naopak vznikaly velmi ambiciózní plány na přeměnu původní rezervace na největší ZOO v republice, která zastíní i svou pražskou konkurenci. Realita se však ukázala jako podstatně skromnější a až na přelomu padesátých a šedesátých let definitivně ústecká ZOO odvrátila možnost své likvidace. V šedesátých letech v ní začala přibývat zajímavá exotická zvířata. Pozoruhodným přírůstkem se stala například samička levharta, kterou ze svých cest přivezl syn tehdejšího prezidenta Antonína Novotného. V sedmdesátých a osmdesátých letech prožila ZOO v Ústí nad Labem další epochu bouřlivého rozvoje. Velkou popularitu zde získali zejména cvičení lachtani. V devadesátých letech došlo k jistému poklesu počtu návštěvníků, ale svoje místo na slunci si ústecká zoologická zahrada dokázala uhájit. I dnes patří mezi oblíbené turistické cíle a i vy, pokud se náhodou rozhodnete vypravit do této poněkud opomíjené lokality proslulé spíše rozvinutým průmyslem, jistě uděláte dobře, když na ni nezapomenete. Nedosahuje sice možná kvality ZOO v Schönbrunnu, ale zejména vašim potomkům určitě dokážete udělat radost i tak. (MaFr)

Národní muzeum slaví 190 let

Budova Národního muzea v čele Václavského náměstí v Praze. Neopominutelná dominanta náměstí. Pražané si často dávají schůzku u koně pod ocasem, a při svých setkáních přímo koukají na monumentální budovu. Patrně

každý Čech si do tohoto muzea našel cestu – minimálně jednou se školní exkurzí a později při cestách za svými zájmy – expozicemi či přednáškami.

Toto muzeum si letos, přesně 15. dubna, připomnělo 190 let od svého vzniku. Založeno bylo 15. dubna 1818 jako soukromá Společnost Vlasteneckého muzea v Čechách. Skupina vlasteneckých šlechticů vydala tehdy provolání „Vlasteneckým přátelům věd“, které se stalo výzvou k vybudování muzejních sbírek. V letech 1848 až 1854 se nazývalo České muzeum, do roku 1919 Muzeem Království českého a potom Národním muzeem. Společnost Vlasteneckého muzea v Čechách jako majitelka a správkyňe sbírek i jako organizátorka veškeré muzejní práce zůstala majitelkou muzea až do roku 1934, kdy byly muzejní sbírky převzaty do vlastnictví a správy země České. V roce 1949 byly převedeny do vlastnictví státu.

U založení muzea byly některé významné osobnosti tehdejšího kulturního a společenského života. Repräsentantem skupiny zakladatelů muzea byl Kašpar Maria, hrabě Šternberk. Pro život muzea byl důležitý František Palacký, který mimo jiné posílil v činnosti muzea význam češtiny proti původně převažující němčině. (Text provolání o založení muzea z 15. dubna 1818 byl vydán v novinách nejdříve německy, a teprve po několika dnech vyšel v Krameriových novinách česky, v Jungmannově překladu.) Palacký rozhybal češtinu a českou vědu už založením a redigováním muzejního časopisu, který od roku 1827 vychází až dodnes a je dokladem stálé vědecké činnosti muzea.

Prvním místem, kde byly uloženy sbírky muzea, a to již od července roku 1818, se stal sál minoritského kláštera u sv. Jakuba na Starém Městě. Sbírkami byly ukládány také v soukromých bytech. Dne 24. května 1824 byla veřejnosti zpřístupněna v části Šternberského paláce na Hradčanech první muzejní expozice. První samostatnou budovou muzea byl od roku 1847 dnes již zbořený Nostický palác v Praze Na Příkopěch.

Nová budova Muzea Království českého na Václavském náměstí (tedy ta, v níž muzeum sídlí až do dnešních dnů) byla otevřena 18. května 1891 při příležitosti zahajovací slavnosti České akademie pro vědy, umění a slovesnost. Od té doby je budova nepřetržitě přístupna veřejnosti až do dnešních dnů.

Národní muzeum a jeho historická budova byla ve 20. století, které je charakterizováno mnoha nejrůznějšími politickými změnami, stále symbolem reprezentace českého státu a jeho kultury. Například v srpnu 1968 sovětská vojska střílela na jeho fasádu. Necitlivým zásahem bylo v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století odříznutí muzejní budovy magistrálou od zbytku města i od sochy svatého Václava. Dodnes, když člověk přechází od Národního muzea na Václavské náměstí, klade si otázku, je-li to takto nezbytné. Národnímu muzeu a jeho sbírkám nekonečný proud automobilů rozhodně neprospívá.

21. století přináší mnoho změn v nejrůznějších oblastech našeho života. I muzeum prodělává změny. Národní muzeum v 21. století chce být institucí otevřenou svým

návštěvníkům. Atraktivní výstavy, kulturní akce, pomoc ve vzdělávání české společnosti, podnět zájmu turistů o návštěvu expozic – to vše je jeho cílem. Proto v minulých letech proběhly nejrůznější velké reprezentativní výstavy z nejrůznějších oblastí – *Voda a život, Fotbal! – 70. let od římského finále, Zlaté časy médií*. Velký zájem návštěvníků, doslova návštěvnícké rekordy, vytvořily výstavy *Lovci mamutů a Albrecht z Valdštejna a jeho doba* i ještě probíhající výstava *Stopy lidí*.

Pořádání výstav ale není jedinou aktivitou Národního muzea, otevřeny byly i nové stálé expozice: České muzeum hudby v Karmelitské ulici v Praze (v roce 2005), Muzeum české loutky a cirkusu v Prachaticích (v roce 2006), znovu byl otevřen Musaion – národopisná expozice ve zrekonstruovaném letohrádku Kinských na Smíchově. Ani v současnosti se nezastavil rozvoj muzea a příprava nových akcí. V minulém roce byla zahájena rekonstrukce Národního památníku na Vítkově, kde bude v říjnu 2009 pro veřejnost otevřena expozice věnovaná české a slovenské státnosti ve 20. století. Na střeše Památníku vznikne vyhlídková terasa pro veřejnost, panoramatická kavárna, budou se zde pořádat odborné konference, koncerty a další kulturní akce. Snahou je, aby si veřejnost do Památníku našla cestu nejenom za poznáním, ale i za odpočinkem.

V letošním roce připravuje Národní muzeum ve spolupráci s Vojenským historickým ústavem Praha a Senátem PČR řadu výstav a akcí věnovaných významným osmičkám v českých dějinách. Z nich se v hlavní budově Národního muzea bude konat výstava *...a přijely tanky* věnovaná srpnovým událostem roku 1968 a stěžejní výstava tohoto roku s názvem *Republika*, která v termínu od 28. října 2008 do 15. března 2009 obsadí všechny volné výstavní prostory hlavní budovy a neotřelým způsobem provede návštěvníka dějinami první Československé republiky – ukáže okolnosti jejího vzniku, osobnosti, problémy, každodenní život lidí i okolnosti jejího konce. Lákadlem pro historiky i laickou veřejnost bude několik významných historických exponátů zapůjčených ze zahraničí.

Na rok 2009 je přichystána přírodovědecká výstava *Příběh planety Země*, jejímž tématem bude vznik a vývoj naší planety. V roce 2010, ještě před začátkem rekonstrukce muzea, proběhne výstava *Staré pověsti české*.

Bohužel, hlavní budova muzea je v havarijním stavu, výstavní prostory jsou nedostačující a bez základního technického, klimatického i bezpečnostního vybavení. Stav depozitářů i pracoven ztěžuje práci zaměstnanců muzea. Proto proběhne generální rekonstrukce historické budovy Národního muzea. Její přípravy již probíhají. Stavební rekonstrukce začne v roce 2011, její dokončení je plánováno na rok 2015. V roce 2006 byla Národnímu muzeu nabídnuta budova bývalého Federálního shromáždění, která muzeu i veřejnosti začne sloužit ihned po odstěhování Rádia Svobodná Evropa v roce 2009. Národní muzeum plánuje obě budovy propojit podzemním tunelem a vytvořit jeden návštěvnícký a technologický celek, ve kterém bude mnoho tisíc metrů moderních expozičních i výstavních prostor i přednáškové a promítací sály, zázemí pro školy a práci s dětmi, muzejní obchody, restaurace i kavárny. V novém Národním muzeu budou pro návštěvníky vybudovány přírodovědecké i společenskovední expozice

obsahující nejvýznamnější předměty a unikáty z bohatých sbírek. Expozice budou tvořit jeden celek v podobě příběhu dějin lidstva i vývoje přírody ve vzájemných souvislostech. Ambicí Národního muzea je být špičkovým muzeem, atraktivním pro českou veřejnost i zahraniční návštěvníky. Vedle muzejního komplexu na Václavském náměstí čeká rozvoj i další části muzea. Plánována je postupná oprava a inovace expozic Náprstkova muzea asijských, afrických a amerických kultur, v plánu je vybudování muzea dějin sportu i divadla, rozšíření působení muzea v regionech České republiky a posílení jeho postavení v zahraničí. Vláda ČR vytvořila potřebné podmínky pro rekonstrukci hlavní budovy Národního muzea, uvolněna je pro ni nemalá finanční částka. V současné době probíhají přípravné práce, během letošního roku bude vypsáno výběrové řízení na projektanta rekonstrukce. Začalo náročné stěhování sbírkových předmětů z hlavní budovy, pracuje se na podobě budoucích expozic, připravuje se převzetí budovy bývalého Federálního shromáždění. Řeší se také otázka dopravní situace ve spolupráci s Úřadem vlády ČR, Ministerstvy kultury a dopravy a Magistrátem hlavního města Prahy – magistrála by měla být přeložena za budovu muzea.

Dvousté výročí Národního muzea by tedy mohlo (a dokonce mělo!) být v roce 2018 oslaveno v nově rekonstruovaných prostorech jako jedno z nejmodernějších muzeí světa!

hSt

Vynálezce bleskosvodu

Prokop Diviš se narodil 26. března 1698 v Helvíkovicích u Žamberka. Svůj vědecký život zasvětil především elektřině; známý je především jeho vynález bleskosvodu. Elektřina mu posloužila i při léčení nemocných. Chudý Diviš studoval v letech 1716-1719 na jezuitské latinské škole ve Znojme za podpory premonstrátského kláštera v Louce u Znojma. V Louce později

složil řeholní slib a přijal řádové jméno Prokop. V roce 1726 byl vysvěcen na kněze. Diviš úspěšně obhájil v Salzburgu disertační práci a byl v roce 1733 prohlášen doktorem teologie. V roce 1741 byl jmenován převorem kláštera v Louce. Od roku 1742 až do své smrti působil na faře v Příměticích. Prokop Diviš se začal roku 1750 zabývat myšlenkou sestrojiti zařízení, které by odnímalo z bouřkových mraků blesky (bleskosvod Diviš pojmenoval pojmem stroj meteorologický). Roku 1754 sestrojil první uzemněný bleskosvod na světě. Bleskosvod byl vztyčen 15. června 1754 na zahradě v Příměticích u Znojma. Celkem 400 uzemněných kovových hrotů na ústřední 42 metrů vysoké nosné tyči mělo za úkol „vysávat“ elektřinu z mračen a zabránit tak vzniku bouřky. Stožár byl upevněn třemi řetězy, které byly vodivě připevněny k železným zemnicím kuželům v zemi. Bleskosvod Diviš popsal ve svém pojednání *Descriptio machinae meteorologicae*. 10. března 1760 rozlobení obyvatelé Přímětic strhli povětrnostní stroj svého

duchovního pastýře s odůvodněním, že je příčinou velkého sucha. V roce 1761 Diviš umístil další bleskosvod na věž kostela.

Elektroléčba

Prokop Diviš také studoval vliv elektřiny na živé organismy. Od roku 1754 se pokoušel také o elektroléčbu revmatismu a ochrnutí. Diviš byl v kontaktu s mnoha vědci té doby, např. byl také obeznámen s prací B. Franklina. Svá zjiš-

tění publikoval v díle *Magia naturalis (Přírodní kouzelnictví)*. Kniha byla později v němčině vydána v roce 1765 (Tübingen) a v roce 1768 (Frankfurt nad Mohanem).

Prokop Diviš dále sestrojil (1753) elektrický strunný nástroj *Denis d'or (Zlatý Diviš)*, který byl napájen proudem z leidských lahví. Nástroj měl 14 klaviatur. Přístroj dokázal napodobit mnoho nástrojů a prý také lidský hlas.

Prokop Diviš zemřel 21. prosince 1765 v Příměticích u Znojma.

KVĚTEN

Samotný první květen byl záležitostí mládeže. V 19. a ještě počátkem 20. století bylo zvykem chápat májové oslavy poetičtěji – vítat máj zpěvem, tancem a zábavou „pod májí“. Vesnická chasa tuto zábavu organizovala a platila. Všechny tehdejší zvyky směřovaly k radostnému vyznění dne i nastupujícího „měsíce lásky“.

Láska v máji a jeho prvním dni má své místo nejen v tradicích venkova. Ke studentským zábavám a tradici patří i majáles. Májové slavnosti mají v Čechách tradici od dob národního obrození a dodnes jsou záležitostí hlavně vysokoškolské mládeže. V městské a hlavně studentské společnosti má svou nezastupitelnou roli milostná romantika oslavovaná poezií, především v duchu nesmrtelného Máchova *Máje*. Nepsaným patronem prvomájové noci a symbolem mládí a lásky, alespoň v Praze, se stal Karel Hynek Mácha. V tuto noc chodí mladí lidé k jeho soše na pražském Petříně, zde nechybějí tradiční polibky pod rozkvetlými stromy – s podtextem pověry, že každá žena musí být tuto noc políbena pod rozkvetlým stromem, aby jí láska vydržela a byla celý rok krásná, obrazně řečeno, „aby neuschla“.

Zvýraznění počátku prvního dne jakéhokoliv počátku se nevztahuje jen na zmíněný den nebo moment, ale je zároveň uctěním celku, který se z daného momentu odvíjí – třeba lidský život nebo epocha. V případě prvního máje jde o význam právě tohoto měsíce, původně spíše období od 1. května do slunovratu. Přeneseno na křesťanský kalendář do letnic – Svatodušních svátků, které na sebe převzaly ve svých zvycích roli vrcholu jara a začátku léta. I jeho jméno, poprvé vyslovené Josefem Jungmannem v roce 1805, jeho podstatu vystihuje: „Květen – květný čas – od květu, poněvadž tohoto měsíce stromoví a jiné rostliny kvetou.“

Sonet o západu slunce v Prateru

Jakoby v alej odlesk vlít
dalekého požáru,
zlatí se jím stromů řada,
plochy černých kočárů,

v něm se vlní promenáda,
blýskne přimhouřený hled
špička hole, šperků kmit,
hedváb dámských toalett

Dálný západ jeden nach.
Zrůžovělý zlatý prach.
Chví tam kolem holých vrb.

Nade hlavou v nebesku
Bílý, mdlý a bez lesku
Měsíc tkví co malý srp...

J. S. Machar: *Čtyři knihy sonetů*
– *Jarní sonety* (mk)

Sonet po dešti

To nebyl déšť, to parfum zdravý
pokropil požehnanou zem,
jdeš mokrou mezi... v lístkách trávy,
po klasech visí kolkolem.

V něm voní douška, z dálky sem,
bez, střemcha intenzivně zdraví,
i v prsti zápach pronikavý
i řepky dech se chvěje v něm...

Sám zdáš se náhle prosycený
tou vůní... chvěje suchopárem
tvé duše... padla do krve...

A maně myslíš na rty ženy,
jež líbals prvním čistým žářem
v svých mladých letech poprvé...

J. S. Machar: *Čtyři knihy sonetů*
– *Sonet o dešti* (mk)

Červen

Stín stromů zelený tě na svět uvítal,
zahrada jarní tišila tvůj pláč.
A s každým červenem vzpomínáme,
co ti ten první dal,
a s tebou koupáme se v jeho slunci.

Sen matky tvé a otce se snem lidu
kvete,
i tebe vepjal v řetěz čarovný,
kde hlad i bída umlká,
kde mizí vše, co bolí člověka
a hněte.

Sni, hrej si v červnu svém. Vy všechny
děti, sněte
domova nejpyšnější sny,
než řekne velký den: Jsem naplnění,
procitněte!

Jaroslav Toman, *Básně – Červen*

Sonet o vídeňských kosech (J. Vrchlickému)

Vím mistře, že máš tyto ptáky rád,
neb zdomácnils je v naší poesii,
a kvůli tobě chci jim sonet dát,
těm kosům totiž kteří tady žijí.

Vídám je zrána v trávě polétat
a v rose máčet nožky, křídla, šiji,
vídám je v žáru v stinných stromech spát
i zvečera, jak z vodometu pijí.

Ať kol nich rvou se, křičí vrabců davy,
z nich každý jest jak aristokrat pravý
tak odměřen, tak upjat, čist a tich,

jak znal by, že můž nebezpečno býti
zde mezi pustou lůzou poskvrniti
svou uniformu v barvách císařských.

J. S. Machar: *Čtyři knihy sonetů*
– *Letní sonety* (mk)

Bawag v ČR pro Němce?

O rakouské bance Bawag a s ní souvisejících skandálech jste toho již v posledních letech jistě četli dost a dost. Současnou realitou je, že banka po všech potížích úporně bojuje o svoji stabilizaci. Do rámce tohoto úsilí zapadá i snaha prodat zahraniční pobočky firmy včetně té české. Právě o českou část podle zprávy německého vydání *Financial Times* projevuje eminentní zájem Landesbank Baden-Württemberg, která v poslední době razantně expanduje. Nedávno pohltila Landesbank Sachsen a koupě české pobočky Bawag by pro ni představovala další krok směrem na východ. Český finanční trh vypadá dost nasyceně, ale přesto se zde nepochybně dá najít volný prostor pro další firmu. Není žádným tajemstvím, že v České republice dosahují banky obrovských zisků a celková atmosféra je zde pro finanční investice velmi příznivá. Navíc se zatím české podobně jako slovenské hospodářství jeví méně zasažené globální hypoteční krizí, která otrása například britskou nebo americkou ekonomikou. Samozřejmě situace se v tomto ohledu může v následujících měsících i poměrně razantně změnit, ale konečkonců dobře vedená banka dokáže vydělat i na krátkodobých hospodářských problémech. Jestli se Landesbank Baden-Württemberg odváží na průnik do českého prostředí prostřednictvím dosavadní pobočky Bawag, se dozvíme brzo. Podle odborníků by se případný kontrakt pohyboval na úrovni stamilionů eur. Získané peníze by Bawagu patrně pomohly poměrně výrazně zlepšit svoji pozici na domácí rakouské scéně, kde banka stále zápasí se ztracenou důvěrou klientů i s rozpadem svých tradičních vazeb na odborové hnutí. (MaFr)

Drahé bankovní služby

Češi za rok zaplatí za bankovní služby minimálně o 500 korun více než průměrný občan Evropské unie. Jen na poplatcích vydělaly v loňském roce banky působící v Česku skoro šestatřicet miliard korun. Za spravování účtů a další služby vyberou české banky od svých klientů denně více než sto dvacet milionů korun.

Dřevo v ČR nejde na odbyt

Ještě není tak vzdálená doba, kdy stránky českých novin plnily zprávy o naprostém nedostatku palivového dřeva, které se po zdražení ostatních druhů topiva začalo zase prodávat ve větším množství. Prudce rostly i ceny kulatiny. Jenže situace se začala v posledních měsících, zhruba od konce minulého roku, pronikavě měnit. Důvodem je nejenom přebytek dřeva z loňských i letošních polomů, ale také skutečnost, že státním lesům se podařilo konečně vyřešit své problémy s výběrovým řízením na těžbu dřeva a byly schopny dodat na trh rozsáhlé dodávky. Dřeva je najeďnou přebytek a přes klesající ceny se ho nedaří prodat. Nákup na určitou dobu zastavil i velký výrobce dřevotřískových desek, jihlavská společnost Kronospan. Problémy ještě prohlubuje propad tradičního českého vývozu dřeva do Rakouska. Důvod je přitom prostý – i v Rakousku totiž letos došlo k rozsáhlým polomům, takže české dřevo zde není potřeba. V českých lesích leží ještě spousta dřeva

z letošních polomů – při současném cenovém vývoji však může dokonce hrozit, že nakonec shnije. A zase za rok či za dva ceny prudce vyletí a lidé budou jen s obtížemi shánět palivové dříví nebo prkna. (MaFr)

Místo textilu papír

Mezi textilní továrny, které nevydržely nápor asijské konkurence a zkrachovaly, patří i závody Alma v Nové Bystřici. O práci zde přišly desítky lidí z okolí. Nyní se však zdá, že oba areály dříve patřící Almě znovu ožijí pracovním ruchem. Jeden koupilo samotné město, které do objektů stěhuje své technické služby a přesouvá sem i svůj sběrný dvůr. Další objekty pak chce pronajmout či prodat. Vzhledem k stávající konjunktuře údajně nemá o zájemce velkou nouzi. Druhý areál v lokalitě Ovcárna koupila společnost Hand-made service z Ústřašína na Pelhřimovsku, která se specializuje na výrobu různých předmětů z papíru a kartónu. Firmě se dobře daří, a tak potřebovala rozšířit svou výrobu. Pro Novou Bystřici se rozhodla především kvůli blízkosti německých i rakouských hranic. Hand-made service totiž právě do těchto zemí vyváží značnou část své produkce. V závodě v Nové Bystřici by mělo již od letošního léta najít práci celkem šest desítek osob. Představitelé Úřadu práce v Jindřichově Hradci doufají, že půjde o práci pro ženy, které byly propuštěny z textilek. Právě ty totiž tvoří většinu nezaměstnaných v regionu. Likvidace majetku po společnosti Alma však prodejem dvou areálů nekončí, protože se dosud nepodařilo získat kupce pro třetí areál v nedaleké Albeři. Na poslední aukci nikdo nepřišel, takže ji bude nutno opakovat. Po městu a domácí soukromé společnosti by se na Albeři snad mohl usadit nějaký rakouský nebo německý menší podnikatel, který by vhodným způsobem mohl využít relativně malou vzdálenost od hranic. (MaFr)

Třeboň čeká prudký růst

Lázně v jihočeské Třeboni, které slouží především lidem léčícím si potíže pohybového ústrojí, si získávají stále větší oblibu a v poslední době lze dokonce říct, že přicházejí doslova do módy. Svoji roli hraje mimo kvalitních procedur i napojení na nádherné město s množstvím památek, včetně krásného rožmberského renesančního zámku. Přitahují i místní speciality, mezi nimiž dominuje proslulý třeboňský kapr. A zdá se, že jihočeské město čeká v nejbližších letech prudký vzestup, jak to alespoň napovídají velice nákladné a rozsáhlé projekty na stavbu dalších hotelů a lázeňských zařízení, které představila společnost Indes Invest. Nedaleko komplexu městských lázní Aurora by například měl vzniknout čtyřhvězdičkový hotel U Schwarzenberga, který by měl mít kapacitu asi 130 lůžek a vedle kavárny, restaurace či obchodů nabídne také bazén, možnost perličkových koupelí, sauny, solária, masáže nebo léčbu využívající parafin či rašelinu. Další skoro dvě stě hostů bude moci přivítat nový apartmánový hotel Rezidence Třeboň. Společnost Indes Invest chce do Třeboně přilákat i větší počet zahraničních turistů a myslí přitom také na občany Rakouska. Za tímto účelem se také spojila s firmou CA Czech Austria Invest, která v rakouském Freistadtu přebudovává bývalý kapucínský klášter na wellness hotel.

Společně nedávno představily projekt Euro lázně, který počítá s úzkou spoluprací obou zařízení a společnou propagací. Zatímco ve Freistadtu čeká na hosty především relaxace, v Třeboni by podstatně větší roli měla hrát léčebná rašelina a rehabilitace. V obou případech by však klienti měli mít jistotu kvalitních služeb v luxusním prostředí. Společnost Indes Invest však musí počítat v Třeboni také s konkurencí – o rozsáhlých stavebních investicích totiž uvažuje i společnost Lavana, která hodlá na okraji města, mezi rybníky Opatovický a Svět, vybudovat rozsáhlý areál zahrnující hotely s třemi sty lůžek, šedesát bytů, podzemní parkoviště, vodní svět a restaurace. Léčebné postupy tu prý má doplnit i třeba aromaterapie. Zástupci Indes Invest však věří, že ani tyto konkurenční plány, počítající s investicemi ve výši dvou miliard korun, nemohou zabránit jejímu úspěchu, protože poptávka po lázeňských službách a službách typu wellness neustále stoupají a tento trend by se v brzké době neměl měnit, což jistě souvisí i s postupným stárnutím evropského obyvatelstva. Většina obyvatel Třeboně ambiciózní plány na rozšíření ubytovacích kapacit ve městě vítá a doufá, že nové podniky dokážou přitáhnout turisty i v období mimo tradiční letní sezónu. To by samozřejmě zlepšilo zisky místních podnikatelů. Na samotné výstavbě i v budoucím provozu by také jistě mohla řada místních najít zajímavé pracovní uplatnění. I když doba lázeňské slávy, jak ji zažily například v devatenáctém století Karlovy Vary, je už asi nenávratně pryč, neznamená to, že by lázeňské služby nenabízely velice dobrý byznys. A Třeboň rozhodně má veškerý potenciál na uplatnění se v tomto oboru, což možná někteří z vás v brzké době vyzkouší. Myslím, že nebudete muset litovat. (MaFr)

V ČR přibývá částečných úvazků

Stále častěji se v České republice hovoří o tom, že by se zde měla více využívat možnost práce na částečný úvazek. Odborníci většinou argumentují faktem, že zatímco v České republice pracuje na částečný úvazek pouze necelých pět procent, v jiných evropských zemích se jedná o asi 20 % – například v Rakousku o 21,8 %. Výrazné rozdíly se týkají především práce žen – zatímco v Rakousku se podíl žen s částečným úvazkem pohybuje kolem čtyřiceti procent z celkového počtu žen v ekonomicky produktivním věku, v České republice se jedná jen o zhruba osm procent. Důvody lze hledat především v tradicích. V České republice dosud převládá zvyk, že ženy vyhledávají především zaměstnání na plný úvazek stejně jako muži. Tento trend byl nastolen zejména v padesátých letech, kdy docházelo k velké pracovní mobilizaci žen a žena v domácnosti byla považována za jakýsi buržoazní přežitek. V současné době tuto tradici drží při životě především fakt, že na prostá většina rodin se prostě bez dvojího plného příjmu těžko může obejít. Ale se zvyšující se životní úrovní se zvyšuje počet rodin, kde takový krok možný je. Mnohé ženy a samozřejmě i muži musí překonávat jiné překážky – především řada zaměstnavatelů není na flexibilní úvazky dobře administrativně připravena. Často po právu se také lidé zaměstnaní na částečný úvazek obávají, že se od nich bude ve skutečnosti vyžadovat výkon na úrovni plného úvazku a zkrácený úvazek tak vnímají celkem pochopitelně jako způsob, jakým se zaměstnavatel na nich pokouší

ušetřit mzdové prostředky. S novým přístupem však nyní přicházejí některé zahraniční firmy, kteří ve snaze udržet si perspektivní zaměstnance umožňují lepší sladění povinností v rodině s pracovním úsilím. Částečné úvazky pomáhají nejenom ženám s malými dětmi, ale někdy představují dobré východisko i pro studenty vysokých škol, kteří tak mohou i získat tolik potřebnou pracovní praxi. Hodí se často i pro lidi v důchodovém věku, kteří potřebují více času k odpočinku, ale přesto se nechtějí zcela vzdát veškeré pracovní aktivity. Vzhledem k současnému nedostatku pracovních sil se jeví jako velmi pravděpodobné, že počet lidí s částečnými úvazky bude v České republice v nejbližších letech narůstat. Nelze však přehlédnout ani limity tohoto vzestupu – vedle jiných tradic se může projevit i fakt, že Česká republika ve srovnání třeba s Rakouskem má stále větší podíl lidí zaměstnaných v průmyslovém sektoru, kde se flexibilita pracovního úvazku prosazuje podstatně obtížněji. Důležitou roli samozřejmě bude hrát také přístup státu k celému problému. V poslední době se hovoří o možnosti, že by částečné úvazky byly více zvýhodněny v daňové oblasti i v oblasti placení sociálního a zdravotního pojištění. To by samozřejmě k vzestupu počtu lidí pracujících na částečný pracovní úvazek významně přispělo. Dosud například státní organizace prosazovaly opačný přístup a dílčí úvazky se snažily například ze školství nebo z úřadů spíše vymýt. Je však třeba mít na paměti, že ne vždy je vysoké procento lidí s dílčími úvazky pozitivním jevem – někdy se může skutečně jednat pouze o snahu maskovat ve skutečnosti skrytou nezaměstnanost a zastírat vyplácení neúměrně nízkých odměn za pracovní výkon. (MaFr)

Rakouský vinařský řád se chce usadit v ČR

Na tradici sahající až do třináctého století navazuje Evropské rytířstvo vína, které vzniklo v burgenlandském Eisenstadtu a v současnosti se může pyšnit 3 000 členy. Ti se pyšní zlateným znakem na trikolóře i titulem „equester vini“. Mezi českými občany však rytíři vína dosud chybí, jediný český rytíř žije trvale v Rakousku. Nyní by se to však mělo změnit – řád chce totiž založit v České republice samostatnou větev a připravuje se i pasování některých českých členů-čekatelů na rytíře. Centrem Evropského rytířstva vína by se v České republice mohla stát známá recesistická republika Kraví Hora v Bořeticích. Mezi čekateli se ovšem objevují známé osobnosti vinařského světa z celé České republiky, nechybí mezi nimi ředitel firmy Vinné sklepy Valtice i prezident Asociace sommeliérů. Čeští zástupci Evropského rytířstva vína nechtějí, aby se stal řád v České republice jen spolkem starých vinařských osobností, ale naopak si přejí, aby titul „equester vini“ získali i mladší lidé, pro které není vinařství jen aktivitou zpříjemňující podzim jejich života, ale součástí jejich stávajících pracovních aktivit. Jedině taková podle nich mohou plně přispět k tomu, aby byly naplňovány zásady řádu, především úsilí o výzkum a popularizaci ušlechtilých vín a o zvyšování jejich kvality. A pravdou je, že ve všech těchto oblastech zůstává v českém vinařství mnoho prostoru ke zdokonalování. Například v oblasti marketingu podle části vinařů zaostávají producenti v České republice velmi výrazně. A za příklad dávají naopak vynikající výsledky

Rakušanů, které symbolizuje i stávající Evropské rytířstvo vína. Snad Češi svým zapojením do podobných aktivit rychle doženou své zpoždění a zařadí se do evropské vinařské komunity jako plnohodnotní členové. Jen aby nedošlo v celém řádu k rozkolům mezi jednotlivými větvemi a bratrovražedným bojům. Ale snad si to nějak spolu ve sklípčích v klidu a míru srovnají. (MaFr)

Kamióny ve Znojmě na váhu?

Zpoplatnění silnice první třídy z Pohořelic na Mikulov pro kamióny silně znepříjemnilo život obyvatelům dalšího jihomoravského města: Znojma – paralelní tah z Jihlavy do Znojma totiž zpoplatněn nebyl, takže se stal pro řidiče nákladních automobilů podstatně atraktivnější. Přívál kamionů se v posledním období stal doslova nenesitelný. I proto začali představitelé Znojma vyjednávat s ministerstvem dopravy, aby byla i silnice mezi Jihlavou a Znojmem pro těžší nákladní vozy zpoplatněna a tím se jí ulevilo. Zástupci znojemské radnice však mají připravenou i variantu pro případ, že by ministerstvo dopravy na zpoplatnění další důležité silnice nakonec nekývlo. Vedení znojemské radnice by navrhlo radě města nákup váhy na kamióny v hodnotě asi 300 000 korun. Přetížené nákladní vozy by pak musely platit přímo do městské pokladny pokuty a i ty ostatní by celá procedura notně zdržela. Samotné vážení by ovšem musela provádět státní policie, protože městští policisté k tomu nemají oprávnění. Váha by podle stávajících plánů měla vzniknout v Hatích, na místě bývalého hraničního přechodu. Pro kamióny by se tak vrátily alespoň částečně „předschengenské“ časy se zdržením na hranicích. Takže cesta z Jihlavy do Znojma bude pro nákladní automobily v nejbližší době dražší – jde jen o to, zda půjde o peníze, nebo i o čas. (MaFr)

Radši do Alp než do Krkonoš

Čeští odborníci v poslední době pozorují zajímavý trend – čeští turisté poměrně rychle vyklízejí tuzemské hory a přesunují se do Alp, především do rakouských Alp. Zatímco na českých horách se počet domácích turistů snížil podle odhadů zhruba o 40 %, do Alp přicestovalo z České republiky více než 270 tisíc osob. Podle analytiků v tom hraje klíčovou roli především silná koruna a zvyšující se reálné příjmy. V současné době mnoha lyžařům vyjde pobyt v Rakousku levněji než v českých horách. Přitom rakouská střediska nabízejí podstatně kvalitnější záze-
mí a obvykle i stabilnější povětrnostní podmínky. Čeští hoteliéři však zatím zůstávají v klidu a většinou tvrdí, že za odliv domácích turistů může především loňská teplá zima, která vedla mnoho Čechů ke snaze zajistit si lyžování v lepších podmínkách. Jenže novináři i znalci upozorňují, že svoji roli hraje i skutečnost, že řada českých provozovatelů nasadila ceny neúměrně vysoko a neustále zdražuje. Navíc k tuzemským klientům se někteří čeští hoteliéři chovají podle starých zlovyků dost povýšeně a arogantně. Nicméně svými cenami již dokázali vypudit i značnou část Němců a Nizozemců, kteří až donedávna tvořili hlavní část tamějších zákazníků. Výrazně omezili své pobyty i Poláci. Jen částečně je nahrazují stále častěji se objevující Rusové, kteří však svůj zájem koncentrují výhradně na Krkonoše. Hoteliéři z českých horských středisek své stále rostoucí

ceny zdůvodňují rozsáhlými a nákladnými přestavbami a renovacemi svých podniků. Bohužel se však často zdá, že někteří podnikatelé mají poněkud nerealistické představy o možných ziscích. Velký problém také podle analytiků představuje fakt, že řada hoteliérů nenabízí dosud nijak široký sortiment různých vedlejších služeb, které jsou jinde již dnes běžné. Bohorovnost mnohých podnikatelů na českých horách však nasvědčuje, že se situace v nejbližší době asi moc měnit nebude. Možná až opadnutí současné vlny ruských turistů snad donutí hoteliéry a majitele penzionů k hlubšímu zamyšlení nad racionalitou některých svých podnikatelských kroků. Ztracenou domácí klientelu však budou asi získávat zpět jen s velkými obtížemi, protože rakouské Alpy si mezi českými milovníky lyžování získali velkou oblibu a popularitu. A pokud se naplní předpovědi většiny klimatologů, budou čeští podnikatelé na horách zápolit ještě s většími problémy. V některých případech však člověka maně napadá – dobře jim tak. (MaFr)

V Třinci se zlepšil vzduch

V devadesátých letech se v České republice prudce snížovala průmyslová výroba, což však mělo i svou pozitivní stránku – zlepšila se kvalita ovzduší zejména v některých dříve obzvláště zasažených lokalitách. Zejména se začátkem nového tisíciletí se však situace začala znovu výrazně měnit a v mnoha místech byli občané konfrontováni s novým silným znečištěním vzduchu, především kvůli zvýšené produkci místních továren. Jedním z míst trvale zápolících s vysokým výskytem prachových částí je i severomoravské město Třinec, sídlo proslulých železáren. Podnik, který patří proslulému průmyslovému magnátu Tomáši Chrenkovi, však situaci hodlá razantně zlepšit – do provozu uvedl nové filtrační zařízení, které by mělo snížit objem vypouštěného prachu o více než polovinu. V celém systému nechybí ani jeden z nejmodernějších tkaninových filtrů, obdobných těm použitým například v rakouském hutním závodě v Donawitzu. Do budoucna by přitom podíl nejpokročilejších technologií měl výrazně narůstat. Nové filtrační zařízení není přitom posledním výdobytkem, který by měl zlepšit životní prostředí v Třinci – do roku 2011 se chystají další investiční projekty v hodnotě více než jedenácti milionů korun. K podobným změnám přitom dochází i v dalších významných průmyslových komplexech v České republice. I díky této vlně se snad podaří i v České republice dosáhnout stavu, kdy vysoká průmyslová produkce nebude doprovázena dusivým smogem a mrtvými řekami. (MaFr)

ÖMV, MOL a ČEZ stále ve sporu

Mamutí společnost ÖMV se stále nijak nevzdává svého staršího plánu na nepřátelské převzetí maďarské ropné firmy MOL, v níž v současnosti drží více než dvacetiprocentní podíl. V této souvislosti chtějí Rakušané na valné hromadě MOL prosadit, aby byly zveřejněny podrobnosti a prošetřeny kontrakty, které MOL uzavřel ve snaze bránit se ovládnutí. Podle ÖMV se totiž vesměs jedná o smlouvy, které ve skutečnosti hodnotu firmy MOL snižují a poškozují tak její akcionáře. Do hledáčku rakouské společnosti se tak dostaly nejenom smlouvy o převodu akcií s finančními institucemi, jako je BNP Paribas nebo OTP Bank,

ale zejména dohoda s českým elektrárenským gigantom ČEZ, na základě které získala česká firma v MOL sedmi-procentní podíl. Jak celý konflikt dopadne, lze odhadovat jen velice těžko. Stojí proti sobě skutečné podnikatelské giganty, které si mohou nejenom dovolit týmy těch nejšpičkovějších právníků, ale mohou přinejmenším do určité míry počítat i s poměrně aktivní podporou určitých politických kruhů, a to patrně i v celoevropském měřítku. Důležitou úlohu patrně bude hrát i rychlost, s jakou se maďarská ekonomika dokáže vzpamatovat ze současných potíží a odvážně čelit tlaku silného zahraničního partnera na svůj strategický podnik. (MaFr)

Česká značka i na rakouský trh

V oblasti módních značek se zatím Česká republika příliš neprosazovala. Nebylo to dáno neschopností českých návrhářů – mnozí z nich pracovali pro významné světové výrobce a jejich nápady nacházely ohlas v celém světě. Spíše zde zůstávala přítomná jakási tradice zakřivenosti a nevíry v sebe sama. Nejvýznamnější české oděvní firmy se skrývaly za cize znějící značky, protože k českému zboží tohoto druhu neměli zákazníci důvěru a viděli v něm jen jakýsi zpozdilý odvar skutečné módy. I označení Bushman zní poněkud exoticky. V tomto případě má onen cizí přídech určitou logiku – nápad na vybudování značky totiž vznikl v Austrálii. I proto se dokonce zpočátku na logu objevoval motiv australské vlajky. Ale jinak se jednalo o českou firmu, která chtěla nabídnout svým zákazníkům především ležérní, ale přitom kvalitní a stylové oblečení vhodné například na cestování. Bushman se přitom nebál používat technické materiály, které dřív sloužily třeba na plachty na nákladáky nebo na cely. Oblečení si nechávali a nechávají vyrábět v různých zemích světa – z USA dovážejí speciálně barvená trička, z Austrálie klobouky a olejové kabáty, další zboží přichází z Turecka nebo Asie. Ale vývojové oddělení a zkušebna sídlí společně s ústředím firmy v České republice. Původně dodával Bushman různým prodejčům, ale brzy jeho majitelé zjistili, že k profilaci značky je nutné vybudování vlastní sítě. V současné době již existuje v České republice a na Slovensku třicet prodejen Bushman. A firma se chystá k mezinárodní expanzi. Obchody Bushman by se již brzo mohly objevit v Maďarsku, kam zatím česká společnost své zboží dodávala do velkoobchodů. Probíhá také intenzivní jednání s potenciálním partnerem v Polsku. A v neposlední řadě usiluje Bushman také o vstup na rakouský trh. Společnost do budoucna chce proniknout i do dalších států, zejména do těch, jejichž obyvatelé si potrpí na cestování v přírodě, tedy třeba do Německa, Nizozemí nebo Dánska. Rakušané sice nejsou takovými ctiteli uvolněnosti, ale přesto lze očekávat, že své zákazníky si kvalitní oblečení Bushman najde i zde. Ale asi jen málokdo bude vědět, že se jedná o českou firmu. (MaFr)

Energo-Pro

Češi vypnuli elektřinu ruským mírovým silám, píše *Mladá fronta Dnes*. Čeští podnikatelé v Gruzii rozzlobili vojáky z ruských mírových sil, kteří stráží hranici se separatistickou Abcházií. Důvod vypnutí proudu byl docela jednoduchý. K vojákům se čeští energetici zachovali úplně

stejně jako ke všem, kdo jim neplatí. Rusové jim totiž už téměř rok neuhradili účty za elektřinu. Dluh se vyšplhal v přepočtu zhruba na 650 tisíc korun. Ruští a gruzínští představitelé se nyní dohadují, kdo má za elektřinu vlastně zaplatit. Mírové jednotky si zatím proud vyrábějí pomocí svých záložních zdrojů. Elektřinu odpojila svitavská firma Energo-Pro, která je po privatizaci největším dodavatelem elektřiny v Gruzii.

Češi kupují nemovitosti v zahraničí

Na nedostatek klientů si rozhodně nemůže stěžovat česká realitní kancelář Rellox, která se specializuje na prodej nemovitostí v zahraničí. Podle jejích představitelů boom v této oblasti trvá v České republice zhruba pět let a ročně se objem obchodů zvedá o desítky procent. Klasickým kupcem zůstává úspěšný podnikatel středního věku, v poslední době se však stále častěji objevují jako klienti i špičkoví zaměstnanci. Naopak vzhledem k sociální situaci seniorů v České republice téměř chybí skupina starších zákazníků, známá z Německa nebo z Velké Británie, kteří hledají vhodnou nemovitost pro trávení svého zaslouženého pracovního odpočinku. Na vrcholu oblíbenosti se drží především evropské lokality, buď v blízkosti teplého moře, nebo ve vysokých horách. V konkurenci Španělska, Chorvatska, Itálie, Francie si dobře vedou i rakouské Alpy, které mnozí Češi znají ze svých lyžařských výletů velice dobře. Z exotických destinací vede Karibik, především Dominikánská republika. Nadšení pro zakupování nemovitostí v Thajsku zbrzdila jak katastrofální vlna tsunami, tak především zdejší nejistá politická situace. Podle představitelů společnosti Rellox více než polovina klientů si pořízuje nemovitosti v zahraničí pro své osobní bydlení, skutečně na spekulaci nebo investování je kupuje jen asi desetina klientů. Vzhledem k silnému kurzu koruny vůči dolaru a euru lze očekávat, že český zájem o investice dále poroste. Snadno se tak může stát, že až přijedete do svého oblíbeného apartmá třeba v Kaprunu, zjistíte, že se vašimi sousedy stali Češi. Aspoň budete mít dobrou šanci se procvičit v češtině. (MaFr)

Na jihu Čech uhynula až třetina včelstev

Přemnožení roztoči zahubili na jihu Čech až třetinu včelstev. Někteří včelaři přišli dokonce o 80 % svých chovů. Varroáza, která se rozšířila vlivem teplé zimy, nejvíc zasáhla Táborsko a Budějovicko. Postižené je ale i Písecko a Strakonicko. Kraj situaci označil za havarijní a včelařům proto pošle mimořádné peníze. Chce je tak motivovat, aby založili nová včelstva. Příspěvek musí ještě schválit rada kraje a zastupitelstvo.

Pošta bojuje s velkým množstvím balíků z ciziny

Česká pošta zápasí s prudkým nárůstem počtu balíků z ciziny, především z USA. Důvodem je posilující česká koruna, která zlevňuje nákupy v zahraničí, a lidé si po internetu v cizině objednávají nejen počítače či elektroniku, ale například i oblečení. Pošta uvažuje o nepřetržitých směnách. Pošta doručila v prvním čtvrtletí 62 000 balíků, což je o dvě pětiny více než ve stejném období loni.

dokončení z minulého čísla

Alexej Bálek

Rusko včera, dnes a zítra

Rusko a Evropská unie

Rusko bylo po roce 1989 přímo i nepřímo postupem západní Evropy oslabeno. Částečně to ukazují údaje, které uvádím o Jelcinově éře. Touha oslabovat Rusko trvá a je cítit i v České republice. Stačí sledovat média. Uvedu jen dva příklady z října 2006: „Atom, finský recept na nejisté¹⁾ ruské zdroje“ a „Unie hledá jednotu vůči Rusku“! Ruské stanovisko v oblasti energetiky je „zboží za zboží“. Stanovisko Evropské unie „za zboží podíl na energetických zdrojích“, což je výhodné pro EU, ale nevýhodné pro Rusko.²⁾ Na zasedání energetického fóra řekl M. Topolánek, že Rusko vydírá Evropu (*Hospodářské noviny*, 24. 10. 2006). Analyzujeme-li všechny rozhodující souvislosti, je pravdou opak: Evropská unie vydírá Rusko.

V základě uvažování mnoha politiků a novinářů zemí Evropské unie je minulost, nikoliv budoucnost. Neví, že za několik málo desetiletí se struktura světa může radikálně změnit a Evropa se může stát jeho zadním dvorkem. Zamezit tomuto vývoji může sjednocená Evropa a v ní silné Rusko. Bohužel vidět dopředu je obtížné. Z tohoto hlediska je – podle mého názoru – přijetí Estonska, Litvy a Lotyšska do Evropské unie vážnou chybou. Obdobně i „lákání“ Ukrajiny či Gruzie. To jsou možná aktuální politické momenty, ale z dlouhodobého pohledu jsou pro Evropskou unii nebezpečné.

Z této logiky zároveň vyplývá, že zájem EU nemůže být její další rozšiřování na východ.³⁾ To by ohrozilo její další upevňování, které je jejím nejzákladnějším životním zájmem pro příští desetiletí. Z toho zároveň plyne, že dlouhodobým zájmem Evropské unie je vytvořit funkční spojenectví s Ruskem.⁴⁾ Bylo by proto nesmírně vážnou chybou, kdyby EU nepodporovala – pro ty nebo ony pomíjivé stránky – ekonomické a politické upevňování prostoru na východ od ní. Bude velmi záležet na tom, zda Evropská unie a „Ruská unie“⁵⁾ dostatečně včas pochopí tento imperativ budoucnosti.

Vybrané aspekty prognózy⁶⁾

Uvažovat o budoucnosti je zvláště obtížné v období hlubinného zrání kvalitativních změn ve světě. Přitom tento proces zrání bude probíhat v různých oblastech světa různě, často i protikladně. Tento proces bude v Rusku nejspíše založen na evropských hodnotách, nehledě na to, že posledních patnáct let vytvořilo v Rusku některá rizika, která mohou toto zaměření narušovat. Některé neduhy Ruska, jako např. korupce či zločinnost, požadují totiž v daných podmínkách tvrdší postupy. Ruskou společnost čeká nutnost měnit některé stránky svého způsobu života. Nejde samozřejmě jen o ty negativní, ale zvláště o ty, které přináší 21. století. Tento proces je časově náročný a potřebuje ke svému zvládnutí ne měsíce, ale roky. Tento vývoj začal a pozornému pozorovateli nástup těchto změn neujde. To samozřejmě není jen ruský problém. Nevyhnou se mu ani země, které transformací na jiný systém neprošly.

Z hlediska budoucího vývoje Ruska pravděpodobně největším problémem je to, že v hlavách mnoha lidí není

jasno o budoucí podobě Ruska. Na jedné straně přetrvávají mezi lidmi představy o obnově velmocenské slávy Ruska. Přitom nechápou, že cesty, které to umožňovaly v 19. a 20. století, jsou už jen v historii. Pro 21. století začínají platit jiné hodnoty a jiné cíle. Příčinou je podle mého názoru skutečnost, že mnozí velmi (většinou automaticky) přemýšlí v duchu odcházející průmyslové éry.⁷⁾ Jsou s ní spjati, protože zatím v Rusku není dostatečně vidět nástup globalizačního procesu,⁸⁾ kdy rychle se rozvíjející výrobní síly (technologie, znalosti) stále méně potřebují národní a státní hranice a vedou k tomu, že společnost musí fungovat stále více jinak než v dříve.

V této souvislosti je třeba podotknout, že pravoslavná církev dnes přispívá v oblasti vědomí ke stabilizaci Ruska, a mohlo by se tedy mluvit o její pozitivní úloze. Bohužel však pravoslavná církev má dnes v Rusku upevňující se monopolní postavení mezi obyvatelstvem s křesťanským základem (v Rusku je 16 milionů muslimů). To je situace nahrávající tomu, aby se opět začala projevovat její dogmatická a aby byla brzdou tvůrčího myšlení. Pravoslavná církev neprodělala jako církev katolická (Hus, Luther, Kalvín, protestanti) ztrátu svého monopolu. Sovětské období bylo proti náboženství, ale nevytvořilo novou církev. V současném Rusku je činnost pravoslavné církve velmi intenzivní, ať jde o její orientaci na obřady, svátky, svíčky či zviditelňování, a to od politiky až k charitě. To vytváří situaci, kdy se už začíná projevovat jako negativní filtr tvořivého myšlení. Stačí připomenout např. její lpění na svátcích, které jsou datovány podle kalendáře, který u nás byl změněn na základě astronomických poznatků již v 16. století.

Z dlouhodobého pohledu číhají na Rusko mnohá nebezpečí i z vně. Je to vývoj v Číně, kde orientace na kapitalismus v ekonomice se dříve nebo později objeví i v její politické orientaci a silné orientaci na prosazování vlastních zájmů. Dále sem patří Írán a vůbec změny probíhající v Asii. Problém konkurenceschopnosti Ruska naznačují na jiném místě. Rovněž koexistenci Ruska s Evropskou unií.

Na druhé straně má Rusko velký rozvojový potenciál, daný jak vzdělaným obyvatelstvem, a v tom vědeckými kádry a kvalifikovanou pracovní silou s inovačním potenciálem, tak přírodními zdroji, prostorem. Ruská ekonomika se dostala do rozvojové fáze a lze předpokládat, že se v ní udrží. Předpokládám, že Rusko roku 2010 bude mít na obyvatele dvojnásobný HDP proti roku 2000. Rovněž v produktivitě práce (měřeno jako HDP na pracovníka) lze do roku 2010 očekávat příznivé výsledky. Podle mých výpočtů rostla produktivita práce v Rusku v letech 2000-2005 průměrně ročně o 4,7 %. Pro období 2006-2010 předpokládám růst o průměrně 4,9 % ročně.

Tento vývoj zmenšuje rozdíly mezi Ruskem a Evropskou unií. V letech 2000-2005 se tento rozdíl zmenšoval průměrně ročně o 1,8 procentních bodů, v letech 2006-2010 jsem po zvážení všech dostupných předpokladů a souvislostí odhadl průměrné tempo snižování tohoto rozdílu na 2 procentní body ročně.

Pokračování takového vývoje po roce 2010 bude vyžadovat ještě hlubší orientaci na kvalitu, na přední technologie, na rozvoj zvláště netěžebních odvětví, služeb a infrastruktury, zvláště dopravní. Základními podmínkami

pro tento směr rozvoje je masivní investiční výstavba, další rozvoj vzdělání lidí a růst životní úrovně. Rusko má z minulosti zkušenosti tohoto druhu z kosmického a zbrojního průmyslu, jde o to využít je v širokém měřítku celého nesurovinového národního hospodářství. Materiální zdroje pro tento pohyb jsou v podstatě vytvořeny, co musí dozrát, je myšlení na úrovni 21. století. Zvláště se to týká podnikatelské sféry a státní správy.

Specificky ruským problémem, z evropského hlediska, je velikost země a nepříliš příznivé klimatické podmínky. Dále nerovnoměrná ekonomická vyspělost regionů a z toho vyplývající nutnost vytvoření více center rozvoje a jejich navázání na fungující dopravní infrastrukturu.

Podíváme-li se na věkovou strukturu obyvatelstva a v tom pracovních sil, vidíme, že před Ruskem stojí odchod silných ročníků do důchodu a nástup slabých ročníků do pracovního procesu. S tím je také spjata nutnost měnit důchodový systém. V Rusku zatím nelze, vzhledem ke střední délce života, zvláště u mužů, přikročit k pozdějšímu odchodu do důchodu.

Růst životní úrovně je v příštím vývoji Ruska velmi důležitou položkou. Dá se předpokládat, že poroste v příštích letech obdobně jako v období 2000-2005. Nemůže překročit ekonomické možnosti země na jedné straně, na druhé straně je nutnou podmínkou pro stabilizaci a prosperitu. Rusko má sice význačné zdroje z vývozu energetických surovin, avšak nemůže je jednostranně vynaložit na spotřebu, neboť by tím ohrozilo svůj příští rozvoj. Přechod na znalostní společnost (ekonomiku) je nákladný. Bez něj Rusko nemůže ve světě obstát.

V Rusku, jak bylo výše řečeno, probíhá v rozsahu přibližně 10 % ročně inflační vývoj. Ten přispívá ke změně proporcí v tocích kapitálu i mezd. Dopředu staví obory a úseky, kde je vysoká poptávka, a brzdí činnosti s malou poptávkou. Zvláštní úlohu hrála, resp. ještě hraje, inflace v postsocialistických zemích. Toto období však musí včas skončit. Začne-li přesahovat 8-10 let, stává se pro další rozvoj země nebezpečným. V Rusku nyní nastupuje období, kdy se ekonomika musí orientovat na stabilitu cen. Do roku 2010 – má-li se ruská ekonomika zdravě vyvíjet – musí inflaci výrazně potlačit. Určité předpoklady pro dosažení této veličiny jsou.

Nicméně takový výsledek se dostaví pouze tehdy, podaří-li se odstranit či zvládnout výše popsané rozvojové brzdy. Proces jejich zvládnutí je nastolen a dá se předpokládat, že nebude přerušeno, i když v jeho rámci musí být i nepopulární opatření.

Centrální politika Ruska si uvědomuje, že obnovení a upevnění místa a postavení v příštím světě bude velmi záležet na tom, jak bude probíhat scientifikace ve výrobě, službách a ve společnosti vůbec. Proto je intenzivně podporován rozvoj vědy, základního a aplikovaného výzkumu a sepětí této oblasti se všemi odvětvími, které jsou v zemi. Nicméně mnozí to dostatečně nechápou. I u některých velkých podnikatelů Ruska převažuje okamžitý zájem před dlouhodobým. Jinými slovy, klíčovou otázkou Ruska je schopnost přechodu od cenové/nákladové konkurenceschopnosti k necenové/kvalitativní konkurenceschopnosti, odpovídající podmínkám znalostní ekonomiky.

To je kolbiště, které rozhodne o tom, zda Rusko svůj vzestup dokáže, nebo nedokáže zabezpečit. USA na oblast

vědy a výzkumu věnují 2,8 % HDP, tj. asi 260 miliard USD. Rusko má ovšem jinou cenovou, mzdovou i hodnotovou úroveň než USA. Musí a může daný efekt vědy dosáhnout využitím svých podmínek. Analýza rozhodnutí ruského centra ukazuje, že si tento problém uvědomuje. Viz např. rozvíjející se podpora výzkumu (Akademie věd), hledání cest, jak využít přebytků státního rozpočtu a udělat z nich něco na způsob přílivu zahraničních investic.

Toto chápání lze opřít o objektivní fakta, která ukazují, že Rusko má potenciál, který umožňuje jeho zpoždění dohnat. Záleží na tom, nakolik tam bude pochopena myšlenka, že svět je ve fázi globalizace a že hospodářský růst nelze založit jen na vývozu energetických surovin. Rovněž záleží na tom, nakolik se podaří zkrotit korupci, neodpovědnost, vady životního stylu (alkoholismus) atd. Moje zkušenost z dlouhodobého pobytu v Rusku říká, že ruské veřejné mínění podporuje toho, kdo se tímto směrem ubírá.

Ekonomické, politické, vzdělanostní faktory, ideologická i celkově civilizační rozdělenost světa a vysoká pravděpodobnost, že potrvá do doby, kam se snažím dohlédnout, vytváří pro Rusko situaci, kdy bude muset být připraveno, aby mohlo hájit své zájmy. Je pravděpodobné, že Evropská unie bude v té době velmi potřebovat, aby Rusko své zájmy obhájilo. To si to však EU zatím neuvědomuje.

Historické údaje o velikosti

Carské Rusko roku 1914 mělo 22 231 926 km² a 168,6 mil. obyvatel.

SSSR po roce 1921 měl 21 351 000 km² a 138,2 mil. obyvatel. (podle stavu obyvatel roku 1914).

SSSR v roce 1989 měl 22 400 000 km² a 266,7 mil. obyvatel.

Ruská federace v roce 1992 měla 17 045 400 km² a 148,6 mil. obyvatel.

Poznámky

- 1) Podtrženo autorem. Jsou nějaká svědectví o tom, že by Rusko v posledních patnácti letech vytvořilo rizika, která narušovala energetickou situaci Evropy? Nebo nedodrželo své závazky?
- 2) V současné době čtvrtinu spotřeby ropy a plynu v Evropské unii zajišťuje Rusko. Pokud jde o plyn, tak větší nejistotu na tomto trhu vytváří Evropská unie, a nikoliv Rusko.
- 3) Jakkoliv o tom někteří politici sní.
- 4) Partnership and Cooperation Agreement z roku 1994 a jeho rozšíření na nové členské země EU z roku 2004. EU Common Strategia on Russia (1999). Střednědobá strategie pro rozvoj vztahů EU a RF na léta 2000-2010 (dokument RF z roku 1999).
- 5) Volím tento termín jako pomocný, který slouží ke zkrácení textu.
- 6) Balek, A.: Někotoryje problemy Rossii: vzgljad so storony, in: Globalizacija, Moskva: Nauka 2006, s. 198-207.
- 7) V podnikatelském sektoru stále převažuje orientace na okamžitý prospěch nad dlouhodobým uvažováním, které vidíme např. ve velkých podnicích USA a Evropské unie.
- 8) I když obchody jsou plně importovaného zboží.

Základní údaje o Ruské federaci

Ukazatel	Jednotka	1992	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Obyvatelstvo	mil.	148,6	148,3	146,3	145,6	145,2	144,2	143,5	143,5 ¹⁾	142,8 ¹⁾
Předpracovní věk	mil.	35,4	33,6	28,4	27,2	26,3	25,0	24,1	24,1	23,4
Pracovní věk ²⁾	mil.	83,9	84,6	88,0	88,5	89,0	89,9	90,3	90,2	90,3
Penzijní věk	mil.	29,3	30,1	29,9	29,9	29,8	29,3	29,1	29,2	29,1
Porodnost	na 1 000 obyvatel	13,4	9,3	8,7	9,0	9,7	10,3	10,4	10,2	10,4
Sňatečnost	na 1 000 obyvatel	8,9	7,3	6,2	6,9	7,1	7,6	6,8	7,5	7,8
Úmrtnost	na 1 000 obyvatel	11,2	15,0	15,3	15,6	16,2	16,4	16,0	16,1	15,2
Počet rozvodů	na 1 000 obyvatel	3,8	4,5	4,3	5,3	5,9	5,5	4,4	4,2	4,5
Naděje dožití mužů	počet let	63,7	58,1	59,1	58,9	58,7	58,6	58,9	58,9	
Naděje dožití žen	počet let	74,3	71,6	72,3	72,2	71,9	71,8	72,3	72,4	
Úbytek obyvatel	na 1 000 obyvatel	1,5	5,7	6,7	6,5	6,5	6,2	5,5		0,7
Migrační přírůstek	tisíc	176,1	502,2	213,6	72,3	77,9	35,1	39,4		
Zaměstnanost	tisíc	72 071	66 409	64 327	64 710	65 359	65 666	65 900	68 603 ³⁾	69 189 ³⁾
Nezaměstnanost	tisíc	3 877	6 712	6 999	6 303	6 153	5 683	5 775	5 208	4 999
Registrovaní nezaměstnaní	tisíc	578	2 327	1 037	1 123	1 500	1 639	1 920		
Penzisté	tisíc	35 273	37 083	38 411	38 630	38 432	38 164	38 184		
Průměrná měsíční mzda	rublů	4,0	515,5	2 281,0	3 061,3	3 947,2	5 171,1	6 337,1	8 555	10 728
Průměrná penze	rublů	1,6	188,1	694,3	1 024	1 379	1 637	1 915	2 364	2 726
HDP	předchozí rok = 100			110,0	105,1	104,7	107,3	107,2	106,4	106,7
HDP	mld. rublů	19	1 429	7 306	8 944	10 818	13 201	16 779		
HDP na obyvatele	rublů	128	9 643	50 192	61 785	75 179	91 315	116 664		
Náklady na konečnou spotřebu	mld. rublů	9,2	1 016,6	4 476,8	5 886,8	7 448,8	9 006,4	10 880,1		
Hrubá tvorba kapitálu	mld. rublů	6,6	363,4	1 365,7	1 963,1	2 170,5	2 708,0	3 536,0		
Obytná plocha	mil. m ²	2 492	2 645	2 787	2 822	2 863	2 885	2 927	2 956	2 996
Obytná plocha na obyvatele	m ²	16,8	18,0	19,2	19,5	19,8	20,2	20,5	20,9	21,3
Průmyslová produkce	mld. rublů	18,5	1 108	4 763	5 881	6 868	8 498	11 209		
Zemědělská produkce	mld. rublů	2,7	203,9	774,5	961,2	1 029,2	1 155,3	1 366,3		
Maloobchodní obrat	mld. rublů	5,1	512	2 352	3 070	3 765	4 529	5 598		
Příjmy státního rozpočtu	mld. rublů	5,3	437,0	2 097,7	2 683,7	3 519,2	4 138,7	5 427,3		10 642,8 ⁴⁾
Podíl na HDP	%	28,0	30,6	28,7	30,0	32,5	31,4	32,3		39,0
Výdaje státního rozpočtu	mld. rublů	6,0	486,1	1 960,1	2 409,4	3 422,3	3 964,9	4 665,4		
Podíl na HDP	%	31,4	34,0	26,9	27,1	31,6	30,0	27,8		
Bilance státního rozpočtu	mld. rublů	-0,7	-49,1	137,6	264,3	97,0	173,8	761,9		
Peněžní zásoba M2	mld. rublů		220,8	1 154,4	1 612,6	2 134,5	3 212,7	4 362,3		
Z toho										
Peníze	mld. rublů		80,8	418,9	583,8	763,2	1 147,0	1 534,8		
Deposita	mld. rublů		140,0	735,5	1 026,8	1 371,2	2 065,6	2 828,5		
Investiční úvěry	mil. rublů			808 095	1 286 105	1 754 844	2 599 621	3 808 179		
Investice do fixního kapitálu	mld. rublů	2,7	267	1 165	1 505	1 762	2 186	2 730	3 611,1	4 580,5
Investice do fixního kapitálu	předchozí období = 100	60,3	89,9	117,4	110,0	102,8	112,6	113,7	110,0	113,7
Export RF	mld. USD		78,2	103,1	100,0	106,7	133,7	181,7	241,5	302,0
Import do RF	mld. USD		46,7	33,9	41,9	46,2	57,3	75,6	98,7	137,5
Vývoz mimo SNS	mld. USD		65,4	90,8	86,6	90,9	114,6	152,9	208,8	259,7
Vývoz do zemí SNS	mld. USD		17,0	14,3	15,3	16,4	21,4	30,3		
Dovoz ze zemí mimo SNS	mld. USD		44,3	31,4	40,7	48,8	61,0	76,1		
Dovoz ze zemí SNS	mld. USD		18,3	13,4	13,6	12,2	15,1	19,7		
Index spotřebitelských cen	předchozí období = 100			120,2	118,6	115,1	112,0	111,7	110,9	109,0
Index cen prům. výrobků	předchozí období = 100			131,6	110,7	117,1	113,1	128,3	113,3	110,4
Index cen zeměděl. výrobků	předchozí období = 100			122,2	117,5	98,1	124,7	117,7	103,0	110,4
Index cen stavebních prací	předchozí období = 100			135,9	114,4	112,6	110,3	114,9		

1) Stav k 9. říjnu daného roku.

2) Pracovní věk = muži 16-59, ženy 16-54 let.

3) V daných letech podle výběrového šetření.

4) Včetně státních mimorozpočtových fondů.

Peter Turrini: Škandalózne predstavenia sú dnes všednosťou

Rozhovor s rakúskym dramatikom Petrom Turrinim o českej premiére hry *Můj Nestroy*, angažovanosti a rakúskej dramatiky

Ako sa Vám inscenácia v podaní Petra Veselého páčila, v porovnaní s inscenáciou Herberta Föttingera v Theater in der Josefstadt?

Toto zrovnanie je pre mňa neodmysliteľné, pretože mi v hlave ešte stále silno rezonuje spomienka na vienedské predstavenie. V prvej polovici predstavenia som chvíľu potreboval, kým som sa s vienedskou inscenáciou rozlúčil a začal si vychutnávať tú brnenskú. Myslím, že táto inscenácia je úžasná, s vlastnou, smutnou alebo melancholickou poetikou. Vienedská inscenácia bola oveľa tvrdšia, vo veta smeroch priamejšia, táto bola poetickejšia. Bola ale krásna a hlavne pri poslednom obraze som bol dojatý skoro až k slzám, aj keď predsa toto dielo „trošičku“ poznám. (smiech)

Ste známy ako politicky angažovaný a provokatívny autor, v nedávnom rozhovore (Divadelní noviny 19/2007, pozn. red.) ste uviedli, že umenie je pre vás niečím podvrátnym a že umenie musí predovšetkým rušiť, vkus a názory sa musia zneistiť. Akým spôsobom to môže dnes dramatik alebo umelec dosiahnuť?

Stále existujú „zabudnuté“ alebo „pochované“ témy, aj keď táto spoločnosť stále napreduje. V diele *Můj Nestroy* je ukázaná dôležitosť žien a ich podiel na umení v sprievode veľkých mužov. Maria Weilerová bola už počas jej života diskriminovaná ako nepríjemná osoba a dokonca aj germanistika ju na sto rokov zabudla a vnímala ju v úvodzovkách ako vedľajší účinok. Dôležitým bodom ale bolo, že germanistika konečne objavila, že táto žena mala významný podiel na jeho živote. Preto je jedna z dôležitých tém pre túto dobu poukazanie na ženy, ktoré boli významné pre umenie, ale ostávajú v pozadí. Ako iste viete a spomenie sa to aj na konci inscenácie, bolo meno Marie Weilerovej pridané na hrob vedľa Nestroyovho až v roku 2004, hoci jej pozostatky tam boli po celý čas uložené.

Vo svojich hrách tematizujete aj prostredie súčasnej mediálnej reality (napríklad v diele Smrť a diabol).

Táto téma sa v literatúre prejavovala aj v sedemdesiatych rokoch. Dá sa dnes konkrétne vymedziť téma doby? O čom by mal súčasný autor písať?

Keď sa literatúra začala v sedemdesiatych rokoch venovať tejto téme, ešte to nebolo také dramatické ako dnes. Vtedy sa začala realita pretvárať v prospech fikcie. Dnes je to tak, že fikcia vytvára realitu, a táto fikcia je ponúkaná vo všetkých médiách. Ľudia ju vnímajú a prijímajú, svet skutočnosti sa stal svetom neskutočnosti. To si možno všimnúť aj na spôsobe komunikácie ľudí medzi sebou, teraz sa dorozumievajú rečou médií.

Zatiaľ čo bolo v Československu niektorým autorom zakázané ich diela publikovať či inscenovať, v Rakúsku boli niektoré vaše hry považované za škandalózne. Je rakúske publikum viac konfrontačné, alebo tu má dramatika „prelomovú“ históriu? Nesmieme zabúdať, že moja literatúra, a aj literatúra autorov ako Elfriede Jelinek, Peter Bayer alebo Peter Handke, bola estetickým zlomom, na konci šesťdesiatych rokov, v časoch študentských formácií, boli ľudia týmito predstaveniami šokovaní. Našťastie, nemali sme vládu, ktorá by tieto predstavenia mohla zakázať, ale proti niektorým hrám sa v parlamente bojovalo. Dnes sa z tohoto odboja, ktorý vtedy vznikol, stala už dávno tradícia. Treba teda rozmýšľať nad tým, že čo je vlastne dnes už škandalózne.

Ako kontroverzný dramatik ste nedávno získali Würthovu cenu za európsku literatúru a Prsteň Johanna Nestroya – ako vnímate tieto ocenenia? Ako veľmi sa v Rakúsku zmenila pozícia dramatika od vášho nástupu v sedemdesiatych rokoch do dneška? Nadväzuje to na to, o čom sme sa rozprávali pred chvíľou, a síce, že z odboja a rezistencie sa stala medzičasom všednosť, a ako poznamenávate, už aj oceňovaná. Veľmi sa tomu teším, lebo ako spisovateľ nemáte jednoduchú úlohu, ale ruky, ktoré vás po celý čas škrtia, sa časom unavia a poklepú vás po ramene. Ale ktovie, či je to dobré?

Vyjadрили ste sa, že sa vzdávate tvorby pre televíziu. Cez Vianoce bol v českej televízii uvedený záznam predstavenia vašej hry Jozef a Mária. Vaša utopická predstava, že by mal divák v divadle dialkové ovládanie a mohol by stále prepínať (Divadelní noviny 19/2007, pozn. red.), sa teda v podstate naplnila. Skutočne je televízia „zatratená“?

Zatratená nie, zatratit môže niečo len Pán Boh, a nie rakúsky dramatik. Televízia už skrátka nie je moje médium. Keď sa pozriem na seba, že čo v posledných rokoch tak intenzívne robím, tak sedím pri písacom stroji v jednej malej dedinke na českých hraniciach a píšem jednu hru za druhou. Toto nie je rozhodnutie rozumu, ale rozhodnutie lásky. Prechovávam lásku k divadlu a tejto láske som trvalo verný.

Andrea Ozábalová

Pozn. red.: Peter Turrini (1944, St. Margrethen, Korutany) patrí k významnejším rakúskym dramatikom. Ve svojich provokatívnych hrách od sedemdesiatych let odhaluje tzv. normálnu katastrofu, útlak všedného dne, rakúsky nacionalizmus. Od politickej angažovanosti textov se postupně odklání, zpracovává látku klasiků evropského dramatu. Minulý podzim měla v Theater in der Josefstadt premiéru jeho verze Goldoniho *Sluhy dvou pánů*. Věnuje se také psaní scénářů pro televizi a film, je autorem řady esejů a básní. Za svůj přínos rakouské literatuře byl oceněn cenou Gerharta Hauptmanna (1981), Würthovou cenou pro evropskou literaturu (2008) a Prstenem Johanna Nestroye (2008).

Melancholický komik Nestroy

Dňa 14. marca mala v Mahenovom divadle premiéru inscenácia hry Petra Turriniho *Můj Nestroy* v réžii Petra Veselého. Príbeh o tragike komika-herca a autora Johanna Nepomuka Nestroya.

„Temnej je svet, v divadle je svetlo. Čím temnejší to na svetě je, o to víc světla se na divadle musí rozsvítit. Marie, rozsviť zase ty světla. Za hodinu je představení.“

Na začiatku predstavenia sa svetlá začínajú, na konci zhasínajú. Tak to už v divadle býva. Svetlo v hre Petra Turriniho *Můj Nestroy* zažína a zhasína životná družka Johanna Nepomuka Nestroya Marie Weilerová. Tak ako riadi viditeľnosť, riadi aj Nestroyov život. Dej Turriniho hry sa odohráva v rokoch 1828 (zoznámenie Marie Weilerovej a Nestroya), 1833 (uviedenie Nestroyovej hry *Lumpacivagabundus*) a 1858 (Nestroyova a Weilerovej smrť). Tieto roky sa trochu odlišujú od skutočných Nestroyových životných dát, predsa len v tomto časovom úseku Turrini vystihol a obsiahol Nestroyov život divadelný i súkromný.

Ešte pred samotným začiatkom hry vidíme herečku Evu Novotnú (Marie Weilerová) líčiť sa pred hereckým zrkadlom, ktoré je umiestnené v popredí javiska. Ponad javisko sa tiahne šnúra so zavesenými kostýmami, železná opona je spustená. Sme v zákulisí. Eva Novotná sa učí svoj text, memoruje, fajčí. Hrá nervozitu. A stáva sa z nej Marie Weilerová. Prichádza klavirista (Martin Dohnal) a zahrá niekoľko tónov na klavíri, ktorý je tiež viditeľný vľavo v popredí. Tma. Marie Weilerová príde k ovládaciemu panelu a začne pomaly zasvecovať svetlá a dostávame sa do farebného, melancholického a pritom komediantského Nestroyovho sveta. Mladý Nestroy (Václav Vašák) má jedinou túžbu – byť hercom vo viedenskom Burgtheatri. Za celý život sa mu to ale nepodarí, aj „vdaka“ machináciám jeho družky, ktorá si ho celý život snažila držať blízko tela, určovala mu, koľko hier má za rok napísať, „rozviedla“ ho s jeho ženou a prepísala celý jeho majetok na seba. Aj tak sa jej ale nepodarilo udržať si nestáleho Nestroyovho ducha.

Nestroy v réžii Petra Veselého sa značne líši od Nestroya Herberta Föttingera z viedenského Theater in der Josefstadt. Rakúska inscenácia je tvrdšia, priamejšia, odvážnejšia. Veselého inscenácia je poetická, melancholická a veľmi emotívna, nedá sa však tvrdiť, že by v niečom za Föttingerovou inscenáciou zaostávala. Vydarená scéna (Milan Popelka) skvele dotvára ilúziu zákulisného života a v niektorých okamihoch prekvapuje zábavnými (scéna Nestroyovho sna o prijatí v Burgtheatri) alebo tragicko-dojímavými (Nestroyova smrť) prvkami. Aj kostýmy z dielne Barbory Erniholdovej pekne dotvárajú scénu a miestami sú dôvtipné (široká baroková sukňa Wilhelminy Nespiesny, pod ktorú sa Nestroy ukrýje).

Vašákov Nestroy je živý a tragikomický, hercova nervozita v niektorých scénach prechádza do Nestroyovej osobnej rozorvanosti, takže neruší. Iste bolo veľkou výzvou pojať Nestroya po chválivých kritikách na rakúskeho predstaviteľa Nestroya Karla Markovicsa. Vašákovi ale hrá do kariet nižší vek ako ten Karla Markovicsa, a tak jeho

Nestroy vyznieva aj keď občas možno detinsky-samopašne, ale aj mladicky nerozhodne a miestami nestroyovsky zúfalo. Od rakúskej predstaviteľky Marie Weilerovej Sandry Cervik sa líši aj hra Evy Novotnej. Je tvrdá, ale miestami predsa veľmi emotívna a prispieva k celkovému melancholickému nádychu inscenácie. Herecky výrazný je aj predstaviteľ riaditeľa Carl Theater Ondřej Mikulášek, ktorý má síce veľké vízie o napredovaní a zviditeľnení svojho divadla, ale málokedy sa mu ich podarí presadiť. Zaujme aj Ondřej Novák (Vendelín Edel, spiritus rector alias hnačí duch v Carl Theater), roztomilá je aj eľevka v podaní Veroniky Soumarovej.

V pozadí, ako súčasť Carl Theater, vystupujú artisti cirkusu Le Grando, a hoci nie sú takou hlučnou a farebnou „zmeskou“ ako ich kolegovia v Theater in der Josefstadt, dotvárajú vo viacerých scénach atmosféru ľudového divadla.

Petrovi Veselému sa podarilo inscenáciou *Můj Nestroy* zobraziť hýrivý, ale aj tragikomický život Johanna Nepomuka Nestroya. Rozhodne ide o inscenáciu, ktorú sa oplatí vidieť.

Peter Turrini: *Můj Nestroy (Mein Nestroy)*. Réžia: Petr Veselý; preklad: Petr Štědroň; obsadenie: Václav Vašák, Eva Novotná, Ondřej Mikulášek, Zdeněk Dvořák, Klára Apolenářová a iní. Premiéra: 14. 3. 2008, Národní divadlo Brno.

Andrea Ozábalová

12. ročník súťaže Poviedka 2008 sa začal

Vydavateľ Koloman Kertész Bagala vyhlásil 12. ročník literárnej súťaže Poviedka 2008 Datalock. Súťaž je verejná, anonymná a neviaže sa na nijaké spisovateľské, spoločenské či politické organizácie. Zúčastniť sa na nej môže autor s poviedkou napísanou v slovenskom jazyku v rozsahu maximálne 15 normostrán. Nepodpísaný príspevok sa zasiela v 3 kópiách. Autor svoje meno, adresu a telefónne číslo napíše na tlačivo prihlášky a priloží v zalepenej obálke k súťažnému príspevku.

Prvá cena je honorovaná sumou 20 000 Sk, druhá cena je 10 000 Sk a tretia 5 000 Sk. Porota v zložení Peter Darovec (predseda), Igor Hochel, Jaroslav Šrank, Oliver Bakoš, Svetlana Žuchová a Vladimír Balla udelí okrem toho ešte sedem prémie honorovaných sumou 1 000 Sk.

Všetky ocenené práce budú publikované v zborníku *Poviedka 2008* a autori dostanú od vyhlasovateľa ponuku na publikovanie samostatnej prozaickej knihy.

Príspevky sa prijímajú poštou do 30. júna na adresu Poviedka 2008, P. O. BOX 99/LCA 810 00 Bratislava 1. Slávnostné vyhlásenie výsledkov bude 25. augusta a odovzdávanie cien s krstom knihy ocenených prác *Poviedka 2008* sa uskutoční 13. októbra.

Viac informácií o súťaži ako aj tlačivo prihlášky je na www.poviedka.sk.

Febiofest udelil filmové ocenenia v Česku i na Slovensku

Medzinárodná prehliadka filmu, televízie a videa Febiofest a jeho jubilejný 15. ročník priniesol 120 filmov v štrnástich

sekciami, ktoré mali možnosť vidieť pražskí a bratislavskí diváci. Po sedemdňovom filmovom maratone v hlavnom meste putovali snímky do Nitry a Banskej Bystrice. Febiofest tiež hosťoval v Prešove, Košiciach, Martine, Poprade a Žiline.

Počas slávnostného otvorenia slovenskej časti Febiofestu udelili dve filmové ceny. Slovenský dokumentarista a producent Marko Škop, ktorý zožal úspech s filmom *Iné svety* (2006), si prevzal Cenu ČSOB. Ocenenie mu prinieslo účasť na významnom projekte *Producer on the Move* na MFF v Cannes 2008. Cenu Zentivy udelili ďalšiemu mladému dokumentaristovi Jurajovi Lehotskému. Jeho nový dokument *Slepé lásky* mal v slovenských kinách premiéru 27. marca. Finančnú prémie vo výške 250 000 Sk bude môcť využiť na výrobu nového audiovizuálneho projektu.

Hlavnú cenu 15. Febiofestu odovzdali v rámci českej časti festivalu. Získal ju debutový film estónskej režisérky Kadri Kousaar, ktorá rozpráva príbeh o chlapcovi posadnutom smrťou. O víťazstve jej snímky s názvom *Magnus* rozhodla 33-členná porota. Cenu filmovej kritiky Kristián udelili Petrovi Nikolajevovi za film *...a bude hŕb* v kategórii hraný film, Janovi Šiklovi za dokument *Soukromé století* v kategórii dokumentárna a publicistická tvorba a Janovi Balejovi za snímku *Jedné noci v jednom meste* v kategórii animovaná tvorba.

Informácie pochádzajú z oficiálnych internetových stránok Febiofestu www.febiofest.sk a www.febiofest.cz.

Poľsko-slovenské Jahodové víno

Po dokumente *Slepé lásky* a animovanom filme *Štyri* sa do kín dostáva prvý tohtoročný domáci hraný film. Poľsko-slovenské *Jahodové víno* nakrútil Dariusz Jabłoński podľa *Haličských poviedok* uznávaného súčasného poľského spisovateľa Andrzeja Stasiuka. Dej sa odohráva v Nízkych Beskydách, na území, kde sa pretínajú hranice Poľska, Ukrajiny a Slovenska.

Práve tam prichádza tridsiatnik Andrzej (Jiří Macháček), skúsený kriminalista z Varšavy, ktorý chce skončiť s doterajším spôsobom života. Dúfa, že na provinčnej policajnej stanici konečne nájde pokoj. Postupne spoznáva jednotlivých obyvateľov, ktorí majú svoje túžby a tajomstvá a stretáva miestnu krásku Ľubicu (Zuzana Fialová). A zisťuje, že toto miesto okrem nevšednej krásy ukrýva v sebe i množstvo drám.

Jahodové víno (Wino truskawkowe), Poľsko – Slovensko, 2007, 109 min. Réžia: Dariusz Jabłoński, scenár: Andrzej Stasiuk, Dariusz Jabłoński, kamera: Tomasz Michałowski, hudba: Michał Lorenc, strih: Krzysztof Szpetmański. Hrajú: Jiří Macháček, Zuzana Fialová, Marian Dziędziel, Mieczysław Gąbka, Jerzy Radziwiłowicz, Lech Kotocki, Maciej Stuhr, Ina Gogálová a ďalší. (ao)

Súťaž Elán je Elán má svojich výhercov

Študentka konzervatória Viktória Matušovová vyhrala miesto v pripravovanom muzikáli legendárnej skupiny Elán. V ženskom finále speváckej televíznej šou *Elán je Elán* získala viac diváckych hlasov ako jej súperka Soňa Jányová.

O víťazstve sedemnásťročnej rodáčky z Hontianskych Nemiec rozhodlo viac ako 300 000 hlasov. Pred vyhlásením výsledkov ju podporili Jožo Ráž s Jánom Balážom, naopak tretí člen kapely Vašo Patejdl sa priklonil k Jányovej. V porote finálového kola nechýbal Karel Gott, ktorý v slovenčine zaspieval jeden z hitov Elánu.

Matušovová má zatiaľ predovšetkým školské skúsenosti s rozličnými recitačnými, speváckymi a hereckými aktivitami, ale na kastingu to podľa internetovej stránky súťaže „poriadne rozbalila“. Neúspešná finalistka, dvadsaťosemročná absolventka muzikálového herectva brnianskej Janáčkovej akadémie múzických umení, na Slovensku účinkovala napríklad v muzikáloch *Vlasy a Krysař*.

Pri rozhodovaní medzi muzikálovým hercom Viliamom Csontosom z Moldavy nad Bodvou a amatérskym hudobníkom Martinom Filakom z moravského Vsetína porotu viac zaujal Slovák Vilo Csontos. Okrem účinkovania v muzikáli bude aj moderátorom relácie televízie Markíza.

Šou, ktorú vysiela televízia Markíza, začala v polovici februára. Pred televíznymi kamerami odvtedy predvádzali svoje spevácke, ale aj tanečné umenie 16 súťažiaci zo Slovenska aj Česka, pričom každý týždeň členovia kapely Elán vyradili dvoch z nich. Konečné rozhodnutie vo finále však prenechali divákovi.

Do súťaže sa pred jej začiatkom prihlásili stovky záujemcov, no líder Elánu bol po výberových kastingoch veľmi kritický. Drvivá väčšina uchádzačov vraj nevedela spievať podľa jeho predstáv.

O pripravovanom muzikáli zatiaľ členovia skupiny bližšie podrobnosti neuviedli. Známe je len, že by mal byť hotový na jeseň budúceho roka, bude rockový, priblíži históriu Elánu a bude podľa Ráža „bombový“.

Skupina Elán sa považuje za najúspešnejšiu slovenskú kapelu v histórii. Mimoriadne populárnymi sa stali najmä albumy vydané v osemdesiatych rokoch. Takmer každá pesnička Elánu, medzi inými *Nie sme zlí*, *Fero* či *Smrtka na pražskom orloji*, sa stala hitom.

Slovenskí diváci sledovali v posledných rokoch niekoľko podobných televíznych šou. Opakovane sa na obrazovkách objavila spevácka súťaž *Slovensko hľadá SuperStar*, tancovalo sa v relácii s názvom *Bailando*, hľadali sa aj nádejné modelky, amatérski súťažiaci taktiež predvádzali tanečné kreácie na ľade. (ao)

Miss Slovensko 2008 je Edita Krešáková

V poradí trinástou Miss Slovensko sa stala modelka Edita Krešáková zo Sene. Deväťročná študentka gymnázia zvíťazila spomedzi 12 finalistiek tejto súťaže. Bývalá aktívna hádzanáarka a volejbalistka dominovala aj v sprievodných súťažiach. Získala tohtoročný titul Miss Internet, Miss Press, ako aj Miss Photogenic. Nová Miss sa bude pýšiť nielen korunkou krásy, vyhrala auto a zájazd na Sicíliu.

„V tejto chvíli si ešte poriadne neuvedomujem, že som úradujúcou Miss, ale bolo to niečo krásne a úžasné. Tie pocity po vyhlásení môjho mena,“ prezradila pre Pravda.sk Edita Krešáková. Prvé víťazstvo to však pre ňu nebolo, ešte ako štrnásťročná zvíťazila v modelingovej súťaži. „Mám pocit, že to bolo to isté. Zopakovala som si rovnaké zmiešané pocity, podobnú atmosféru. Bolo to naozaj pre mňa veľmi podobné,“ vysvetlila Edita.

Trému vrah počas priameho prenosu neprežívala, nervóznejšia bola v predchádzajúci deň. „Trošku sa mi triasli nohy, ale nervózna som nebola. To skôr vo štvrtok či v stredu na generálke, keď sme nacvičovali prenos,“ podotkla novopečená kráľovná krásy, ktorej favoritkami bola súťažiaca s číslom 6 Radka Hudcová a o číslo vyššia Veronika Matalová.

Kráľovnú krásy vybrala porota, v ktorej okrem riaditeľky súťaže Lucie Hablovičovej rozhodovali tri známe partnerské dvojice – Hana Gregorová a Radek Brzobohatý, Zdena Studénková s Branislavom Kostkom, ako aj televízna moderátorka Zlatica Puškárová s Patrikom Švajdom. Krešákovú porota uprednostnila pred druhou najkrajšou Kristínou Vlkovou (22) z Trenčianskej Turnej a tretou Lenkou Sýkorovou (21) z Bratislavy.

Za Miss Sympatia diváci hlasovaním pomocou SMS správ zvolili osemnásťročnú Luciu Gažovú, najmladšiu z finalistiek, ktorá sa počas večera dostala až do užšieho výberu o titul kráľovnej krásy. Večer moderovali známi herci ako Milan Lasica, Maroš Kramár či Jozef Vajda, publikum zabávali tiež speváci zo SuperStar Peter Cmorik, Marcel Berky, ale aj Marcel Palonder, tenorista Otokar Klein a kapela Gipsy.cz.

Slovensko má už desať rokov dve súťaže miss. Okrem súťaže Miss Slovensko tento rok slovenské krásy bojovali aj o titul slovenskej Miss Universe. Vo finále tejto súťaže začiatkom marca zvíťazila dvadsaťročná Bratislavčanka Sandra Manáková. (ao)

Sprístupnili výstavu o meste bohov a faraónov

Théby – mesto bohov a faraónov je názov novej výstavy v pavilóne Podhradie Slovenského národného múzea v Bratislave a patrí medzi jeho najvzácnejšie expozície. Podľa námestníka generálneho riaditeľa SNM Branislava Rezníka expozícia má nevyčísľiteľnú hodnotu, veľmi vysoké poistné a je chránená 24 hodín denne najmodernejším bezpečnostným systémom. „Z Prahy po hranice ju prevádzala česká protiteroristická jednotka, kde ju prevzala naša protiteroristická jednotka a Žižkova ulica bola dve hodiny uzavretá, kým vyložili exponáty do múzea,“ uviedol na nedávnej tlačovej konferencii Rezník. O unikátnosti výstavy svedčí aj povolenie ministra kultúry ČR na vývoz ich národnej kultúrnej pamiatky – pozlátenej rakvy nositeľa pečate Kenamona, ktorý v nej leží tisícročia. „Táto výstava je lepšia ako terajšia o faraónovi Tutanchamonovi vo Viedni,“ dodal Rezník.

Výstava obsahuje vyše 200 najvzácnejších exponátov z egyptologických zbierok Českej a Slovenskej republiky, dopĺňajú ich cenné predmety z dvoch nemeckých múzeí. Medzi nimi je reliéfny blok s vyobrazením kráľovnej Nefertiti, považovanej za najkrajšiu ženu v starovekom Egypte. Nechýbajú originálne predmety z hrobiek slávnych faraónov z mesta Théby, ktoré dnes poznáme ako Údolie kráľov.

Návštevník môže nazrieť do dvojitej rakvy múmie z vzácneho libanonského cédrového dreva, nahliadnúť do príbytku a života remeselníka i spoznať jeho primitívne denné pracovné potreby, s ktorými dokázal vytvoriť hodnotné diela. Výstava chronologicky predstavuje vývoj Théb od pravekého osídľovania až po doznenie faraónskej

kultúry v rímskej dobe. Na 17 paneloch v 13 miestnostiach sa návštevník oboznámi s postupným získavaním slávy mesta, pri ktorom vzniklo jedno z najväčších pohrebísk starovekého sveta.

„Všetky exponáty boli získané legálnym spôsobom a Egypt nevniesol nárok na ich vrátenie,“ konštatoval autor výstavy Pavel Onderka z pražského Národného múzea. Jeho komisárskym partnerom je riaditeľ Historického múzea SNM Branislav Panis. „Exponátmi prispelo Múzeum mesta Bratislavy, Archeologické a Prírodovedné múzeum SNM, štyri české múzeá a z Nemecka Múzeum August Kestner v Hannoveri a Egyptské múzeum Univerzity v Lipsku,“ uviedol pre TASR Panis. Sprievodnými podujatiami budú prednášky o egyptskej histórii i aktivity pre deti. Výstavu podporilo Ministerstvo kultúry SR a potrvá do 31. augusta 2008.

Kino Hviezda nahradí multifunkčný komplex

Kino Hviezda na Námestí 1. mája v Bratislave zbúrajú. Mestská časť Staré Mesto ako príslušný stavebný úrad I. stupňa povolil v stredu 2. apríla odstránenie tejto stavby pre žiadateľa Lighthouse Bratislava City Towers, s. r. o. Ako informovala staromestská hovorkyňa Alena Kopřivová, tri nadzemné podlažia bývalého kina Hviezda, lavičky v bývalom Záhradnom kine, premietacie kabíny a vonkajšie oplotenie smerom do Banskobystrickej ulice tak odstránia. Namiesto toho plánuje spoločnosť vybudovať nový projekt, ktorý má lokalite vdýchnuť nový život a aj vďaka priľahlým objektom, ako je Park One a hotel Tatra, ju premeniť na plnohodnotnú vnútromestskú štvrť. Zahŕňa podzemné parkovisko, obchodnú pasáž, kino, multipriestor, administratívu, ateliéry a apartmány. Výstavba by sa mala skončiť do roku 2010. Spoločnosť si kino kúpila od mesta za 60,1 milióna korún. Predtým musela vyrovnať všetky vzťahy týkajúce sa objektu, zrušiť predbežné opatrenie a súdne spory iniciované nájomníkmi proti mestu Bratislava. K investorovi sa spoločnosť odmietla vyjadriť.

Dôvody, pre ktoré je nutná zmena, sú ekonomické aj staviteľské. „Ako klasické kino s jedinou sálou a zastaraným, maximálne opotrebovaným technologickým vybavením a inventárom nie je schopné konkurovať moderným viacsálovým multiplexom v nákupných centrách, ktoré však rovnako čelia problémom,“ píše sa v tlačovej správe. V roku 2005 prišlo v priemere na jedno predstavenie do Hviezdy asi 35 divákov, vzhľadom na 748 sedadiel je to vyťaženosť necelých päť percent. Počas nižších denných teplôt nedokázali majitelia obrovský priestor vykúriť, preto kino nefungovalo, v lete tam zase bola horúčava. Verejnosť stratila záujem o kino aj napriek cene lístka, ktorá bola asi o 30 až 40 percent nižšia ako v multiplexoch.

Maliar Jan Zrzavý v Mirbachovom paláci

Aj keď sa zvykne tradovať, že smrťou umelca nadobudnú jeho diela závažnú hodnotu, veď už nikdy nič nenamaluje, obrazy Jana Zrzavého sú ocenené nielen horibilnou sumou s niekoľkými nulami. Zasluhujú si pozornosť najvzácnejšiu – oko a sústredenie diváka.

Spočinúť pohľadom na dielach Jana Zrzavého máte v súčasnosti možnosť v Galérii mesta Bratislavy, Mirbachovom paláci na Františkánskom námestí 11. Po tridsiatich rokoch sa tak do Bratislavy vracia jedna z legiend moderného českého výtvarného umenia – maliar, kresliar, ilustrátor, scénograf a grafik. Reprezentatívna výstava svojou koncepciou zastrešuje všetky umelecké rozmery nadaného výtvarníka a predstavuje viac ako sto Zrzavého pláten, akvarelov, kresieb, ale aj fotografií z jeho ateliéru a súkromia.

Ako čítankový model „zlého žiaka“, ktorý sa silou vôle, konšteláciou osudových pôsobení a neprekonateľnou túžbou vypracoval na jedinečnú osobnosť českého výtvarného umenia, pôsobí Zrzavého vysvedčenie zo školských čias. Trojkár z výtvarného umenia na Gymnáziu v Havlíčkovom Brode skončil na „reálke“ v Kutnej Hore dokonca so štyrmi päťkami. Neskôr bol na pražskej „Umprumke“ po prvom roku štúdia vylúčený a niekoľko rokov neprijatý na AVU v Prahe. Napriek týmto životným faktom svoj prvý slávny obraz *Údolie smútku* namaloval už ako 17-ročný.

„Mladý maliar, chceš byť veľkým umelcom? Chci! Lebo inak nestojí za to, aby si maľoval, a bolo by lepšie, keby si venoval silu inému povolaniu, užitočnému ľuďom.“ Možno práve za týmto vyjadrením stojí odpoveď na všetky otázky.

Dnes sa totiž môžeme dívať na obrazy, ktoré rozprávajú o umelcovej skepse, smútku, nostalgii, nehe, citlivosti a zraniteľnosti, odhalujú maliarov svet nielen vo farbách harmonizujúcich i kontrastných, ale aj v nostalgii temných odtieňov, v ktorých spočinie *Žena po kúpeľi*, aby si dopriala posledné kvapky oblažujúcej riavy prinášajúcej obrovskú slasť. Aj o takýchto pocitoch sú Zrzavého obrazy. Môžete ich navštíviť v Mirbachovom paláci do 8. júna.

Rozdali filmové ocenenia Igric

V stredu 11. 4. v bratislavskom kine Tatra odovzdávali filmových Igricov a Ceny slovenskej filmovej kritiky za audiovizuálnu tvorbu za rok 2007. Igrica v kategórii hraná tvorba pre kiná udelili režisérovi Jurajovi Nvotovi za film *Muzika*, ktorý mal predpremiéru na Febiofeste. Film ho získal za „autentické svedectvo o dobe, ktorá nás poznamenala a zanechala nezmazateľné stopy v našom živote“. Film scenáristu a režiséra Róberta Švedu *Démoni* sme mali možnosť vidieť v našich kinách v zime. Igrica mu odovzdali za televíznu dramatickú tvorbu. Igric za filmovú a televíznu dokumentárnu tvorbu poputoval Martinovi Šulíkovi za film *Martin Slivka – muž, ktorý sadil stromy*. Cenu za animovanú tvorbu dostala Ivana Šebestová za scenár, réžiu a animáciu filmu *Štyri*. „Za vyzretý herecký výkon a presné vystihnutie postavy pri stvárnení hlavného hrdinu príbehu“ putovala cena Ľubošovi Kostelnému za postavu saxofonistu Martina Juneca vo filme *Muzika*.

Do súťaže bolo prihlásených 48 diel z roku 2007. Medzi ocenenými sa objavil aj projekt *Azyl*, realizovaný v spolupráci s denníkom *SME*. Patrila mu cena za grafickú koncepciu/dizajn a hudbu na DVD *Azyl 2006-2007* o filmovej tvorbe neprofesionálnych mladých tvorcov. Podpísaní boli pod ňou Ján Šicko a Martin Hasák. (ao)

Vo Viedni sa konal festival Literárna jar v Centrope

Vo viedenskom divadle Theater Brett sa minulý týždeň predstavilo jedenásť autorov zo šiestich európskych štátov – okrem domácich autorov Petra Waterhousa a Petra Henischa spisovateľa z Maďarska (Éva Bánki a János Háty), Poľska (Franciszek Nastulczyk a Genowefa Jakubowska-Fialkowska), Slovinska (Ivan Dobnik) či Česka (Magdaléna Platzová, Lenka Daňhelová). Slovensko zastupovali Daniela Kapitáňová s poviedkou *Sobota* a Mária Kopcsay s novelou *Muž a smrť*. Všetci autori čítali texty vo svojej materčine, nemecké preklady zase študenti prvého ročníka viedenského konzervatória. „Úžasná bola rodinná atmosféra. Mali sme príležitosť debatovať s maďarským autorom po rusky, s poľským po česky aj po slovensky, s rakúskym po anglicky,“ povedala Pavlína Amon z Dokumentačného úradu pre východo- a stredoeurópsku literatúru, ktorý festival organizoval. (ao)

Nové knihy v Panta rhei

18. marca o 18.00 bola v kníhkupectve Panta rhei v Auparku diskusia o knihe Ivana Lehotského: *Moje diery v ementáli*. Ivan Lehotský v roku 1968 emigroval do Švajčiarska, čiastočne pod vplyvom sovietskej okupácie a čiastočne s chuťou začať novú kapitolu vlastného života. V krátkych kapitolách opisuje svoje prvé emigrantské roky, zdĺhavý proces získavania švajčiarskeho občianstva, štúdium teológie a filozofie na univerzite vo Freiburgu, roky pôsobenia vo funkcii pastorálneho asistenta na farnosti Bruder Klaus a učiteľské posty na niekoľkých zurišských gymnáziách. V knihe nájdete aj kapitoly venované švajčiarskej mentalite a histórii, známosti s významnými teológmi, spomienkam na Slovákov, ktorí vo Švajčiarsku dosiahli úspech, ale aj časti, v ktorých opisuje svoje prvé nevydarené manželstvo a novú lásku. V neposlednom rade veľmi osviežujúco pôsobia aj autorove bonmoty – napr. „blahoslavení sú tí, ktorí nemajú čo povedať a napriek tomu mlčia.“ Alebo výrok týkajúci sa zmien v katolíckej cirkvi, kde autor cituje katolíckeho kňaza, ktorý si po nejakej diskusii o celibáte vzdychol: „My sa už celibátu nedožijeme. Ešte tak možno naše deti.“ Kniha Ivana Lehotského *Moje diery v ementáli* vychádza dvojjazyčne – slovensko-nemecky.

25. marca sa v kníhkupectve Panta rhei konala prezentácia a autogramiáda k vydaniu novej knihy Stanislava Štepku: *Lastovičie rozprávky*.

V utorok 1. apríla o 18.00 v kníhkupectve Panta rhei v Auparku prezentovali nové čísla časopisu *Anthropos* na tému MESTO a SMRŤ. Spolu s autorkami a autormi oboch čísel časopis predstavili filozof Miroslav Marcelli a etnologička Tatiana Podolinská. (ao)

Ján Šimko a kol.: PETRŽALSKÉ PRÍBEHY (Hra z pamäti)

PREMIÉRA: 13. marec 2008, Štúdio 12, Bratislava

„V Petržalke sa nedá len tak túlať, musíš mať nejaký cieľ, inak ťa to ubije. Sídliisko ťa naučí mať systém.“ (Peťo, 22 rokov)

„Tu dieťa neuchránite; iba ak ho zamknete doma. Iba ak ho vozíte do školy a na krúžky a tak stále dokola. Ja som tak žila dva roky, skoro som sa zbláznila. Pozerali sme sa z okna a videli sme domy, domy, domy. Môj syn nechodieval von.“ (Andrea, 36 rokov)

„Domov je niečo výsostné pre mňa. Môj domov, môj hrad, môj kostol, moje všetko. Moja Petržalka.“ (Agáta, 56 rokov)

Vo štvrtok 13. marca 2008 mala premiéru divadelná inscenácia *Petržalské príbehy*, ktorú v koprodukcii s Občianskym združením Vlna uviedlo Štúdio 12, multimediálny priestor Divadelného ústavu Bratislava. *Petržalské príbehy* sú prvým dielom zamýšľanej divadelnej trilógie, inšpirovanej historicky a ľudsky podnetnými časopriestormi Bratislavy. Režisér Ján Šimko so svojím tímom vytvoril dokumentárne divadlo, ktoré vychádza z reálnych príbehov zozbieraných počas prípravnej fázy diela všetkými

zúčastnenými tvorcami. Pojem sídlisko Petržalka počas 30-ročnej existencie pritiahol väčšinou negatívne asocičné floskuly. Reálne je to najväčšie sídlisko strednej Európy so 110 000 obyvateľmi, historicky zasa miesto, kde pôvodne stála dedina s 20 000 obyvateľmi, položená na úrodnej pôde uprostred lužných lesov dunajských ramien, kde sa pestovali tie najchutnejšie marhule v celej republike. Divadelná inscenácia prehovorí príbehmi rôznych ľudí, ktorých životy v Petržalke formovali veľké dejiny minulého storočia, až po príbehy ľudí, ktorí sa dnes usilujú formovať ju sami.

Réžia: Ján Šimko

Dramaturgia: Martina Vannayová a Zuzana Ferenczová

Scéna a kostýmy: Jerguš Opršal

Hudba: Pavol Plevčík

Produkcia: Katarína Križanovičová

Účinkujú: Marian Balážik, Ľubomír Bukový, Petra Fornayová, Juraj Igonda, Pavol Plevčík, Henrietta Rab

Starosta ČOS Jaroslav Bernard sedmdesátnikom

Bratr Jaroslav Bernard je nadšeným príznivcom telovýchovy, sportu a sokolství, není příznivcem bombastických a pompézních oslav – zvláště pokud jde o jeho osobu.

27. března t. r. oslavil starosta České obce sokolské doc. Ing. Jaroslav Bernard, CSc., sedmdesáté narozeniny. J. Bernard vystudoval strojní fakultu ČVUT. Působil

dlouhá léta na katedře přesné mechaniky a optiky. Náplň jeho volného času a hlavním mimoškolním a mimopracovním zájmem byl a je sport a práce pro něj. Věnoval se od atletiky přes cyklistiku, vodácké sporty, lyžování či vysokohorskou turistiku až k volejbalu, kterému se věnoval výkonnostně a později působil jako trenér. V devadesátých letech se stal starostou Sokola Praha – Vršovice, v roce 1998 byl poprvé a 2001 podruhé zvolen I. místostarostou ČOS, v roce 2004 a opakovaně v červnu 2007 byl zvolen starostou ČOS.

Zkráceno – Sokol 4/2008

K diskusi na téma Sokol a propagace

Z dopisu Milady Novákové, jednatelky T. J. Sokol Plzeň – Doubravka – Sokol 4/2008

...Co o Sokole veřejnost ví a co ne, můžeme samozřejmě sami ovlivnit a neměli bychom čekat, že to udělá někdo za nás. Jestli se nám někdo vysmívá, nebo námi pohrdá, tomu těžko můžeme zabránit, asi takoví lidé vždycky byli a pravděpodobně budou. Každodenní kontakt s lidmi, každodenní činnost pro ně a s nimi je podle mého mínění to jediné, čím můžeme být v očích veřejnosti posunuti z oblasti jistého pohrdání nebo přehlížení do oblasti částečného tolerování nebo dokonce ještě dál. Propagace této každodenní činnosti je podle mého také naším každodenním úkolem, který začíná úpravou a aktualizací

vývěsní skřínky, pokračuje přes prezentaci v místním tisku až k aktuálním informacím na webových stránkách. Jestli doba přinesla takový způsob komunikace, nezbyvá než se zapojit a vzít to na vědomí.

...To, že naše působení na nesokolskou veřejnost není velké, je především náš subjektivní pocit, který může být místo od místa jiný. Myslím, že řada zastupitelů nám „fandí“, bere nás a váží si naší práce. A není nutnou podmínkou, aby to byla práce nehonoraná, dobrovolná (byť tomu tak v minulosti bylo). Je to především o tom, abychom pokračovali, neupínali se jen k slavné minulosti Sokola, ale při jejím respektování brali v úvahu to, že se doba změnila a stále se mění. Přeji hodně zdaru.

Zkráceno – Sokol 4/2008

MS v Liberci – koho to zajímá?

V příštím roce má v Liberci proběhnout sportovní událost první třídy – mistrovství světa v klasickém lyžování. Jeho uspořádání však dlouhodobě doprovázejí různé potíže. Přípravné práce nabraly skluz a došlo k výměně přípravného týmu. V jeho čelo se po velice razantní intervenci českého ministerstva školství (které je v České republice zodpovědné i za sport) postavila několikanásobná olympijská vítězka v běhu na lyžích Kateřina Neumannová. Ta se však uvedla velmi kontroverzními kroky. Veřejnost pobouřila především způsoby, jak opatrovala pro závody Světového poháru, které měly sloužit jako generálka na samotné mistrovství, potřebný sníh. Sníh byl totiž dovážěn i z chráněných rezervací za pomoci těžké nákladní techniky, která značně poškodila rozměklý terén. Navíc byl odvezen i sníh z části fungujících lyžařských cest pro rekreační běžkaře. Celá událost, vedle arogance bývalé špičkové a velmi oblíbené sportovkyně, ukázala na hlavní slabinu celého plánovaného mistrovství. Příslušný areál ve Vestci u Liberce je totiž vybudovaný ve velmi malé nadmořské výšce a sníh zde chybí i v dobách, kdy se ve výše položených střediscích bez problémů dá lyžovat. Spíše než příroda v tomto případě byly respektovány zájmy investora. Tím však problémy s plánovaným mistrovstvím světa ani zdaleka nekončí. Například některé cestovní

kanceláře, specializované na přivážení turistů do České republiky, si stěžují, že velice vážně propagace mistrovství. Dosud například nebyl vydán ani jakýkoliv prospekt a zájemci jsou odkazováni pouze na příslušné internetové stránky. Zdá se, že výměna organizačního týmu (předchozí na protest odvolání dosavadního svého předsedy prakticky celý odstoupil) vnesla do příprav značný chaos, který se stále nedaří překonat. Ukázalo se, že ani největší sportovní mistrovství nemusí jít ruku v ruce s organizací a manažerskými schopnostmi a zatím jediným hmatatelným výsledkem působení Kateřiny Neumannové je promrhání jejího kreditu u značné části obyvatelstva. Milovaná „Katka“ se v očích mnoha lidí přeměnila na umíněnou a zlovolnou osobu, která pro dosažení svých cílů je ochotná udělat prakticky cokoli, naprosto bez ohledu na mínění a potřeby ostatních. Samozřejmě – pokud se příští rok mistrovství v Liberci přes všechny nynější zmatky vyvede, bude mnohé zapomenuto a Kateřina Neumannová se opět vrátí na výsluní příznivé veřejnosti. Koneckonců na rozdíl od Rakouska Česká republika má jen velice málo úspěšných lyžařek. Přesto však nějaké jizvy asi zůstanou. A přetrvává i pocit, že některé vlastnosti se více hodí pro běhání po zasněžených oválech než pro organizaci a spolupráci s lidmi. (MaFr)

Boj o sjezdovky

Konflikt o vybudování nových lyžařských středisek se stává v českém prostředí už doslova evergreenem s ustáleným scénářem. Jako jeden z modelových příkladů může sloužit snaha o vybudování podobného zařízení v armádním prostoru Boletice. Jihočeský kraj se snaží prosadit převedení tří a půl tisíce hektarů vojenských pozemků na kraj, aby zde mohl vzniknout rozsáhlý areál, pracovně nazývaný Špičák-Lipno. Jde skutečně o gigantickou záležitost – délkou sjezdovek by se jednalo o největší komplex na Šumavě, který by doplňovala síť sedačkových lanovek a samozřejmě zázemí v podobě penzionů, hotelů, relaxačních středisek a půjčoven na místě několika v minulosti zaniklých vesnic. Svými rozměry by středisko Špičák-Lipno mělo překonat neúspěšný projekt na areál Chlum, který měl rovněž vzniknout v prostoru Boletic a pro jehož výstavbu se počítalo s jednou a půl miliardou korun. Kraj při svých plánech, které nacházejí ohlas především v pravicové části politického spektra, argumentuje především vysokou mírou nezaměstnanosti v okolí projektovaného areálu. Značná část místních obyvatel však k plánům přistupuje se značnou skepsí. Především se obává, že představitelům kraje jde zejména o gigantickou spekulaci s pozemky, která běžným místním ničím neprospěje. Jednoznačně proti jsou také ochránci životního prostředí, kteří projekt napadají jako megalomanský. Podle jejich názoru vyspělé státy od budování podobných mamutích zařízení právě z důvodu ochrany životního prostředí postupně ustupují. Nijak je neuklidnilo ani tvrzení zástupců kraje, že sjezdovky neporuší nijak krajinný ráz oblasti a zástavba vlastně pomůže vrátit celkový ráz území do původní podoby před vybudováním vojenského prostoru. Ekologové upozorňují především na problémy se zajištěním dostatku vody pro areál, které se zatím jeví jako výrazný limitující faktor. Areál, jehož restaurace by měly pojmout najednou až 1 300 strážníků a penziony na 1 500 nocležníků, by totiž

jen pro potřeby samotných sjezdovek za dvanáct hodin spotřeboval až osm tisíc metrů krychlových vody, což by pro místní zdroje představovalo jen velmi obtížně zvládnutelný nápor. Navíc celá oblast, kde by komplex měl vzniknout, je ptací rezervací, kde hnízdí větší množství chráněných druhů. O osudu celého projektu lyžařského střediska Špičák-Lipno možná hodně napoví především podzimní volby do krajských zastupitelstev. Jestli uspějí opět představitelé ODS, bude to zřejmě výrazný signál ve prospěch stavby. Naopak změna politického rozložení v krajském zastupitelstvu by naopak mohla realizaci nynějších plánů výrazně zbrzdit. Na druhou stranu však je třeba konstatovat, že některých typů projektů se s chutí chytanou politici prakticky jakékoliv strany. Když by to slibovalo slušný zisk...

(MaFr)

Severní pól

12. dubna krátce před polednem dobyli severní pól cestovatel a režisér Petr Horký a zkušený polárník Miroslav Jakeš. Jakeš řekl, je to nejdelší česká expedice, mají za sebou zhruba 150 kilometrů. Výprava totiž nešla z ruské polární základny Barneo, vzdálené asi 130 kilometrů od pólu, ale musela se z vrtulníku nechat vysadit na jiném místě. Na Barneo totiž nebyla právě v provozu přistávací plocha. Porouchal se buldozer, který ledovou kru upravuje. Jakeš je na pólu už pošesté, poprvé tam dorazil jako vůbec první Čech v roce 1993. Kromě natáčení filmu si polárníci naplánovali ještě dvě věci. Zakopat na místě DVD nahrávku s cimrmanovskou hrou *Dobytí severního pólu*. A také láhev vodky Amundsen. Smyslem je uctít památku legendárního norského polárníka Roalda Amundsen, který dobyl jižní pól, ale na severním nikdy nebyl.

Petr Horký a Miroslav Jakeš

Martina Sáblíková vyznamenána

Rychlobruslařka Martina Sáblíková převzala v Praze Cenu Jiřího Gutha-Jarkovského, nejvyšší vyznamenání Českého olympijského výboru, udělované za nejhodnotnější sportovní výkon roku. Členové ČOV dodatečně ocenili její úspěšnou sezónu 2007, v níž dvacetiletá závodnice ze Žďáru nad Sázavou získala dvě zlaté medaile na mistrovství světa v Salt Lake City a vyhrála Světový pohár na dlouhých tratích. Cena Jiřího Gutha-Jarkovského byla založena roku 1933 a s výjimkou několika válečných let byla udělována až do roku 1948. Před čtrnácti lety byla obnovena a jejími držiteli se staly nejúspěšnější postavy českého sportu.

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
Tel./fax: ++43 1 604 87 04
(Dipl.-Ing. Jiří Nováček)
e-mail: novacek.wien@aon.at

Sokol informuje
Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností. Přijďte se podívat, srdečně Vás zveme!
Náčelnictvo a cvičitelé Sokolské župy rakouské

Informace:
s. Marie Píbilová, tel. 330 97 87
s. Irena Floriánová,
tel. 0650/90 194 90

Sokolská župa rakouská

www.sokol-wien.at

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Sokolský adresář
na
www.sokol-wien.at

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každé pondělí
17:00 – 17:45
Blíže informace:
Mag. I. Mühlbergerová
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbižená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info přes den: Pavel Vlček, tel. 01/86 99 297)
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pátek	18:00 – 19:30	stolní tenis
-------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň II
2, Blumauergasse 2 – tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	18:00 – 19:30	odbižená (muži)
	19:30 – 21:00	nohejbal (muži)
Středa	19:30 – 21:00	gymnastika (ženy)

Sokol Vídeň III/XI
Informace pro zájemce o volejbal:
N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80,
e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy)
---------	---------------	-------------------

Sokol Vídeň X
Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 14:00.
Hosté vítáni.
Info: WernerKallin, tel. 01/968 20 53
nový e-mail: sokol-10@chello.at

10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. 01/600 20 20)

Úterý	17:00 – 18:00	tanečky pro malé děti
	18:00 – 19:00	showdance
	19:00 – 20:00	aerobic
	21:00 – 22:00	fotbal
Středa	19:00 – 21:00	odbižená (mix, Sokol III)
Čtvrtek	09:00 – 10:30	ladypower
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorostenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV
Info: Dipl. Päd. Ing. F. Kalousek, tel. 01/81 34 333 (přes den), franz.kalousek@tele2.at
Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	17:30 – 18:45	základní sportovní gymnastika (žactvo)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII
Info: tel. 01/480 13 57

17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pondělí	16:00 – 18:00	trénink oddílu stolního tenisu
Úterý	19:30 – 21:00	gymnastika „speciál“ (ženy a muži)
Středa	18:00 – 21:00	trénink oddílu stolního tenisu
Čtvrtek	18:00 – 19:15	žactvo
	19:30 – 21:00	gymnastika (ženy)
Pátek	20:00 – 22:00	základní sportovní gymnastika (muži)

Sokol Vídeň XXI
21, Roda Roda-Gasse 7

Úterý	19:00 – 21:20	gymnastika, míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------------------

Stadion na Letné

Národní stadion na Letné nebude, sen fotbalových funkcionářů se rozplývá, napsaly *Lidové noviny*. Pražský primátor Pavel Bém dal jasně najevo, že Praha nedá na rekonstrukci stadionu Sparty ani korunu. Primátor navíc „téměř s jistotou“ vyloučil, že by na Letenské pláni mohl vyrůst nový obří stadion. Na primátorovy urbanistické názory můžeme po zkušenosti s Národní knihovnou hledět skepticky, píše se v komentáři, neměli bychom ale

podcenit jeho politické schopnosti. Bém dobře ví, o jaký díl popularity ho připravila jeho „podpora“ Kaplického chobotnice. Autor připomíná, že stavbu Národního stadionu v roce 2006 bombasticky ohlásili fotbalový boss Košťál spolu s tehdejšími premiérem Paroubkem. Je dobře, že jim to nevyšlo, soudí komentátor. A ještě lépe by bylo, aby to nevyšlo nikdy. Do centra města žádný obří stadion nepatří. Jestli fotbalisté stadion chtějí, ať si jej postaví na vhodném místě.

SOKOLSKÁ JEDNOTA VÍDEŇ XII/XV „TYRŠ“

srdečně zve celou krajanskou veřejnost na

JARNÍ VESELICI

kteřá se koná v neděli 1. června 2008
na zahradě české školy, 1030 Vídeň, Sebastianplatz 3

Začátek v 10 hodin, konec v 18 hodin.
Nabízíme maso z grilu, pomazánky,
chlebíčky, domácí moučníky apod.
Kromě nealko nápojů, dobrých vín a „ostrých“

točíme BUDVAR ze sudu.

Pro děti jsou připraveny hry a „Luftburg“.
K poslechu (a tanci) vyhrává oblíbený MIREK z Moravského Slovácka.
Přijďte se se svými přáteli pobavit do krajanského prostředí.
V případě nepříznivého počasí se překládá veselice do foyeru.

Další kulturní akce jednoty: 18. října 2008 – Moravské hody
8. a 9. listopadu 2008 – oslava 120 let jednoty

Za kulatou merunou o čest a slávu vlasti

Říká se „Sportem ku zdraví“ a „Sportem k přátelství mezi národy“! Ale oboje už dávno neplatí. Známe sportovce, kteří jsou vinou dnešních tréninkových metod a zákeřných surovostí při hře už ve středním věku polomrzáky a o sportovním přátelství mezi národy vám nemusím nic vyprávět. Protivníkovými fanoušky rozbitá okna v autobusech, vypuštěný benzin a propíchnuté pneumatiky aut s poznávacími značkami zemí, odkud přijel soupeř, bitky mezi příznivci domácího mužstva a fanoušky hostů v hledištích stadionů (a ti tam mnohdy ani nedojdou, protože cestou ztratí pod rukama příznivců protistrany polovinu svých zdravých zubů) – to vše znáte jistě z novin, ne-li z vlastních zkušeností. Někdejší fair play sportovců už dávno neexistuje, alespoň sport k němu nevede. Vede naopak k sobectví, k falešnému vlastenčení a k rasové nenávisti, vyjadřované hanlivými pokřiky k soupeřovým hráčům tmavší pleti. Dříve byl v době olympijských her vyhlášen – a dodržován – olympijský mír, byly pozastaveny všechny válečné akce. Dnes nenechá rozeštvaný dav důstojně doběhnout do místa

konání „největších mírových oslav světa“ ani symbolickou olympijskou pochodeň jako štafetu míru. A v místě konání her pořadatelé už týdný předtím pozavírali všechny občany, kteří projeví veřejně touhu po skutečném mírovém soužití mezi národy.

Kdysi seděli při kopané majetní na tribunách a za míčem se honili za pár šestáků či zadarmo chudáci. Dnes se za míčem či pukem honí milionáři a hlediště zaplňují chudáci s párkem a půllitrem piva v ruce. V době našeho mládí to bylo jinak. Pravda, ani my jsme jako děti nehrály úplně zadarmo. Byli jsme takoví poloprofesionálové, ale naše odměny byly o něco menší než dnešních primadon. Hráli jsme o láhev sodovky, kterou vítězům zápasů na letenské pláni věnoval velkoryse majitel dřevěného stánku s pitivem, buráky a sladkostmi, který stál proti vchodu na stadion Slávie. Majitel, jakýsi pan Dvořák, u kterého jsme za jmenované dobroty utráceli celé své měsíční kapesné, věnoval po každém zápase vítěznému mužstvu (pokud se osmi až dvanáctiletým „borcům“ dalo říkat „mužstvo“) láhev vody s bublinkami za šesták. Tedy jednu láhev pro 11 hráčů, takže si každý mohl z trofeje tak jednou cucnout. Více vody v láhvi nebylo. Ale jak jsme na to byli pyšní! Pak ovšem štedrý sponzor vítězné trofeje ve svém velkopodniku znásilnil nedospělou dívku, policajti ho přestěhovali na plnou penzi, tedy na plnou apanáž na Pankrác, a tehdy skončil náš poloprofessionalismus. Neměli jsme o co hrát a stali se opět čistými amatéry. Jako za dob Hugo Haase slavná Klapzubova jedenáctka.

Když jsme na sousední Slávii přihlíželi tréninku 1. mužstva sešivaných a Plánička nám při odchodu z hřiště poklepal po ramenou a zeptal se: „Tak co kluci, jak jste to dnes váleli?“, byla to pro nás větší odměna než ten hlt sodovky od pana Dvořáka. Vždyť to byl tehdy jeden z trojice nejlepších brankářů světa – Čech Plánička, Rakušan Hiden a Španěl Zamora!

My kluci jsme tenkrát měli vlastní fotbalovou hantýrku: nehráli jsme s míčem, nýbrž s merunou, nekopali jsme do ní, nýbrž čtali, gól byl banán, branka byla svatyně, soudci jsme říkali Karara po jednom italském neumětelovi, který jednou našemu národáku prohrál pro samá chybná rozhodnutí nějaký důležitý zápas atd. Zkrátka tehdejší pyjdepe, že by nám fandové z jiných zemí vůbec nerozuměli.

A dospěli jsme tam, kam jsme od začátku mířili – na dějiště mistrovství Evropy, do Vídně, která už touto „světobornou“ událostí žije od začátku roku. Tisíce Vídeňanů opustilo či ještě opustí své rodné město před příliš velkým ruchem a z toho vzniklým dopravním galimatyášem, jiní, v počtu statisíců, přijíždějí z celého kontinentu povzbudit své zlaté hochy do Vídně. Kopaná je jako esperanto, všemi rozuměný světový jazyk, bohužel často zneužívaný.

Jelikož se na většinu rádobynávštěvníků některých zápasů nedostalo lístků, zřídilo město Vídeň mezi radnicí a protější divadlem fanouškovskou zónu s filmovým plátnem velikosti 70 čtverečních metrů, na kterém budou moci diváci sledovat přímé přenosy všech zápasů ze stadionu. Zóna prý pojme 70 000 návštěvníků, pro které zde bude 88 stánků s typickými pokrmy všech států, které se zúčastní finálových bojů ve Vídni, a navíc budou mít návštěvníci Vídně, na něž se nedostaly vstupenky na stadion, možnost zakoupit lístky na opery, balety a koncerty klasické hudby nejlepších profesionálních těles. Jen bych chtěl vidět fotbalové fanoušky, kteří přijeli na kopanou, jak si místo toho jdou poslechnout večery klasické hudby. Je asi bude víc zajímat, kde před radnicí bude pro tolik návštěvníků dostatečný počet veřejných záchodů. Ve švýcarském Bernu prý na takové zóně otevřeli pro fandů sexuální zónu.

V radnici samotné bude pro „oběti“ příliš náruživých oslav mezinárodního sportovního přátelství zřízen nouzový lazaret a ve všech vídeňských nemocnicích a věznicích budou připravena volná lůžka a personál pro případ potřeby. Pro ty, kdo si přesto nejsou jisti svou bezpečností, přivezou mužstva Polska, Chorvatska, Německa a Turecka z domova svou vlastní policejní ochranu. Přesto budou pořadatelé jistě rádi, když se Vídeň obejde bez zapálených aut, rozbitých výkladů a hráčů a jejich příznivci se vrátí do svých domovů bez jakéhokoli tělesného pošramocení. K očekávanému přínosu pro vídeňské hospodářství má „k velké radosti prodavačů“ přispět i povolení prodloužit zavírací dobu obchodů do půlnoci.

Obavy Vídeňanů před nepokoji u příležitosti vítězství Rakušanů jsou asi zbytečné. Rakouští fotbalisté se totiž v poslední době naučili v první půli vysoko vyhrávat, ale v druhé půli ještě výše prohrát. Takže strach z přebujelých oslav v případě jejich vítězství v turnaji asi mít nemusíme. Zpravodajství o přípravách na nadcházející mistrovství Evropy v Rakousku a Švýcarsku připomíná mnohdy spíše přípravy na válečné manévry. Všechny 26 200 rakouských strážců pořádku bude prý po celý červen v pohotovosti. Nad hřišti nesmí od hodiny před zahájením zápasu až do 2 hodin po jeho skončení přeletět žádné letadlo. Toto nařízení bude po celý zápas hlídat helikoptéra, kroužící nad stadionem a v záloze bude 6 vojenských stíhaček. Policii pomůže 3 000 sanitních vojáků spolkové armády. Navíc bude platit zákaz čepování alkoholu s výjimkou piva a vína, jako by tyto dva nápoje nestačily k opití do nemoty.

I církevní služby jsou v pohotovosti. Je to pochopitelné, neboť druhé Vatikánium prohlásilo, že „radosti, starosti a naděje věřících nesmí církev ignorovat“. Její heslo zní: „Již 2000 let je církev u míče“ a katolictví světící biskupové Franz Lackner ze Štýrského Hradce a Manfred Schauer z Innsbrucku jsou známi jako nadšení příznivci kopané a fanouškové Rapidu Vídeň. Sám pánbůh se prý o fotbal nezajímá, takže bude mít měsíc volna.

Konečně, kopaná je sice mužný, ale ne pouze mužský sport. Dnes už jej provozují i ženstva, stejně jako box, zápasy a jiná drsnější odvětví. Za to fotbalisti získávají zájem a i obdiv u babiček v domovech důchodců, které v těchto dnech vykřikují ze spánku docela neženské pokyny hráčům: „Dej mu do držky, srabovi jednomu!“, „Nemazli se s ním!“ Mnozí sportovci mužského pohlaví se občas věnují raději karetnímu zápolení po hospodách nebo šachům, což oboje vyžaduje méně tělesné námahy. Výhodou ovšem je, že se přitom nemohou stát ani cílem tělesného napadání protivníkovými chuligánskými fanoušky.

K tomu my, rozumní mužští fandové, můžeme dodat v rámci vyhlášeného mírumilovného bratření mezi sportovci: Fotbalisté všech zemí spojte se! Fotbalem k bratrství mezi národy a nikdy jinak!

Jindřich Lion

Vážená redakcia,

dňa 24. 2. 2008 bola vyznamenaná Akadémiou filmových umení a vied v Hollywoode cenou OSCAR pieseň Češky Markéty Irglovej a Ira Glana Hansarda „Falling Slowly“ z filmu *Once*. Týmto ocenením Markéta Irglová, 20-ročná speváčka, hudobníčka, skladateľka a herečka z Valašského Meziříčí získala prvého českého Oscara za hudbu v 80-ročnej histórii akadémie. V priebehu uplynulého roka sa predalo 345 tisíc hudobných nahrávok z filmu *Once* a tým sa stala desiatym najpredávanejším soundtrackom uplynulého roka na svete.

Je však poľutovaniahodne, že v poslednom čísle vaša redakcia nezaznamenala tento svetový úspech českej kultúry na rozdiel od príspevku (mimochodom výbornej úrovne) z pera J. Liona o vyznamenanom rakúskom filme „Die Fälscher“. Zrejme redakcia sledovala výlučne rakúske médiá, ktoré oscarové ocenenia piesne z filmu *Once* totálne odignorovali.

S pozdravom váš čitateľ Ivan Markovič, 27. 3. 2008

Vážený pane Markoviči, jsme rádi, že na základě Vašeho dopisu, který nás Vaším zájmem potěšil a za který děkujeme, máme možnost trochu nadzvednout oponu „výroby“ časopisu. Uzávěrka příspěvků do časopisu je plánovaná na 15. v každém měsíci, redakční zpracování trvá 4 až 5 dnů (bez přípravné práce), a to již musí být hotové scany textů a obrázků či fotografií, přepisy textů. Grafické zpracování, lektorská práce a konečně tiskárna s dovozem, nalepení štítků, zabalení a odvoz na poštu trvá zhruba 15 až 17 dní. Doručení samo, i když máme s poštou smlouvu na max. délku doručení až do 5 dnů, trvá někdy, jak sami bohužel někteří víte, i 10-12 dnů. Vámi uvedený příspěvek „Radostná událost rakouského filmu“ jsme výjimečně po uzávěrce dodali faxem grafičce, která se v tomto mimořádném případě musela postarat o přepis a celá procedura se tudíž pozdržela. Jakákoliv změna do námi „odevzdaného“ textu přináší i odpovídající zdržení a i větší finanční zatížení pro Kulturní klub.

A to tedy je jednoduché vysvětlení, proč jsme v březnovém čísle Klubu nezaznamenali světový úspěch zpěvačky Markéty Irglové – bylo prostě po uzávěrce.

Redakce

Manifest československého večera aneb Došla mi trpělivost

Československý večer *cz sk večer* se koná od podzimu 2003. Vznikl náhodou, nikdo nic moc neplánoval. Z toho důvodu do dneška neexistuje exaktní definice. Když se mě lidé ptají, co to vlastně je, říkám jim, že se jedná o setkání česky a slovensky mluvících lidí žijících ve Vídni a okolí, že se to odehrává v hospodě tak jednou za měsíc a že tam můžou přijít. Jsem si vědoma toho, že tato definice je velice nekonkrétní. Pokusím se ji tedy konkretizovat:

1) Synonyma slova setkání jsou např. sraz, pokec, večírek, besídka. Někteří lidé pro pojmenování takových akcí používají anglické slovo „networking“. Někdo to chápe jako „seznamku“, „burzu pracovních míst“ atd. V podstatě mají všichni pravdu. Sem tam přijde někdo udělat reklamu na nějakou jinou českou nebo slovenskou akci. I tu kulturní

vložku jsme tam už měli. Jednou přišel kouzelník (fakt), jeden ze stálých hostů někdy zahraje na klavír. Po několika pivech se to většinou rozproudí, vykládají se vtipy a tragikomické historky ze života. Viewegh by z nás měl radost. To je důvod, proč tam chodím já. Miluji český humor. Poslední dobou se tam nějak rozmnožily diskuse typu: „Co řešíš, vole/krávo. To neřeš. Já bych to neřešil/a.“ Děti promiňte, já to řešit budu. Československý večer není „dětský koutek“.

2) Česky a slovensky mluvící lidé jsou lidé, kteří jsou schopni komunikovat v českém nebo slovenském jazyce. Národnost, státní občanství, kdo se kde narodil, jak dlouho žije v Rakousku atd. nehraje roli. Na večer více méně pravidelně docházejí lidé, kteří se naučili pozor: NAučili, ne učili mluvit česky. Prosim Vás, neposílejte/nevodte na večer lidi, kteří umí česky nebo slovensky deset slov. Nehleďte za tím nějaký rasismus nebo nacionalismus. Je to, jako kdybyste nadávali prodavačce v drogerii, že je nacionalistka, protože v té drogerii neprodává boty.

3) Vždy uvádím adresu hospody, kde se setkání koná. Nestepujte mi, prosím, v noci před barákem, v té Reichsapfelgasse 9/24 mám byt a kancelář. Najít hospodu, kde akceptují rezervaci typu „někdy je nás patnáct, někdy dvacet, ale někdy je nás i třicet“, je velký problém. Zimní řešení se už našlo. Zimní setkání se konají v „Kleines Wiener Café“. Majitelem je Čech, servírka je Češka, vaří se tam česky a slovensky. Nevadí jim, že řveme na celou hospodu, že protahujeme do půlnoci a že přijde neurčitý počet lidí. Vadí jim pouze, že někteří lidé odcházejí bez placení. Letní řešení se ještě hledá. Všichni jsme se shodli na tom, že chceme sedět na zahrádce v české hospodě. Nejvíce lidí hlasovalo pro „Schweizerhaus“. Pokusím se to ještě jednou zorganizovat, ale jestli to zase bude na žaludeční vředy, tak to vzdám definitivně. Problém spočívá v tom, že tam v létě mají narváno a akceptují pouze rezervace pro konkrétní počet lidí, například 20, a na určitou hodinu, například 19 hodin. Když v 19:15 nesedí u stolu dvacet lidí, tak přijde číšník a začíná odnášet nadbytečné židličky. Já pak celý večer řeším židličky. Všechny mé snahy o organizaci židliček ztroskotaly. Není to tím, že bych nebyla schopnou organizátorkou. Když se *cz sk večer* koná ve Schweizerhausu, rozesílám pozvánku s žádostí o potvrzení účasti. Dostanu asi padesát odpovědí, které si roztřídím do tří hromádek: hromádka „přijdu určitě“, „přijdu možná“ a hromádka „nepřijdu“. Za ta léta jsem se naučila odhadnout, kolik z těch lidí, kteří napsali, že přijdou určitě, opravdu přijde (je to cca 50 %). Pak k tomu připočítám svobodomyšlné lidi, kteří potvrzení o účasti považují za omezování lidských práv. Vyjde mi pak nějaké číslo, např. 18 nebo 28. Bohužel jsem se ještě nenaučila předpovídat počasí. Když mi vyjde 18 a je hezké počasí, tak dorazí 30 lidí. Když mi vyjde 28 a prší, tak dorazí 16 lidí. A já celý večer řeším židličky a našťavané číšníky, kteří mi vynadají všichni a několikrát, že jsem neschopná předem odhadnout, kolik přijde lidí. Nemám to moc ráda, když mi někdo nadává, a akceptuji to pouze od lidí, které jsem si pozvala. Když mi někdo z hostů vynadá, že tři dny smrděl, protože se v hospodě kouřilo, tak se omluvím. Omlouvám se i za to, že akci organizuji jen na večer, kdy mám sama čas přijít. Víím, že je to ode mne velice egoistické. To víte, jsem jedináček.

4) Tak jednou za měsíc je opravdu velice nekonkrétní časový údaj. Sem tam někdo navrhne, abych to organizo-

vala častěji. Padl už i návrh, abych to organizovala v neděli odpoledne v Schönbrunnu, aby mohly dorazit maminky a tatínkové s kočárky. Dlouhou dobu se večer konal ve čtvrtek večer. Chlapi v tom hledali logiku a vypočítali si, že se to koná každý třetí čtvrtek v měsíci a byli naštvaní, když pak seděli v hospodě jen dva. Pánové, žádná logika v tom není. Já jsem ženská. Já prostě otevřu kalendář a dívám se, kdy mám tak nějak přibližně za měsíc čas. Dlouho to tedy bylo ve čtvrtek večer. Já teď ve čtvrtek večer nemám čas, protože mám pracovní termín. Nesnažte se o tom se mnou diskutovat, ani půlhodinová diskuse na tom faktu

nic nezmění. Momentálně pracuji od nevidím do nevidím a těch volných večerů mám opravdu málo. Nemám ani čas odepisovat na emaily, kdy a kde se večer bude konat. Aktuální termín najdete vždy na mých stránkách: www.sebelova.at/czskabend.html. Neptejte se mě prosím, jak se do té hospody dostanete a jestli „ú šestka“ je tramvaj. Nejsem informační kancelář. A složte se, prosím, alespoň jednou za čas každý po desetníku a zaplaťte mi jedno pivo. Uděláte mi tím velkou radost.

Doufám, že na příštím večeru nebudu sedět sama.

Sylvie

Mikulčice a velkomoravské Znojmo

V pátek dne 4. dubna se v podvečerních hodinách sešlo v prostorách Akademického spolku a Slovanské besedy na Drachengasse téměř šedesát milovníků historie, aby vyslechli zajímavou přednášku Doc. PhDr. Bohuslava Klímy, CSc., z brněnské Masarykovy univerzity o nejnovějších objevech z doby Velké Moravy z Hradiště sv. Hipolyta (Pöltenberg). Host je mezi našimi krajany ve Vídni již dobře znám, má zde řadu přátel a příznivců. Přednesl zde již několik vždy vysoce pozitivně hodnocených přednášek s historickou tematikou. Ta poslední, tedy páteční, se tematicky vázala na předmět jeho hlavního vědeckého zájmu, kterým je slovanská archeologie a počátky moravských a českých dějin. Tedy období rámcově ohraničené 8.-11. stoletím.

Bohuslav Klíma řadu let působil v Archeologickém ústavu Akademie věd České republiky v Brně a podílel se na řízení vědeckovýzkumného pracoviště v Mikulčicích. Následně mu byl ještě svěřen výzkum velkomoravského hradiště ve Znojmě a náročné badatelské práce u známé rotundy i přímo v rotundě sv. Kateřiny ve Znojmě. Od roku 1993 působí na Masarykově univerzitě a se svými studenty badá hlavně na znojmském hradišti sv. Hipolyta (Pöltenberg).

Svoje vystoupení si pan docent Klíma rozdělil do dvou částí. První byla reakcí na jeho avizovanou přednášku ve *Svobodných vídeňských listech*, která připomněla čtenářům velké neštěstí v Mikulčicích a obrovskou ztrátu na majetku, terénní dokumentaci i vlastních archeologických památkách, způsobenou ničivým požárem tamní hlavní expediční budovy. Vzniklé ztráty se budou velmi těžce nahrazovat.

Druhou část věnoval přednášející již „svému“ Znojmu a hlavně Hradišti sv. Hipolyta. Zajímavé a poutavé vyprávění doprovázel bohatou obrazovou dokumentací. Nejprve představil významnou lokalitu, která byla do nedávné doby neoprávněně přehlížena. Archeologové zde sice také krátkodobě pracovali, ale nesoustavně a poté přešli jinam, na Pohansko u Břeclavi. Pozornost odborné ale i široké veřejnosti totiž v druhé polovině dvacátého století poutaly hlavně velkomoravské výzkumy ve zmiňovaných Mikulčicích u Hodonína, ve Starém Městě u Uherského Hradiště a na Pohansku u Břeclavi, kam také přicházel dostatek státních financí na výzkum. Situace se trochu změnila v roce 1986, kdy začala hlavní a souvislá

vědeckovýzkumná práce Bohuslava Klímy a jeho kolektivu. Zpočátku byla velmi často spojena se zachraňovacími výzkumy před výstavbou nejrůznějších nových objektů, staveb a zásahů v terénu. Postupně se však rozšiřovaly i možnosti systematických výzkumů na volných prostranstvích i parcelách a zahradách soukromníků. Za uplynulé roky výzkumy přinesly překvapivé a mnohdy jedinečné poznatky. Podstatnou měrou obohatily naše vědomosti o Velké Moravě, tomto prvním státním útvaru západních Slovanů. Dnes již můžeme s jistotou říci, že znojmské hradiště sv. Hipolyta náleželo nejen svoji rozlohou mohutně opevněné plochy 20 ha, ale především svým významem mocensko-politického, hospodářského i církevního centra celé jihozápadní Moravy k nejpřednějším střediskům 8.-12. století na Moravě. Zde je třeba hledat kořeny pozdějšího středověkého města, rozrůstajícího se v těsném sousedství, pod menší skalní ostrožnou a na ní nově budovaným břeclavským hradem s rotundou sv. Kateřiny.

Hodně pozornosti věnoval přednášející nejnovějším objevům na Hradišti, k nimž patří nejen dokonalé a mohutné opevnění, vnitřní zástavba domů, hospodářských i výrobních objektů, ale i první pozůstatky kamenné církevní architektury s kostelním hřbitovem. K tomu náleží velké množství samotných nálezů hmotné kultury, mezi nimiž nechybí ani stříbrné a zlaté náušnice, zlacené gombíky, kování a nákončí, skleněné korálky náhrdelníků, zbraně a potřeby domácností. Poslední velký objev rozsáhlého velkomoravského pohřebiště, očekávaný celých dvacet dva let a se štěstím zachycený na podzim loňského roku, se stane v příštích letech předmětem intenzivního výzkumu celého pracovního týmu Bohuslava Klímy. Ten předpokládá, že právě neporušené velké pohřebiště o několika stech hrobech přinese základní poznatky k chronologii hmotných památek Velké Moravy.

V závěru své přednášky představil pan docent i konkrétní představy a plány o formách prezentace výsledků bádání. Hlavním činitelem v této oblasti je Nadace sv. Hipolyta, v níž jsou soustředěni i někteří studenti, dnes učitelé dějepisu, a řada dalších spolupracovníků. Právě mezi nimi vznikla myšlenka na opravu dnes značně zdevastovaného hospodářského areálu hradištského probošství. V posledních třech letech zde byly zachráněny před likvidací dva objekty, dnes využívané jako archeologická expedice s laboratoří, depozitářem a kvalitním ubytovacím zázemím pro 25 osob. V dalším velkém objektu, kterým je

původně vyhořelá stáj, se po prováděných základních stavebních úpravách za příkladné pomoci studentů postupně připravuje stálá archeologicko-historická expozice s malým archeoskanzenem v jejím okolí. Zatím se tak podařilo vytvořit dílo přibližně za tři miliony korun a práce pokračují. Snad se je podaří úspěšně završit.

Přednáška se setkala s mimořádným ohlasem. Posluchači se mohli také podívat na několik originálů – nálezu, mezi nimiž bylo i zlacené kování z jednoho hrobu nedávno objeveného pohřebiště. Přednášející probudil i zájem o případnou letní návštěvu Znojma a Hradiště sv. Hipolyta. Myslím, že v závěru lze vyjádřit přání všech posluchačů, aby se do programu akademického spolku opět v budoucnu zařadila přednáška doc. Bohuslava Klímy o některém z jeho dalších oblíbených historicko-archeologických témat.

Doc. Klíma připravuje ve spolupráci s redakcí *Vídeňských svobodných listů* do rubriky „akademické okénko“ několik článků na pokračování o Hradišti sv. Hipolyta.

Dr. Phil. Helena Klein-Watryczová, M. A.
Doc. PhDr. Bohuslav Klíma, CSc.

Přehledka československých filmů z šedesátých let

Promítnutím filmu Vojtěcha Jasného *Až přijde kocour* z roku 1963 byla v pondělí 21. dubna na českém velvyslanectví ve Vídni zahájena přehledka československých filmů z šedesátých let, která je příspěvkem k sérii akcí připomínajících letošní 40. výročí reformního hnutí Pražské jaro. V rámci přehledky budou představeny i další snímky, které v šedesátých letech předznamenávaly hluboké společenské a politické změny: *Ucho* režiséra Karla Kachyni, *Černý Petr* Miloše Formana, *Křik* a posléze *Žert* Jaromila Jireše. Úvodní část přehledky připravené českým velvyslanectvím ve Vídni a vídeňským Českým centrem přilákala velký počet zájemců, asi také proto, že se po promítnutí filmu uskutečnila beseda se slovenskou herečkou Emílií Vášáryovou. Tato akce byla pojata jako česko-slovenská ve spolupráci se slovenskou ambasádou a Slovenským institutem.

Klubové pondělní promítání

Kulturní klub promítl dne 14. 4. 2008 v kinosále Velvyslanectví ČR v Rakousku český film režiséra Jiřího Vejdělky *ROMing*. Úspěšný film z roku 2007 přilákal úctyhodný počet diváků, kteří zaplnili kinosál. Už název filmu vypovídá o smyslu autora scénáře a režiséra pro hru, v tomto případě jazykovou. Využívá postupu makarónštiny, jejímž výsledkem je podle anglické gramatiky pozoruhodný tvar – podstatné jméno slovesné (?). Ojedinelý námět a scénář Marka Epsteina postihuje tři hlavní okruhy bytí Romů, jež prezentují postavy Stana (Bolek Polívka) – „kočovný“ typ, otce Romana (Marian Labuda) – „usazeného“ v komplexu panelákového quasi ghetta, leč nepracujícího, a jeho syna Jury (Vítězslav Holub) jako představitele slabé vrstvy inteligence v romské menšině (vysokoškolák). Životní zkušenosti všech tří postav z jejich životních „regionů“ se prolínají v příběhu o cestě za „vybranou“ nevěstou

z Čech na Slovensko. Velmi živé a reálné dialogy nastavují zrcadlo nejen filmovým postavám, ale i divákovi, který se chtíc nechťic takto stává součástí hry. Výborné výkony všech herců, kouzelné cikánské melodie, melancholie i temperament zabalený do nečekané romantiky zaručily autorům filmu nevšední divácký ohlas. Je potěšitelné, že se k nim připojili i diváci ve Vídni. mb

Kdo skončil v Pasti na myši?!

Když režisérka Alena Tobrmanová začala studovat s divadelníky z Vlastenecké omladiny představení detektivky *Past na myši* od Agathy Christie, nemohla ani ve snu tušit, že v pasti uvízne ona sama. Pět dní před premiérou odřekl roli ze zdravotních důvodů hlavní hrdina! Klap! Spadla klec a co teď?! Do záchranného kruhu jsme na poslední chvíli, díky naší nápadité předsedkyni Aničce, ulovili skvělého herce z Hustopečí u Brna, pana Zbyňka Hádera, který roli seržanta Trottera zosobnil již před rokem na domácí scéně. Ve středu začal nacvičovat spolu s herci, okamžitě zapadl do ansámblu a v sobotu 12. dubna v sále školy Komenského jsme mohli vidět skvělý herecký koncert.

Alena nám již v *Osmi ženách* dokázala, že detektivní žánr, nebo chcete-li pohádka pro dospělé, jí opravdu sedí. Držet téměř dvě hodiny diváky ve střehu, střídát okamžiky napětí s vytříbeným anglickým humorem a nakonec dojít k rozuzlení, kde zlo musí být potrestáno a vrah není „zahradník“ – to vše se paní režisérce bravurně povedlo. *Past na myši* vtáhla diváky do děje tak, že jsem o přestávce s překvapením vyslechla sázky a detektivní teorie, kdo je a není vrahem. Děj spolu s dramaturgickými zvukovými efekty (např. dětská zvonkohra Tří myšek) nás donutil strachovat se, kdo bude další obětí vraždy a podezírat ze zločinů jednotlivé postavy tak, jak vyplouvaly na povrch jejich dávné viny či podezřelé okolnosti, které se nakonec vysvětlily jako zcela neškodné epizody.

Napínavý příběh se odehrává v jednom zasněženém anglickém penzionu, jež vede Mollie (Dagmar Rovenská), zdánlivě křehká ženuška, která má sice menší problémy s nově otevřeným penzionem, zato však zvládá pevnou rukou vlastního muže, dobráckého a malinko žárlivého Gilese (Milan Rovenský). Dáša i Milan byli opravdu báječní, i když mi po premiéře tvrdili, že privátně nezkoušeli a jejich manželské potyčky nebývají zdaleka tak divoké jako na jevišti.

Mezi hosty penzionu najdeme nedůtklivý typ pedantské starší dámy, skvěle zahrany Danou Šulovou – role byla na naši dlouholetou herečku jako ušitá –, a vysloužilého majora vojenského chování, našeho známého Vlastíka Janču, kterému ovšem jeho seladónské role sluší podstatně víc. Dále jsme poznali neuroticky roztěkaného mladíka, ztvárněného nováčkem Matesem Malým, který prokázal, že v něm rozhodně dřímá herecký talent, a záhadnou mužatku, Eriku Vodanskou, která vyvolávala spekulace svou tajemnou krásou. Poněkud ponurou společností pak oživil příjezd pana Paraviciniho, zahraničního Venanem Malým, který si s italským temperamentem liboval v roli záletnického sukničkáře.

Na starých dřevěných lyžích přijíždí do penzionu, odříznutého sněhovou kalamitou od světa, policejní detektiv seržant Trotter, v podání již zmiňovaného hosta v Omladině, pana Zbyňka Hádera. Úderný, střízlivý a pragmatický detektiv pátrá s až sadistickou urputností po minulosti jednotlivých postav, po jejich dávných vinách a prohřešcích. Jeho chováním začínají velmi nenápadně probleskovat známky šílenství, které vyústí až v dramatické rozuzlení příběhu. Výkon Zbyňka byl opravdu profesionální a on sám nám Omladinářům jen potvrdil pravidlo: Všechno

špatné je pro něco dobré. My jsme poznali nejen skvělého a ochotnicko-profesionálního herce, ale hlavně člověka nadmíru ochotného, zkrátka ochotníka tělem i duší, který ze dne na den nechal všechno ležet a stát, jen aby past na nás nastraženou „otevřel“ a pomohl nám, komediantům v nouzi. A za to mu patří náš velký dík a uznání.

Konec dobrý, všechno dobré! Já osobně jsem se bavila a myslím, že publikum dalo svým velkým potleskem na jevo spokojenost s výkony všech herců. My, Omladináři, přejeme našim režisérům, aby do budoucna byli ušetřeni podobných předpremiérových turbulencí a vás, naše věrné diváky, zase rádi přivítáme na dalším divadelním představení. Brzy nashledanou!

(Foto: Latzi Hudák)
Martina Pfeffer, jednatelka VO

Čaj o páté

V neděli 13. dubna, den po divadelním představení *Past na myši*, pořádala VO dubnový Čaj o páté. Pan Kolář tentokrát připravil básně Josefa Kainara, které nám působivě přednesla dvojice Dana Šulová – Peter Žaloudek. Mezi jednotlivými básněmi zazněly jako kontrast staropražské písničky v provedení skupiny Šlapeto. Toto propojení se ukázalo být překvapivou a velmi působivou kombinací.

Po kulturní vložce se rozvinula živá zábava, plný bufet lákal mlsné jazyčky a DJ Viktor pouštěl do éteru ty správné taneční melodie. Aby bylo také na co dívat, předvedli nám manželé Kopečtí nejnovější kreaci staronového tance Linda hop a abychom nezapomněli salsu, vybídla nás Erika k půlhodině tréninku.

Schází se nás dobrá parta lidí, kteří se už znají, ale velmi rádi vítáme i nové návštěvníky. Čaje o páté pořádáme pro radost – vaši i naši – a těšíme se, že se opět uvidíme 8. června (květnový termín odpadá kvůli svatodušním svátkům). Kromě literární vložky chystáme také klavírní skladby v podání naší francouzské kamarádky Fanny.

Těší se na vás

Vaši divadelníci

Schengen a kriminalita? Ale kdež

Starostové obcí a městeček z obou stran rakousko-českého pomezí se po několika měsících od vstupu České republiky do schengenského prostoru jednoznačně shodují, že očekávaný růst kriminality po otevření hranic se nekonal. Naopak – v mnoha ohledech došlo k výraznému zlepšení bezpečnostní situace díky tomu, že policisté již nemusejí stát na hranicích a kontrolovat doklady, ale vypravili se více do terénu. Pozitivní hodnocení s nimi sdílí i policie – zástupci jihočeské, hornorakouské a bavorské policie nedávno společně konstatovali, že trestná činnost při hranicích poklesla. Trochu rozruchu ale vzbuzují policejní kontroly v Německu a v Rakousku umístěné poněkud dále od hraniční čáry. Česká média i část českých politiků kritizovala nedávno skutečnost, že se tyto kontroly soustřeďují hlavně na obyvatele Polska a České republiky, zatímco o automobily s poznávacími značkami států staré patnáctky nejvíce žádný zájem. Ke kritice se připojil dokonce i český premiér Mirek Topolánek. Zástupci rakouské i německé policie ji sice okamžitě odmítli a tvrdili, že ne-

dělají v tomto směru žádné rozdíly. Průzkumy některých médií však naznačily opak. Často zde přitom spíše než zlá vůle může působit podvědomí – cizinec se tak jeví jako potencionální zdroj nebezpečí, který je nutno předem prověřit, častěji než člověk s domácí poznávací značkou. Bylo by však správné, kdyby si rakouští policisté tento problém lépe uvědomovali a snažili se mu čelit nějakým racionálním přístupem. Ale bohužel bude asi nutno překonat ještě poměrně dlouhou dobu, než si část lidí na obou stranách zvykne na nové poměry a překoná svoje letité předsudky. Ale snad se to přece jen povede a dnešní rozmíšky budou našim dětem a vnukům připadat naprosto nepochopitelné. Jenže podobné sny se už nenaplnily tolikrát, že z toho až mrazí. Ale snad tentokrát...

(MaFr)

Chystá se obchvat Moravských Budějovic

Zřejmě nejdražší stavbou silnic na území kraje Vysočina se stane připravený obchvat Moravských Budějovic na frekventované silnici I/38, která směřuje z Jihlavy na Znojmo a dále na česko-rakouské hranice. V současnosti přes centrum Moravských Budějovic směřuje na dvacet tisíc vozů denně, což se jeví jako dále neudržitelná situace. Obchvat však bude technicky složitou záležitostí, má měřit kolem 6,5 kilometru a počítá se při jeho výstavbě s využitím několika mostů a mimoúrovňových křižovatek. Měl by překlenout mimo jiné i železniční trať. V současnosti už byly na plánovaném území vykáceny stromy a probíhá zde archeologický průzkum. Zahájení samotných stavebních prací je očekáváno v květnu. V současnosti však ještě nejsou podepsány ani smlouvy s dodavateli. Celý obchvat má být dokončen v průběhu roku 2010 a na jeho vybudování má regionální Ředitelství silnic a dálnic připraveno celkem 1,2 miliardy korun (asi 48 milionů eur). Existuje tedy reálná naděje, že cesta z Rakouska směrem na Jihlavu bude zase o trochu méně komplikovaná.

(MaFr)

Autostráda nebo cyklostezka?

Otevření česko-rakouských hranic přineslo na některých místech pozoruhodné problémy. Jednou z jeho obětí se možná stane cyklostezka z Ottenthalu do Mikulova vybudovaná před několika lety. Již před vstupem ČR do schengenského prostoru se tam občas stávalo, že si některý motorista chtěl ušetřit objížďku přes Poysdorf a prodíral se mezi cyklisty. Většinou mu však v jeho jednání zabránila značka s nápisem Stop! Státní hranice. Ta však s nástupem nových poměrů zmizela. A řidiči automobilů možnosti okamžitě plně využili a pomalu proměňují cyklistickou stezku na běžnou silnici, byť pravda poněkud úzkou. Velký problém představoval zejména směr z Rakouska do České republiky, kde nebyla donedávna žádná značka, která by vjezd automobilů zakazovala. To sice v poslední době již neplatí, protože příslušná značka se objevila i zde, ale zástupci Mikulova i Ottenthalu dobře vědí, že situace se tím nijak zásadně neřeší, zejména když policisté přímo ze samotných hranic v současnosti přešli spíše do širšího příhraničního prostoru. V současnosti proto mikulovští i ottenthalští spíš usilují o rozšíření dosavadní vozovky, aby na ní mohli pustit automobily i zcela legálně. To by výrazně zjednodušilo i dopravu mezi oběma lokalitami. Jenže celá

záležitost není tak jednoduchá. Změnám brání nejen stávající vlastnické poměry, ale také skutečnost, že cyklostezka byla vybudována za pomoci dotací určených právě pro stavbu cyklostezky. Představitelé Mikulova a Ottenthalu se však nevzdávají a věří, že na celý projekt seženou peníze z evropských fondů. Do té doby však podle nich cyklisté musejí počítat s tím, že při své cestě občas na nějaké to auto narazí. Jenže právě milovníci kol si asi jízdu mezi Mikulovem a Ottenthalem brzo odvyknou – proplétat se mezi koly automobilů asi nebude ten nejlepší prostředek, jak prospět svému zdraví.

(MaFr)

Obnova hraničních kontrol při Euru bude jen částečná

Plán rakouského vnitřní obnovy kontrol na hranicích s novými členskými státy schengenského prostoru v době konání mistrovství Evropy ve fotbale vyvolal okamžitě v České republice krajně negativní reakce. Vláda je na zapojení země do schengenského prostoru velice pyšná a suspendování příslušných výhod by nutně musela brát jako svou velkou prohru. Naštěstí ministr Platter se tentokrát neuchýlil k jitrění vzájemných konfliktů a svoji rétoriku výrazně zmínil. Zdůraznil, že hraniční kontroly by neměly být obnoveny celoplošně po celou dobu trvání mistrovství Evropy, ale jen dočasně, v souvislosti s konkrétními zápasy, a to jen na určitých přechodech. Samozřejmě lze očekávat, že přes tento vstřícný tón v souvislosti s mistrovstvím Evropy v Rakousku a Švýcarsku k určitým třenicím dojde, už kvůli tomu, že fotbaloví fanoušci obvykle nepatří k těm nejvzornějším turistům. Lze také očekávat, že mladíků v jakýchkoliv národních barvách bude mít řada Rakušanů plné zuby a občas to dají najevo. Ale snad půjde nakonec jen o nějaké malicherné drobnosti. Ostatně se může stát, že do samotného Rakouska se nakonec český tým ani nepropracuje – základní skupinu, ve které se střetne se Švýcarskem, Tureckem a Portugalskem, totiž odehraje v Basileji a v Ženevě. Teprve čtvrtfinále by hráli Češi ve Vídni, stejně jako finále. Všichni v České republice doufají, že přinejmenším jeden zápas ve Vídni národní tým sehraje. A jistě by přitom mohli počítat i s podporou mnoha krajanů. Hlavně, aby někteří „hooligans“ nezpůsobili, že by se člověk za svoji příslušnost k české národnosti spíše styděl. Čeští fanoušci však přes svou pověstnou lásku k pivu až tak hroznou pověst nemají. No a ty částečně obnovené kontroly by tu špatnou část, jaká se samozřejmě najde všude, mohly pomoci odfiltrovat. Pak by naopak utkání českého týmu ve Vídni mohly naopak pověst České republiky v Rakousku výrazně vylepšit, především díky odstranění některých předsudků a stereotypů.

(MaFr)

Společná výuka češtiny i němčiny

Koncem 19. století přišel tehdejší rakousko-uherský ministerský předseda hrabě Kasimír Badeni s převratnými návrhy zcela zrovnoprávňujícími v Čechách němčinu s češtinou ve vnějším i vnitřním úřadování. Každé podání mělo být nadále vyřizováno v tom jazyce, v jakém bylo předloženo. Zatímco mladočeši nařízení vítali jako svůj obrovský úspěch a podporovali je, mezi německy

mluvícím obyvatelstvem proti nim vzplál ten nejzuřivější odpor. To samozřejmě mělo svůj hluboký důvod. Zatímco všichni čeští úředníci už dávno uměli německy, naopak úředníci německy mluvící považovali učení češtině za naprostou zbytečnost. Badeni i jeho nástupce Gautsch snažící se o kompromisní řešení byli donuceni k abdikaci a poměry v úřadování se vrátily rychle k původnímu stavu. Podle mnoha historiků byl právě pád Badeniho jazykových nařízení bodem zlomu, po němž se česká společnost definitivně odcizila rakousko-uherskému státu. Zuřivý odpor německy mluvících občanů vůči úřadování v češtině vnímali čeští vlastenci jako jasný důkaz odmítání zrovnoprávnění národů. Německá neochota ke kompromisům a pohrdání češtinou se možná staly jedním z nejdůležitějších faktorů, které přispěly o zhruba dvacet let později k rozpadu Rakouska-Uherska.

To představitelé školy v rakouském Gmündu v bezprostřední blízkosti česko-rakouského pomezí uvažují podstatně prozíravěji. V rámci spolupráce s blízkou českou školou v Českých Velenicích organizují výuku češtiny, respektive němčiny, v duchu naprosté reciprocity. Jeden týden přijedou školáci z Českých Velenic na výuku němčiny do Rakouska, příští týden se situace obrátí. Samotní malí školáčky si výlety pochvalují a většina z nich si na druhé straně hranic již našla i řadu kamarádů. Spokojeni jsou i ti, kteří přišli do Rakouska jako imigranti. Projekt vyhovuje i rodičům, kteří mají zájem o jeho pokračování i v následujících letech. Jediný, zato však mimořádně závažný problém, představuje nedostatek učitelů, a to především učitelů češtiny. Na celém okrese funguje pouze jediná učitelka, která má čas pouze jeden den odpoledne, což způsobuje určité problémy, zejména v případě nejmladších žáků. Představitelé školy v Gmündu věří, že vzájemná výuka jazyků může významně pomoci při odbourání nejrůznějších předsudků a stereotypů. Zároveň znalost obou jazyků také žákům pomůže při pracovním uplatnění, protože v česko-rakouském pomezí již dnes funguje řada firem na obou stranách hranice. Dosud si ce platí, že většinou spíše odcházejí Češi pracovat do Rakouska. Ale u větších firem už není výjimkou ani opačná cesta. V každém případě jsou žáci z Gmündu připraveni na soužití s Čechy mnohem lépe než čeští Němci z doby kolem roku 1900, kteří se pyšně domnívali, že znalost češtiny je pro jejich potřeby zhora zbytečná věc.

(MaFr)

Budvaru poteče do Rakouska víc

Proslulá firma Kolařík a Buben, která již dlouhou dobu působí jako výhradní dovozce českobudějovického piva Budvar do Rakouska, se nedávno sloučila se společností Leeb do společného podniku Kolarik + Leeb, která aspiruje na pozici největšího velkoobchodu s nápoji působícího na rakouském trhu. Od změny si českobudějovický pivovar slibuje především zvýšení exportu svého moku do Rakouska. Přitom případný růst bude vycházet z již dost vysokého základu – loni totiž vyvezl do Rakouska Budvar, vlastněný dosud českým státem, plných 50 000 hektolitrů chmelového nápoje. Vzhledem ke kvalitám výrobků jihočeského pivovaru však klidně může i tento objem dále stoupat, zejména v souvislosti s letošním mistrovstvím

Evropy ve fotbale. Samozřejmě však bude hodně záležet i na tom, jak se vydaří letošní letní a případně i podzimní měsíce.

(MaFr)

Stříbro z International Live Award pro United Flavour!

Třetí a poslední výprava do Vídně dopadla výborně. Z finále International Live Award, které se konalo v Prateru pod širým nebem, jsme si přivezli druhé místo. Vzhledem k tomu, že se soutěž konala na domácí půdě většiny finalistů a že drtivá většina kapel i fanoušků byla rockově zaměřená, je pro nás stříbrná pozice velkým úspěchem. V hodnocení poroty jsme se umístili na prvním místě, v hodnocení přítomných fanoušků pak na místě osmém. Součet všech bodů dal druhé místo. Velké díky patří všem, kteří nás podpořili svou přítomností přímo ve Vídni, jak ve finále, tak i na předchozích dvou kolech. Moc si ceníme toho, že jste byli ochotní podstoupit dalekou cestu a obětovat celý den kvůli půl hodině našeho vystoupení... Děkujeme také všem, kteří dali hlasy United Flavour v emailovém hlasování a zajistili nám tak vystoupení v dobrém čase, kdy už bylo v publiku plno. Druhé místo nám přineslo i nějaké ty ceny: tisíc euro jako vítězi Czech Live Award, osm dní v nahrávacím studiu v Rakousku, pár věcných cen a také účast na rakouském megafestivalu Donauinsselfest. Kdybyste chtěli vědět, jak to ve Vídni vypadalo, na serveru sety.cz najdete fotoreport z finále a na serveru rightnews.cz pak reportáž od Koudelky. Ještě jednou děkujeme všem za podporu!!!

Finále soutěže International Live Award se konalo 1. května na open air festivalu „Rock gegen Rechts“, pořádaném v rámci vídeňského Maifestu v Prateru. United Flavour hráli v 17:00 hodin, tedy jako třetí od konce z celkem deseti kapel. Osm z těchto deseti kapel pocházelo z Rakouska, většina přímo z Vídně. Další zahraniční kapelou byla Alalya ze Slovenska, což je celkem vtipné. Být tam ještě nějaká Maďaři, Marie Terezie by se možná obrátila v hrobě a podržela by se zamyšleně na hlavě. Kromě toho, že byly skoro všechny kapely rakouské, nehrála ani jedna reggae. V podstatě to byl jen metal, hardcore, výjimečně nějaká ta sentimentální kytarovka. To by samo o sobě tolik nevadilo, až na to, že tomu odpovídalo i složení publika. Kam jste se podívali, bryndal si pivo na tričko s lebkou pupkatý drsný Vídeňák. Ani to by tolik nevadilo, nebýt toho, že umístění kapel ve finále se neodvíjelo jen od hodnocení odborné poroty, ale též od hlasování diváků. Dva autobusy byly sice víc než jeden, přesto na to, abychom nějak výrazně ovlivnili divácké hlasování, to bylo pořád málo. V důsledku toho skončili United Flavour u diváků až na osmém místě.

Protože nás u Prateru vyhodili z autobusu už kolem jedné hodiny a United hráli v pět (to jsme se dozvěděli až po příjezdu), zbývalo nám trochu času na procházku po okolí. Samozřejmě jsme mohli zůstat na festivalu a poslechnout si všechny ty nekompromisní drsné kapely, jenže jak jednou člověk začne poslouchat reggae, nějak na tyhle věci přestane mít náladu. Tak jsme se sebrali a vyrazili jsme. Původně jsme se chtěli svést U-bahnem do centra, ale cestou na zastávku jsme potkali stánek

s informacemi, kde nám dali zadarmo mapu a především nám poradili, jak se dostaneme k architektonické zajímavosti jménem Hundertwasser Haus. Ukázalo se, že dům architekta Hundertwassera je vzdálený jen asi 10 minut pěšky. Pán a paní z informací na nás byli moc milí, asi že jsme se s nimi snažili konverzovat německy. Nasměřovali nás a my záhy zjistili, že jdeme po ulici 1. Máje, což byl tedy vážně fór, jelikož bylo zrovna 1. máje. Zasmáli jsme se a podle mapy došli na místo určení. Hundertwasser Haus je velmi krásný a originální. V pět nastoupili United Flavour na scénu a začali hrát. První tři písničky jsem myslela, že je všechno v pytlí, jelikož kapela nedostala možnost udělat zvukovou zkoušku. Zvuk byl absolutně strašný, skoro nebyla slyšet Carmen a totéž platilo i pro klávesy. Naštěstí to Djei s Lukášem Kolíbalem, který dělal spojku mezi zvukařem, nějak vychytali a pak už to byla standardní kvalita. Napětí a strach z možného neúspěchu kapely pominuly, hudba nás uvolnila, tanec odlepil od země, takže jsme se vznášeli a pluli na vlnách „cool, smooth good vibes“ a „positive music was ruling our lives“. Bylo jasné, že United Flavour jsou nejlepší, ale přesvědčujte o něčem takovém metalisty! Jelikož Carmen do mikrofonu „nezvrací“ a jelikož mají United místo dvou kytar dvoje klávesy, dopadlo hlasování diváků tak, jak dopadlo. Naštěstí ale nerozhodovali o konečném pořadí jen diváci. Odborné porotě nechyběl rozum ani odvaha a její hlasování postavilo United Flavour na první příčku – ano, podle poroty byli United Flavour opravdu nejlepší!!!

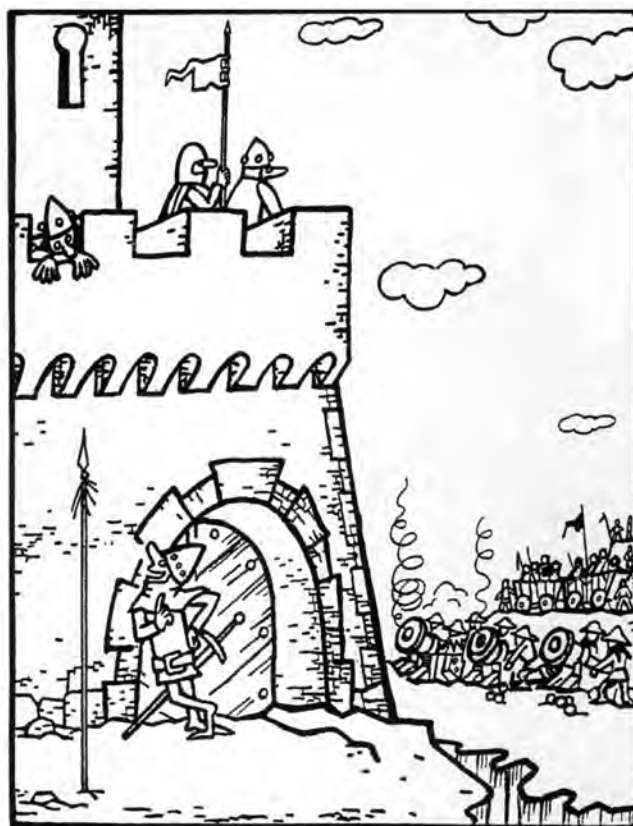
Carmen, když právě dozpívala...

Druhé místo, které po zohlednění diváckého hlasování nakonec obsadili, jim vyneslo řadu zajímavých cen, například hudební software, dny v nahrávacím studiu ve Vídni, sadu profesionálních mikrofonů atp. Všechno si to právem zasloužili, jak se vyjádřil i jeden z moderátorů slavnostního udílení cen, který kapelu označil za vysoce profesionální. Sice měli být první, ale vykládejte něco takového metalistům... ještě ke všemu vídeňským! I tentokrát jsme nakonec šli zapařit do klubu na reggae. I tentokrát to byl disko klub Bow 4, kde i tentokrát stanul

za gramofony DJ 3gga, Djeiův kamarád. Djei s Carmen však tentokrát neponechali nic náhodě, půjčili si na baru mikrofon a začali „dělat topinky“ (resp. začali toastovat; *toast* = anglicky topinka; pozn. překl.). Důvěrně známé písničky United Flavour zněly posazené na jiné riddimy zase trochu jinak, ale zase úžasně. Klub Bow 4 bude na naši návštěvu ještě asi dlouho vzpomínat, protože ho nečekaně zaplnily dva autobusy českých fanoušků reggae, kteří se dali do tance (a někdy i zpěvu), aby se po ani ne dvou hodinách (jako) na povel zase začali sbírat k odchodu. Lukášovi Kolíbalovi letělo totiž druhý den v půl šesté ráno letadlo do Holandska (co tam asi jel dělat?), tak jsme ho nechtěli zbytečně trápit. Tak snad jsme ho moc nepotrápili, protože to bychom neradi. I on si společně s kapelou zaslouží jeden velký „big-up“!

BIG UP!!!

01. SYMPATHY FOR NOTHING (oö) – International Live Award & Austrian Live Award Winner
02. UNITED FLAVOUR (CZ) - Czech Live Award Winner
03. SUNDAY MONDAY TUESDAY (w)
04. DEVILATE (w)
05. DEMIAN (nö)
06. CORVIN (w)
07. SANGREAL (nö)
08. ALALYA (SK) - Slovak Live Award Winner
09. SLAMTIK (oö) und LUCKY STRIKES BACK (sbg)

„Tu mám snadnou vartu. Jeť o mužstvech českých známo, že neumějí kale vystřelit na branku.“

Jiří Winter-Neprakta - Miroslav Švandrlík: *NEPRAKTYcká historie*

PÁN PRSTENŮ? NUDA.

... je tvrdohlavý pragmatik. I proto se v emigraci po roce 1969 neztratil. Nicméně v něčem zůstává ANTONÍN J. LIEHM stále idealista. Jak se říká: „Ztratil iluze, ale nikoli ideál.“

Jste novinář, kritik, vydával jste exilové časopisy. Vaše práce je známá, ale váš život už méně. Jaké jste měl dětství?

Narodil jsem se na Žižkově, můj tatínek byl převážně rozvodový advokát. Na Žižkově jsem chodil do školy a když vypukla ve třicátých letech krize, řekla paní učitelka: „Ti, kteří mají doma oběd a večeři, vezte si alespoň jednou týdně jednoho ze svých spolužáků, který dvě jídla denně nemá.“ Takže k nám jeden spolužák chodil jednou týdně na oběd. Mně byla přítom vždycky hrozná hanba. Styděl jsem se, že mám dost co jíst, že jsme bydleli, jak jsme bydleli, zatímco tenhle kluk byl úplně průsvitný, jak byl podvyživený. To je takový zážitek z dětství, který máte na celý život, podepíše se na vás a podmíní spoustu věcí. Postoj ke společnosti a k lidem.

Měl jste k Žižkovu silný vztah?

Ano. To je samozřejmě jedna z nejzajímavějších pražských čtvrtí. Až turisté ofotografují všechno, co mají v plánu, a průvodci jim řeknou: „A teď jděte na Žižkov,“ stane se z něj atraktivní čtvrť. Jako v Paříži Belleville nebo Ménilmontant. Žižkov ještě není dělnická čtvrť, ale už ne střed, je to čtvrť Haškova i Sauerova. Moje vnučky, kterým je přes dvacet, sem chodí, jsou tu teď zajímavé hospody, Jára Cimrman tu má divadlo, v kině Ponec, kam chodila moje babička, se dnes tančí umění.

Prožíval jste na Žižkově i dospívání? První lásky? Karel Kachyňa o tom natočil hezký film, jmenoval se Lásky mezi kapkami deště.

Ten jsem neviděl. Ale Brynychovu *Žižkovskou romanci* samozřejmě znám a na rozdíl od jejích současníků jsem ji měl rád. Chodil jsem na Žižkově do klasického gymnázia do Dvořákovy ulice, dneska Kubelíkovy, ale utekl jsem před řečtinou a dostudoval ve Slovenské. Dodnes mě to trochu mrzí, chtěl bych umět číst řecky. Ale zase jsem se tu naučil ne mluvit, ale vidět do žaludku francouzštině.

A měl jsem štěstí, že jsem narazil na pár znamenitých kantorů, kteří spoluurčili moje zájmy. Vždycky říkám, že vztah člověka ke kultuře se vytváří do šestnácti let, pak už je většinou pozdě. Na univerzitě se sice ledacos naučíte, ale bytostnou potřebu kultury musíte nasát do té doby.

V roce 1938 vám bylo čtrnáct. To jste musel Mnichov prožívat intenzivně.

Měl jsem židovské spolužáky a vůbec jsem nevěděl, že jsou Židé. I můj tatínek měl židovského společníka. Najednou mizeli. A vám začne docházet, o co vlastně jde. Když přišel zábor Sudet, vzal k sobě tatínek pod záminkou, že potřebuje koncipienta, mladého židovského právníka. Byl to německý Žid z Ústí nad Labem, chodil k nám domů, dával mi lekce německé konverzace. Četli jsme německé knížky, Brachvogelova *Friedemana Bacha*, švabachem. A s tímhle německým židovským mladíkem z Ústí jsem ve svých čtrnácti, patnácti letech prochodil celou Prahu. Byl to on, kdo mne naučil ji znát, mít ji rád, řekl mi hodně o českých dějinách. I proto vždycky chápu českou kulturu v širším významu, jako českou „böhmische Kultur“. Český ekvivalent pro tenhle výraz neexistuje, pod pojmem „česká kultura“ se myslí jen ta, co se vyjadřuje česky. Ale „böhmische Kultur“ byla napájena ze zdroje českého, německého a židovského. Ani takové české arcidílo jako *Švejk* by bez německého a židovského vlivu nevzniklo.

Víte, co se s vaším průvodcem za války stalo?

Šel do lágru a zemřel na pochodu smrti, poslední týden války. Po válce jsem našel jeho bratra i synovce. Víte, co je hrozná? Že dnešní český antisemitismus je antisemitismem bez Židů. Nejhorší bývá rasismus bez černochů. Tam, kde lidé různých národností, vyznání či rasy žijí společně, nebývá nenávisť tak vyhrocená, stupidní a brutální. Vždyť i velká část německých Židů byli především Němci, integrovaní.

Byl jste za války totálně nasazen?

Náš ročník 1924 poslali buď na práci do Německa, nebo šel do zemědělství. Já jsem se – myslím, že příčiněním svého otce, což jsem mu měl za zlé – dostal do zemědělství. Poslední dva roky války jsem prožil v lese u Čáslavi, počítal jsem dříví, což nebylo nijak špatné. V té době jsem se taky dostal do komunistické strany. Když je vám devatenáct a je válka, hledáte nějaký kontakt, jak stát proti nepříteli. Miloval jsem tehdy jistou slečnu, kterou miloval i jiný, o pár let starší mladík. A ten mě přivedl k ilegální komunistické organizaci. O třicet let později jsem ho potkal jako profesora na americké univerzitě. Připomněl jsem mu to: „Proboha, to tu nikomu neříkej, ani mé ženě.“ Legitimaci jsem pak měl z května 1945. Samozřejmě v tom byla jistá náhoda, mohl jsem se dostat k jiné odbojové organizaci. Ale na levici bych byl skončil tak jako tak.

Kdy jste si poprvé uvědomil, že komunisté míří špatným směrem? V roce 1949, kdy jste musel odejít z ministerstva zahraničí kvůli údajnému spoluautorství pamfletu na Nezvalův Veliký orloj?

Ne, já to vůbec nepsal. I když jsem byl blízko těm, co pamflet psali. Na facku, kterou dostanete zevnitř, můžete reagovat dvěma způsoby. Buď rozchodem, nebo naopak sebezpytováním, jestli není chyba ve vás. Já reagoval tím druhým způsobem. Když v sobě máte zašroubovaný určitý ideál a navíc pocházíte ze střední vrstvy, řeknete si, že pravdu nemůžu mít já, ale oni. A v tu chvíli si začnete nasazovat obojek: „Musím se snažit, abych byl dobrým komunistou.“ Tohle trvalo... tři čtyři roky.

A cesta ven?

Zase – buď všeho necháte, nebo se budete snažit udělat něco zevnitř. Odjinud to už nejde. V roce 1953 umřel Stalin. Pracoval jsem tehdy v ČTK, měl jsem noční služby. Každý den přišel úvodník z *Pravdy*, musel se dát do novin. Tak ho čtu a najednou jsem zůstal jako opařený. Není prý pravda, jak znělo dogma, že po revoluci se zostřeje třídní boj, ale úplně naopak je pravda, že po revoluci třídní boj slábně. Když jsem zíral na toto kardinální popření stalinismu, principu

všech procesů, tak mi došlo, že je konec a všechno je jinak.

Na ministerstvo jste se v roce 1956 vrátil, ale po dalším vyhazovu v roce 1961 jste nastoupil do Literárních novin a začal psát o filmu. Kdy vás film poprvé zaujal?

To už za války. V té době se totiž český film zlepšil. Godard jednou napsal, že problémem filmu je, že ho nikdo nikdo nebral vážně. Ale za okupace ho u nás lidé začali brát vážně, už nechtěli jenom provinční zábavu. Dobré věci natočil Frič, Vávra, Čáp. Po válce jsem byl začínající novinář a začátečníci měli vždycky na vybranou – buď zlomené nohy, nebo film. Po Stalinově smrti jsem se také stal členem komise, která vybírala filmy do distribuce. Jen doporučovala, rozhodovali jiní. Díky tomu jsem léta viděl velkou část tehdejší světové produkce, což byla ohromná škola. Pro člověka, který píše o filmu, je vůbec nejdůležitější vidět co nejvíc filmů. Různých, odevšad. Forman říká, že z těch špatných se člověk naučí nejvíc.

Jak vás brali filmaři v šedesátých letech? Byl jste starší než nastupující režiséři, byl jste ve straně.

Jsem levicový člověk. Ale to se rozlišuje až dnes, tehdy to bylo jedno. Šlo o to moci lépe dýchat, mít možnost se svobodněji vyjadřovat. To bylo cílem všech, od úplně apolitických umělců, jako byl třeba Václav Krška, přes režiséry nové vlny až třeba po Vávru. Konzervativní byla KSČ a její aparát. Povím vám k tomu historku. Když Kohout a Havel na jaře 1968 svolali na Kohoutovu chatu jakousi schůzku spisovatelů, řekl rozený organizátor Kohout: „Straníci nalevo, nestraníci napravo.“ A najednou se mnozí nestačili divit, kdo jde na kterou stranu. Pak přišla invaze a po ní se rozdíl už úplně setřely. Na té druhé straně zůstali jen normalizátoři.

Jsou pro vás šedesátá léta nejlepším obdobím?

Jistě. Byla to nejlepší a především nejúčinnější léta mého života.

Stříh k dnešku. Chodíte ještě do kina? Anebo se díváte víc na televizi, na video?

Na video se někdy dívám, ale to není film, mám rád velké plátno. Chodím

do kina jednou dvakrát za týden. Mám problém, že jsem z generace, která prožila století s filmem, a dnes, v době digitálního filmu a počítačových triků – neumím se na to koukat. *Pán prstenů?* Nuda. *Moulin Rouge?* Dvacet minut pryč a já pořad nevím, proč. *Harry Potter?* Pro anglické děti. Jako *Peter Pan*. Podle mne režisér, který digitální techniku využil smyslně, byl Eric Rohmer ve svém filmu *Angličanka a vévoda*. Nebo třeba Olmi ve *Válečnickém řemesle*. Proti digitálu v zásadě nic nemám, tahle technika demokratizuje audiovizuální tvorbu. Najde si svou estetiku a vzniknou různé školy. Ale zatím jsme ve fázi konce jedné epochy a začátku nové. Problém je navíc v tom, že jde čím dál víc už jenom o peníze. Víím, že to tak bylo v kultuře odedávna, ale ne v téhle míře. Možná, že bylo víc tvůrců, kteří se neptali: „Co za to?“

Určitě znáte Amélii z Montmartru. Skoro je z ní fenomén, líbí se všude a všem. Jak vám?

Moc. Nejsem vyznavač komerčního filmu, ale když se povede, tak si toho vážím. Kdysi jsem sežral *Rybu jménem Wanda* i s navijákem. Krásný zábavný film. Na *Amélii* se mi líbí, že ze mě nedělá vola, protože existuje spousta zábavných filmů, které předpokládají, že jsem stejně jako ony omezený. Masovou zábavu umějí ovšem nejlíp Američani. Když třeba Francouzi natočí dobrý konzumní film, tak je pro masu ve Francii. Ale ne jinde. Když se to Američanům líbí, koupí práva a udělají film, jak oni chtějí. A pak ho promítají v Číně, Africe i Evropě. To je jedna ze specifik americké kultury, je jiná než evropská. Prostě dvě různé civilizace. Stejně jako existují dvě kultury: masová a tzv. kultivovaná. A tyhle světy a kultury nejsou vzájemně slučitelné ani zaměnitelné. Ale obojí smí být, koexistovat, navzájem se chápat, znát. Jen se to musí vědět.

Takže nadčasový, hluboký, originální film, který zasáhne diváky na celém světě, je jen nerealizovatelný sen.

Podívejte – omyl můj i spousty lidí, kteří přemýšleli o filmu, spočíval v tom, že jsme si mysleli, že když se z filmu vymýtí běžná komerce, změníte vkus diváka a poroste procento

těch, kteří budou chtít dobré filmy, filmovou kulturu, třeba i umění. Trvalo mi hodnou chvíli, než jsem pochopil, že těch, kteří mají zájem o kultivovanou kulturu, jsou asi tři procenta. Tak to je v každé společnosti, od antického Řecka, a možná i dřív. Většina chce masovou kulturu. Nějak spjatou s ideologií, náboženstvím. Ta existovala vždycky. Už když malovali Giotto nebo El Greco, ocenilo jejich obrazy pár lidí a ostatní se spokojili s banálními, barvotiskovými, srozumitelnými výjevy z Bible, které visely ve všech kostelích. Klasický příklad je i Chaplin. Vždycky se říkalo, že Chaplin uměl dělat dobré filmy pro všechny. To je jen kus pravdy. Protože ve chvíli, kdy začal ve filmu přemýšlet o světě, v *Moderní době* a *Diktátorovi*, diváci ho opustili, především američtí. Dokud se kopal do zadku – jenže u Chaplina mělo nakonec i kopání smysl – bavilo to všechny.

Jak reagovala na Amélii francouzská kritika?

V podstatě dobře, jenže je otázka, jaká je dnes filmová kritika ve Francii. V Evropě si navíc každý říká: „Musíme filmu pomoci, když už je na tom tak špatně.“ Ale aby kritika pomáhala, to je medvědí služba. Samozřejmě, že z dobré negativní kritiky musí být cítit, že autorovi krvácí srdce. Že má film rád a chtěl by, aby byl lepší. Když ale všechny české noviny napíšíou, že *Tmavomodrý svět* je dobrý film, je to k ničemu. Nakonec se to ukáže ve světě.

Je podle vás Svěrákův snímek alespoň dobrý masový film?

Je to obratně vyrobené zakázkové zboží, které sází na sentiment a patriotismus. *Kolja* se mi líbil víc. Ale zase jenom první dvě třetiny. V té poslední je něco, co kumštýř nesmí udělat. Ve chvíli, kdy přijde zvonečková revoluce, se vrací maminka, film se zlomí a začne šimrat pod bradou. Příběh se měl dohrát tak, jak byl rozehrán. Přitom Jan Svěrák je obrovsky talentovaný člověk. Ale není dost přísný sám na sebe. To je škoda.

To trochu rozvíňte. Myslíte, že měl jít po Koljovi do Ameriky? Měl vstoupit do tvrdších podmínek?

Mně by se líbilo, kdyby ještě natočil své tři nejlepší filmy v Čechách. Jako

je natočil Forman. A pak at dělá, co chce. I kdyby Forman neudělal po *Hoří, má panenko* nic, tak se zapsal do dějin kinematografie. Že točil v Americe americké filmy, není jeho chyba, dělá dokonce lepší americké filmy než mnozí američtí režiséři. Ale Svěrák ty své tři nejlepší filmy ještě za sebou nemá. Nebo má?

Těžko říct. Obecná škola, možná Jízda... Jak dobře vlastně znáte český film posledních deseti let?

Neznám všechny filmy, ale viděl jsem jich dost. A jediný režisér, který obstojí podle kritérií, která беру, je Jan Švankmajer. Když na Západě mluvíte o dnešním českém filmu, tak skoro žádné jméno neznají – jen jeho. I když Saša Gedeon určitě udělá ještě pěkné filmy. Líbilo se mi *Indiánské léto*, *Návrat idiota* už méně, ukouzl si podle mého příliš velké sousto. O Gedeonovi taky neplatí, co říká moje žena, že snad dnešní čeští režiséři neviděli a nevidí žádné dobré filmy. Takže nejsou ničím ovlivněni, a jsou tudíž zajisté svým způsobem originální... To neplatí ani o Petru Zelenkovi; Zelenkovi-scénáristovi.

Nezapomněl jste na Hřebejka?

Ne. To není pro mě. To je bavičství.

ANTONÍN JAROSLAV LIEHM – nar. 2. 3. 1924. V letech 1945-1949 vystudoval Vysokou školu politickou a sociální, s E. F. Burianem založil a redigoval týdeník *Kulturní politika* (1945-1949). V roce 1961 nastoupil do *Literárních novin*, v roce 1968 byl jmenován šéfredaktorem obnovovaných *Lidových novin*, po roce 1969 zůstal s manželkou

Drahomírou v exilu. Učil na univerzitách v Paříži, New Yorku, Filadelfii, Ženevě a dalších školách. V roce 1984 založil v Paříži revue *Lettre Internationale*, redigoval almanach časopisu *Listy*, *Čtení na léto* a sborník *150 000 slov*.

I Musíme si pomáhat? Vážné téma, dramatický příběh, nominace na Oscara...

Vy mluvíte, jako byste nevěděl, že Oscar je drtivou většinou cena za komerční úspěch. A co je nominace na něj? To se zase píše jen v českých novinách. Nominace na zahraničního Oscara má s filmem jen okrajově související důvody. Oscar pro *Obchod na korze* nebo *Ostře sledované vlaky* nebyl možná jen Oscar za výborný film, ale i proto, že se ty filmy ocitly v jistých dějinných okolnostech. Jako třeba *Kolja*.

Divákům se nicméně české filmy líbí.

Za rok 2001 jsou v první desítkě návštěvnosti čtyři domácí tituly.

No a co? Ve Francii taky vedou domácí filmy, ale nevedou už třeba v Anglii a Dánsku, o USA nemluvě. Domácí filmy jsou vždycky neúspěšnější doma, bylo by smutné, kdyby nemluvily především ke svému publiku. Ve třicátých letech se tu taky točily české komedie, které diváci milovali, ale nikdo ve světě je neznal. Vedle úspěšných filmů by tady ovšem mohly být i dobré filmy, které by mohly mluvit k lepšímu cizímu publiku. Jenže nejsou. Není tu režisér, který by oslovil evropské diváky tak, jako třeba Kaurismäki, Almodóvar, Moretti,

Trier... I když můžete namítnout, že takoví tvůrci mluví jen k těm třem procentům kultivovaných diváků. A to je bohužel pravda.

Ted' bez ohledu na návštěvnost. Jaké filmy vás v poslední době zaujaly? A proč?

Obecně mám rád britské filmy. Angličané po válce pochopili, že nemohou konkurovat americkému filmu, a tak dali všechny peníze do televize. Proto byla anglická televize nejlepší na světě a spoluprodukovala krásné filmy pro kina. A dělá to dodneška. I když míň.

Ve vaší knize *Ostře sledované filmy je Martinu Fričovi položena otázka „Co pro vás znamená film?“ Ted' se ptám vás: Co je pro vás film?*

Pro mě je film umění minulého, dvacátého století. Stejně jako neexistoval ve století devatenáctém, nebude ani v jedenadvacátém. Film tak, jak jsme ho vnímali, jak jsem ho znal já a jak mu také rozumím, bude nahrazen digitální numerickou technologií. Nebude film ve smyslu celuloidového pásku, budou movies. Možná bychom se měli poohlédnout po jiném pojmenování. Kdysi jsme místo movies říkali žertem hejbátka. Ta zůstanou. A časem si zase najdou specifický jazyk.

ANDREJ HALADA

V roce 1965 vyšel soubor jeho interview s představiteli evropské kultury *Rozhovor*; v roce 1968 německé vydání knihy *Generace – rozhovory s českými a slovenskými spisovateli*. V exilu vznikla publikace *Příběhy Miloše Formana* (1975), společně s manželkou napsal knihu o východoevropském filmu *Nejdůležitější umění*.

Redakční poznámka: *Přetiskujeme tento starší, přesto aktuální rozhovor u příležitosti oznámené návštěvy A. J. Liehma ve Vídni: 26.-27. 5. na Mezinárodním symposiu: Prager Frühling – 40 Jahre danach, a následně na ZÚ 28. 5. v 19:30 hod. v rámci projektu Pražské jaro ve Vídni – Nová vlna 60. let, Filmový cyklus Všichni dobří rodáci.*

OZNÁMENÍ

Rozhodnutím ministra zahraničních věcí ČR ze dne 20. března 2008 je s účinností od 1. dubna 2008 zřízena funkce zmocněnce pro krajanské záležitosti. Do této funkce byl jmenován Mgr. Vladimír Eisenbruk a v jeho působnosti je komplexní agenda krajanských vztahů. Zmocněnec pro krajanské záležitosti (ZKZ) sídlí v současné době na adre-

se Rytířská 31, Praha 1, společně s Odborem pro krajany, kulturu a prezentaci.

Nový kanál

1. dubna spustila HBO Česká republika vysílání nového kanálu ve vysokém rozlišení. Ten je od tohoto dne distribuován v kabelové digitální síti společnosti UPC.

Drevená sakrálna architektúra v strednej Európe

16. 5. 2008 (piatok) o 16.00 hod.

Otvorenie výstavy sakrálnych stavieb stredoeurópskeho kultúrneho dedičstva (SR, ČR, Maďarska, Poľska), organizovaná v spolupráci s Pamiatkovým úradom Slovenskej republiky.

Miesto: 3592 Zámok Greillenstein,

Tel: +43 (0)2989 8080 0

www.greillenstein.at

Eugen Suchoň

21. 5. 2007 (streda) o 19.00 hod.

V roku 1908 sa v Pezinku narodil najznámejší slovenský komponista druhej polovice 20. storočia. Na počesť 100. výročia jeho nadodenia pripravil Divadelný ústav v spolupráci s Hudobným centrom v Bratislave výstavu a koncert. Kvarteto Anime hrá *Kvarteto pre husle, violu, violončelo a klavír op. 6 ESD 53*.

Miesto: Slovenský inštitút

Ludwig van Beethoven a Slovensko

28. 5. 2007 (streda) o 19.00 hod.

Prednáška s hudobnými ukázkami známej rakúskej pianistky a iniciátorky Beethovenovho centra vo Viedni v Eroica-Haus **Susanne Rittenauerovej** o **Ludwigu van Beethovenovi** (1770-1827), od ktorého pochádza aj melódia Európskej hymny.

Spev: Lisa-Maria Jank

Miesto: Slovenský inštitút

Zpěvy a tance z Podluží na Moravě

31. května 2008 v 17.00 hod. se ve Slovanské besedě představí pěvecký soubor z Hrušek na Moravě. Tento folklorní pěvecký soubor, který byl založen v roce 1995, má v současné době 18 členů a věnuje se především písňové tvorbě folklorní oblasti Podluží. Tato oblast se nachází v jejího-východnější části České republiky i Moravy, v okolí města Břeclav a Hodonín. Lidové tradice této oblasti jsou stále živé.

V každé obci v průběhu roku probíhá řada folklorních slavností, z nichž jsou stále nejvýznamnější Podlužanské hody, které se konají v každé obci na svátek patrona místního chrámu. V Hruškách i ostatních obcích na Podluží obyvatelé při těchto slavnostních příležitostech oblékají lidový kroj a udržují zvyky svých předků.

Lidová hudba je postavena nejen na tradicích, ale věnuje se jí v současné době celá řada lidových autorů a tím vznikají stále nové písně s typickým podlužanským charakterem.

Podlužanský kroj patří mezi nejbohatěji zdobené z celé Moravy. Nejpestřejší kroje jsou oblékány mládeží (chasy). U těchto krojů převládá barva bílá a rudá. U ženatých mužů jsou nahrazeny chlapecké červené nohavice barvou modrou nebo tmavší. K mužskému kroji patří bohatě vyšíváná košile s vázáním na čtyři pentle (šňůrky) zvaná šňůrkovice, na hlavách mají muži klobouček, který se nazývá podle zdobených húsének „húseňák“. Muži na Podluží nosí na nohách holínkové boty s vyšíváním a zdobené střapcem (střapcáky). U ženatých mužů se střapce většinou nepoužívá. Lidový kroj na Podluží prošel za uplynulá desetiletí velkým vývojem, některé jeho součásti či varianty zcela zanikly a do dnešních dnů se dochoval především slavnostní kroj svobodných děvčat a mládenců.

Obec Hrušky

Obec se v písemných pramenech poprvé připomíná v roce 1368, kdy náležela k týnskému panství. Spolu s ním se Hrušky v 15. století dostaly k panství břeclavskému, které v roce 1638 koupili Lichtenštejnové a v jejichž držení vesnice zůstala až do zániku patrimoniální správy v roce 1848. Od roku 1850 byla obec začleněna do soudního okresu Břeclav a hejtmanstvím náležela Hustopečím, v letech 1850-1855 a poté v letech 1868-1948 byla součástí hejtmanství, později okresu Hodonín. Pod nově vytvořený správní okres Břeclav připadly Hrušky roku 1949.

Proč Hrušky?

Asi v prostředku dědiny stojí obecní studna. Lid jí říká „U obecnice“. Tam prý stála velká silná hruška. Jednou přišla k onomu místu žena s dítětem, která utíkala před nepřátelským vojskem. Měla velkou žízeň, a proto se u té studně napila. Aby se mohla snáze napít, položila dítě, kterému řekla: „Tu lap.“ Ženě té se pak přezdívalo Tulapova, později Talabova, kteréžto jméno se v této obci vyskytuje v několika rodinách. (Sopalova pozůstalost.)

To by byl stručný popis tohoto folklorního souboru z Hrušek. Velký úspěch slavili v roce 2006 na mezinárodním Chopinově festivalu v Gmingu a Scheibsu. Přijďte se podívat a jistě se pobavíte.

ing. J. Zamrazil

Tagungsprogramm Prager Frühling

Montag, 26. Mai 2008:

Forschungszentrum für historische Minderheiten
Kohlgrasse 27-29, 1050 Wien
18.00 Uhr

Moderation: Harald TROCH, FZHM

Festansprache: Michae HÄUPL, Wien

Ferdinand LACINA, Wien: *Prag '68 – von Wien aus gesehen*

Antonín J. LIEHM, Paris: *Die tschechische und slowakische Kultur und das Frühjahr 1968*

Musikalische Darbietung: Dáša VOKATÁ, Wien

Buffet

Dienstag, 27. Mai 2008:

Universitätscampus – Aula

10.00 Uhr

Moderation: Wolfgang MADERTHANER, FZHM

Begrüßung: VertreterInnen der mitveranstaltenden Institutionen

10.30-11.00 Uhr:

Vilém PREČAN, Prag: *Drei Dimensionen der tschecho-slowakischen Krise 1968*

11.00-11.30 Uhr

Bedřich LOEWENSTEIN, Berlin: *Schlecht informierte Enthusiasten?*

11.30-12.00 Uhr

Dušan KOVÁČ, Pressburg: *Der „Prager Frühling“ und die Folgen seiner Niederschlagung in der Slowakei*

12.00-13.30 Uhr: *Mittagspause*

Moderation: Jana STAREK, FZHM

13.30-14.00 Uhr

Jiří KOSTA, Bad Homburg: *Die Wirtschaftsreformen der 1960er Jahre und der „Prager Frühling“*

14.00-14.30 Uhr

Alena WÄGNEROVÁ, Saarbrücken: *Vom „Prager Frühling“ zum „Prager Herbst“*

14.30-15.00 Uhr

Christa ROTHMEIER, Wien: *Kultur- und Literaturaustausch zwischen der ČSSR und Österreich in den 60er Jahren*

15.00-15.30 Uhr: *Kaffeepause*

Moderation: Gero FISCHER, FZHM

15.30-16.00 Uhr

Jana STAREK, Wien: *Die Auseinandersetzung mit dem „Prager Frühling“ in Österreich*

16.00-16.30 Uhr

Klas DAUBLEBSKY, Wien: *Der „Prager Frühling“ und seine Niederschlagung aus der Sicht eines österreichischen Diplomaten/Zeitzeugen*

16.30-17.00 Uhr

Anton PELINKA, Wien – Budapest: *August 1968 – der Anfang vom Ende des Sowjetimperiums*

Universitätscampus – Aula

Podiumsdiskussion

18.30 Uhr

Moderation: Barbara COUDENHOVE-KALERGI, Wien

Bruno AIGNER, Wien, Ludvík KAVÍN, Wien, Antonín

J. LIEHM, Paris, Elisabeth MARKSTEIN, Wien

Mittwoch, 28. Mai 2008

Botschaft der Tschechischen Republik in Wien

Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien

Filmreihe zum Prager Frühling

19.30 Uhr

Alle guten Landsleute | Všichni dobří rodáci, 1968

Regie: Vojtěch Jasný

Anschließend Diskussion mit dem Publizisten und Filmkritiker Antonín J. LIEHM, Paris

Veranstalter:

Forschungszentrum für historische Minderheiten, Wien

Botschaft der Tschechischen Republik in Wien

Botschaft der Slowakischen Republik in Wien

Tschechisches Zentrum, Wien

Slowakisches Institut, Wien

Tschechoslowakisches Dokumentationszentrum, Prag

Institut für Zeitgeschichte der Akademie der

Wissenschaften, Prag

Institut für Slawistik der Universität Wien

Österreichische Gesellschaft für Zeitgeschichte, Wien

Kultur Niederösterreich

Výstavy:

Beatrix Kutschera – Schau.Gärten

NÖ LANDHAUS – Foyer Haus 1a, St. Pölten

23. 4. – 4. 5. 2008

Susanne Kos – Kos Tonia (Natur Klang), Malerei
Zeichnung

Landhausgalerie Ausstellungsbrücke, St. Pölten

30. 4. – 26. 5. 2008

Fotovýstava

Jan Reich – Ein Haus auf dem Land

8. 5. – 8. 6. 2008

Vernissage: Donnerstag, 8. 5. 2008, 18:00 Uhr

Jan Reich – geb. 1942 in Prag. Von 1959 bis 1963 in verschiedenen Berufen (Maurer, Zirkusarbeiter, Fotograf, Beleuchter und Requisiteur im Filmstudio Barrandov) tätig. 1965-70 Studium der Fotografie an der FAMU in Prag. Seit 1970 freischaffender Fotograf. Seit 1964 bemüht sich J. Reich, fotografisch das einzufangen, was im Laufe der Zeit verschwindet. Mit dem Übergang vom Kleinbild und Mittelformat auf die Formate 13 × 18 und 24 × 30 im Jahre 1980 und anknüpfend an die Tradition Josef Sudeks und

die der amerikanischen Großformatfotografie beginnen in seinem Schaffen romantische Elemente einzufließen. Seine Arbeiten klassifiziert der tschechische Fototheoretiker A. Dufek als „spezifische tschechische Variante einer neuen Topografie“.

AKH, Spitalgasse 2-4/Hof 3, gegenüber Narrenturm,
c/o Institut f. Slawistik 1090 Wien
Öffnungszeiten: Mo-Frei 8:00-19:00 Uhr (außer Ferien)

Theater Brett Eigenproduktion:

Samuel Beckett – *Das letzte Band*

Spielzeit: **Do 29. Mai – Sa 7. Juni** (außer So, Mo)
um 20:00 Uhr

Krapp: Ludvík Kavín

Nach den Regieanweisungen von Samuel Beckett und unter der Supervision von Nika Brettschneider spielt Ludvík Kavín wieder – zum ersten mal war es vor vier Jahren – den kauzigen alten Kerl, der in seinen, auf Band gesprochenen, Erinnerungen nach längst vergangenem Glück sucht.

Ein grotesk komischer und pedantischer Sonderling, der von einer unstillbaren Gier nach seiner Lieblingspeise, Bananen, getrieben wird.

Ein Gustostück für Beckettliebhaber.

Samuel Beckett (1906-1989) wird, trotz vielen Romanen und Theaterstücken, die er geschrieben hat, erst im Jahr 1953 durch die Aufführung seines Stückes *Warten auf Godot* weltberühmt. 1969 erhält er den Literaturnobelpreis.

Sektfrühstücke – jeden ersten Sonntag im Monat

Sonntag 1. Juni 11 Uhr – Sektfrühstück mit Literatur

Programm auf Anfrage

Tschechische Montage – jeder erste Montag im Monat

Abende in der tschechischen Sprache

Montag 2. Juni 20 Uhr – Tschechischer Montag

Programm auf Anfrage

Gäste und Gastspiele

Schriftsteller aus Polen, Ungarn, Tschechien und der Slowakei werden im Theater Brett in eigener sowie in der deutschen Sprache aus ihren Werken lesen.

19. und 20. Mai 2008 – 20 Uhr TEATRO CAPRILE

INGMAR VILLQJST: *Helvers Nacht*

Ein Mann und eine Frau in den Fängen eines tödlichen Regimes.

Österreichische Erstaufführung – Wiederaufnahme

Inszenierung & Raum: Andreas Kosek

Schauspiel: Karla – Katharina Grabher, Helver – Manfred Stadlmann

Das Stück *Helvers Nacht* des jungen polnischen Autors Ingmar Villqjist zeigt in packender psychologischer Verdichtung, die bewusst an Ingmar Bergman erinnert, die letzten Stunden des geistig zurückgebliebenen Helver (verblüffend echt gespielt von Manfred Stadlmann).

Gerade noch ließen ihn seine fragwürdigen Freunde bei der Zerstörung eines jüdischen Geschäftes mitmachen, doch plötzlich gehört auch er, der „Idiot“, zum Freiwill der fanatisierten Menge. Die Küche, in der Helver mit seiner Ziehmutter Karla lebt, hört auf Asyl zu sein. Stiefelabsätze donnern im Gleichschritt über das Pflaster, das Klirren berstender Scheiben erfüllt die Luft. Die Gesellschaft soll von unnützen Essern erlöst werden. Karla muss handeln...

Kontakt-Forum

srdečně zve na koncert Ireny Budweiserové

28. 5. 2008 v 19:30 hod.

ve velké klubovně školy Komenský,

Sebastianplatz 3, 1030 Wien

Objednávky vstupenek:

069919240063 (Mirka Snaselova)

Irena Budweiserová

Členka skupiny Spirituál kvintet od roku 1980. V té době také začala studovat zpěv na konzervatoři v Praze u prof. Aleny Pařízkové a u prof. Ladky Kozderkové. Toto studium rozvinulo její přirozený talent a výsledky můžeme slyšet nejen na nahrávkách se Spirituál kvintetem, ale i na jejích sólových projektech (CD *Blue Soul* – nominované v roce 1993 na cenu Jazzový Kája, CD *Svíkání z kůže*, CD *Moment*, *Korýši času a Někdy si připadám jak pták* – nominované na cenu Anděl Akademií populární hudby za rok 2003, CD *Nobody's Fault...*). Vedle svého působení se Spirituál kvintetem vystupuje se svou doprovodnou kapelou Fade In s repertoárem vhodným pro divadla, vernisáže či kostely. Můžete ji ovšem slyšet i v jazzových klubech, úzce také spolupracuje s klasickým kytaristou Janem Žáčkem. Podílela se na nahrávkách se skupinami ASPM, Rangers, s Big Bandem Josefa Vejvody, můžete ji slyšet na CD s písněmi z muzikálů *Bastard*, *Babylon*, *Svět plný andělů*, *Romeo a Julie* atd. V roce 1992 účinkovala ve světové premiéře muzikálu *Sny svatojánských nocí* autorů Stanislava Moši a Zdeňka Merty na Křižíkově fontáně v Praze, v sezóně 1994, 1995 a 1996 v oratoriu *Bastard* na scéně ND v Praze a od roku 1998 v muzikálu *Babylon* uváděném v Městském divadle Brno, taktéž autorů Stanislava Moši a Zdeňka Merty. V roce 2000 nastudovala roli Ráchel v muzikálu Městského divadla Brno *Svět plný andělů* – opět autorský tandem Moša a Merta. Irena Budweiserová účinkovala v mnoha zemích Evropy, jakož i v USA, Kanadě, Jižní Americe a Austrálii. *Miroslava Snaselova*

Otto Bauer – dnes

Miesto: Dokumentationsstelle für ost- und mitteleuropäische Literatur

A kelet -és közép európai irodalom számára

Centrul de Documentare pentru Literatură din Europa Centrală și de Est

Dokumentačné stredisko východo- a stredoeurópskej literatúry

Spengergasse 30-32, 1050 Viedeň

Čas: **9. júl 2008 od 9:00 do 17:00**

Upozorňujeme a zároveň pozývame na zasadanie **Otto Bauer – dnes**. Po znovuobjavení austromarxizmu v 80-tych rokoch sa zdá byť Otto Bauer k svojmu 70. výročiu úmrtia opäť zabudnutý. Touto konferenciou pozývame všetkých politológov, historikov a politikov k zamysleniu, či Otto Bauer v čase globalizácie nie je vysoko aktuálny. Nemala by po neoliberalnej fáze deväťdesiatych rokov a prelomu tisícročia nasledovať lavicová, socialistická a sociálnodemokratická politika? Konferenčné jazyky sú vedľa nemčiny aj slovenčina, čeština, maďarčina, angličtina, francúzština a ruština. Každý z účastníkov by mal svoj príspevok predniesť vo svojom materskom jazyku, ale podľa možností priniesť aj nemecký preklad príspevku, ktorý by v rozmnoženej verzii slúžil ostatným účastníkom sympózia.

Privítame predovšetkým príspevky zo Slovenska, Čiech, Maďarska a Ruska, historického rozmeru (obdobie petrohradské, ale aj brnenské) ako aj aktuálne k austromarxizmu v Európe. Call for papers!

VII. INTERNATIONALES VOLKSSCHULFUSSBALLTURNIER

In **OBERSCHÜTZEN/ BURGENLAND 2008**

Ein 2-tägiges Internationales Fußballturnier der Volksschule in Oberschützen/Burgenland mit Teilnehmern aus 12(!) Nationen im Vorfeld der Internationalen Fußballturniers in Oberschützen 2008

Organisator ist die Europäische Volksschule in Wien:

Europäische Volksschule Dr. Leopold Zechner

Goldschlagstraße 14-16, 1150 WIEN

Tel. & fax: 0043 1 982 46 09

E-mail (Schule): vs15goldo14k@m56ssr.wien.at

E-mail (privat): lord.william@gmx.at

Organisator: Dipl.-Päd. Wilfried Böhm

Teilnehmende Nationen kommen in diesem Jahr aus: Tschechien, der Slowakei, Ungarn, Slowenien, Kroatien, Bosnien-Herzegowina, Spanien, Litauen, Lettland, Estland und Österreich
noch nicht fix: Italien, Frankreich, Türkei

Termin: Freitag/ Samstag 30./31. Mai 2008

Spielort: Fußballplatz Oberschützen/ Burgenland

Anzahl der SpielerInnen: 15 Kinder und 2 Betreuer

Alter der SpielerInnen: 9-10 Jahre

Zum geplanten Ablauf des Turniers:

1. Tag:

Ankunft in Oberschützen

Begrüßung & Vorstellung der Mannschaften

Erste Gruppenspiele

Gemeinsames Abendessen und Ausklang des Tages bei einem Kinderfest

2. Tag:

Gemeinsames Frühstück

Spaziergang zum Sportplatz

Weiterführung des Fußballturniers (vormittags)

Mittagspause mit Mittagessen am Sportplatz
Weiterführung des Fußballturniers (nachmittags)
Finale mit anschließender Pokalübergabe
Gemeinsames Abschlussessen der Mannschaften
Verabschiedung und Abreise

Rahmenprogramm:

Verschiedene Spielstationen für SpielerInnen und Fans
Geschicklichkeitsparcour

Institut pro křesťanskou kulturu ve Znojmě-Hradišti – Klášter servitů ve Vídni pořádá v sobotu 17. května 2008 „Májovou pouť“ do Rakouska

10:00 hod. Mše sv. v kostele Zvěstování P. Marie při servitském klášteře – celebruje P. Marian R. Kosík, O. Praem., opat kláštera premonstrátů v Nové Říši. Po mši sv. polední přestávka v klášteře.

12.30 hod. Odjezd do Eisenstadtu na úpatí pohoří Leithagebirge v Burgenlandu. Prohlídka překrásného barokního zámku knížecí rodiny Esterházy, kde ve službách jednoho z nejvlivnějších a nejmocnějších rodů rakousko-uherské říše působil hudební génius Joseph Haydn. Zde komponoval a pod jeho vedením zněla hudba nejen v zámeckých sálech, ale i v přilehlém operním divadle a v chrámech.

15.30 hod. Návštěva kostela na Kalvárii, který byl vystavěn františkány v letech 1701-1707 za podpory knížete Paula Esterházyho. Nacházejí se zde unikátní umělé vápencové jeskyně s více než 20 scénami ze života Ježíše a Panny Marie. Celkem 260 dřevěných a 60 kamenných soch v životní velikosti představuje „Svaté divadlo“ – drama lidstva. V kostele je pohřben Joseph Haydn. Po návštěvě kostela ukázka barokní španělské jízdy – husaři knížete Esterházyho.

17.45 hod. Koncert chrámového sboru z Jaroměřic nad Rokytnou v apoštolské bazilice Maria Loretto. Tento barokní skvost s přilehlým klášterem byl v roce 1683 zničen Turky. Kníže Paul Esterházy jej však nechal znovu vystavět a v roce 1707 byl opět vysvěcen. Papež Jan Pavel II. jej při své návštěvě v roce 1997 povýšil na apoštolskou baziliku minor.

18.30 hod. Předpokládaný odjezd domů.

Institut pro křesťanskou kulturu, Křížovnická 26,

669 02 Znojmo-Hradiště

tel.: 728 272 760, 732 586 126

e-mail: eva.balikova@seznam.cz

František Foltýn / Košice – Paříž – Brno

Výstava *František Foltýn / Košice – Paříž – Brno* je zatím největší retrospektivou malíře, který se, kromě Františka Kupky, jako jediný z českých umělců v první polovině 20. století dlouhodobě zabýval abstrakcí. Cílem výstavy je ozřejmit všechny aspekty Foltýnovy tvorby včetně jejích mimořádně zajímavých souvislostí tak, aby byla konečně plně doceněna jako významná součást českého moderního umění. Rané dílo, v němž Foltýn navázal na primitivistickou variantu tzv. nové věcnosti, představuje patrně nejpůvodnější etapu jeho tvorby. Vzniklo v Košicích (1918-1923) a často mělo sociální a literární obsah. Za své-

ho pobytu v Paříži 1924-1934 se Foltýn stal členem skupiny Cercle et carré, zaměřené především na geometrickou abstrakci; později vstoupil do mezinárodního uskupení Abstraction-Création. Svůj styl našel v kompozičním systému, který lze obecně zařadit do organické abstrakce. V roce 1934 se vrátil do Čech, kde ještě po nějakou dobu v abstraktní tvorbě pokračoval. Pod tlakem válečných událostí však znovu docenil výpovědní schopnosti realistické malby. Maloval krajiny, které se mu staly metaforickým zrcadlem válečné atmosféry. Po válce, ve znovu abstraktní, ale tentokrát jen krátké etapě, revidoval své pařížské malířské postupy směrem k poloabstraktní figuraci. V roce 1948 ho autoritativně prosazované požadavky na kulturu komunistického režimu přiměly znovu se vrátit k realistické krajině, v níž v podstatě opakoval své starší vzorce. Ideologické uvolnění šedesátých let přineslo nový zájem o českou výtvarnou avantgardu a také docenění způsobu, jakým se na ní Foltýn svojí biomorfni abstrakcí podílel. Uznání umělce motivovalo k poslednímu návratu k abstrakci a dokonce ho povzbudilo k hledání nových formálních řešení. Kurátorkou výstavy je Hana Larvová.

DŮM U KAMENNÉHO ZVONU, do 1. 6. 2008

Staroměstské náměstí 13, Praha 1

Tel.: 224 827 526

Výstava Pražské kavárny a jejich svět

Doba první poloviny dvacátého století u kulatých stolků s vůní kávy

Čtvrtek 22. 5. 2008 v 19:00 hod.

Stesk kavárenského povaleče II. – Vídeň

Nostalgické literární hudební soirée Radovana Lipuse a jeho hostů.

Napínavé cesty kávy a kaváren v zrcadle dějin a literatury. Tentokrát z vídeňských nároží. Od Stříbrné konve ke Café Hawelka. Aromatické dědictví George Kulczynského. Café Museum jako svatyně vídeňské nostalgie. Karl Kraus a Artur Schnitzler.

Muzeum hlavního města Prahy, hlavní budova, Na Poříčí 52, 180 00 Praha 8

Výstava je otevřena do **31. srpna 2008** v sále č. 3 a 4.

Zámek Trója a Bílek

Expozice Bílkova nábytku z interiéru Bílkovy vily v Praze na Hradčanech se od 1. 4. 2008 představuje po dobu rekonstrukce objektu vily v komorní expozici v Oranžerii zámku Trója. Reprezentativní výběr je sestavený z původního zařízení jídelny, pracovny a dalších částí interiéru

včetně ukávek uměleckořemeslné práce, doplněný plastikou a velkoformátovými kresbami. Výstava je zajímavou a ojedinělou příležitostí setkat se v tomto – pro Bílkovu tvorbu netypickém – zámeckém prostředí s výjimečným dílem „universálního“ umělce, jednoho z největších představitelů českého secesního symbolismu.

Praha 7, U Trojského zámku 1, tel. 283 851 614

Otevřeno: úterý – čtvrtek, neděle 10:00-18:00 hodin, pátek 13:00-19:00 hodin (zahradu 10:00-19:00 hodin), sobota 10:00-19:00 hodin

Lidská noha jako nástroj a objekt, ale také stopa lidí

Od minulého roku je v Národním muzeu otevřena výstava, která je věnována nejen lidské noze jako nástroji a objektu, ale obrazně také stopám lidí od pravěku po současnost, od hlubin oceánů po jeho stopy na Měsíci. Od pravěkých pozůstatků, přes migrace a stěhování národů, objevování nových kontinentů, vojenské výboje až po kroky lidí za hranice svých vlastních možností. Výstava je dělena do deseti celků, uvedených vždy sentencí, kde noha hraje klíčovou roli: Na vlastních nohou, Utíkej, co ti nohy stačí, K noze zbraň, Co krok, to dvacet mil, Držet krok s módou atp. Velkou část exponátů tvoří obuv, jak pozoruhodná svým původem (replika nohy pravěkého muže Ötziho nalezená v ledovci, indiánská, vytvořená v cele smrti, čtyři sta let stará, z neobvyklých materiálů), tak svými nositeli (jednoho z největších basketbalistů Shaquillea O'Neala, všech českých olympijských vítězů, včetně nejslavnějšího – Emila Zátopka, či císařovny Marie Anny). Výstava oslovuje a provází dvojicí komiksových postav i menší návštěvníky. Pro příznivce nevidaných kuriozit jsou připraveny lýčené střevíce Přemysla Oráče, ovinovačky dobrého vojáka Švejka či berla starého Zilvara z chudobince.

Národní muzeum, Praha, Václavské náměstí, výstavní sály v 1. poschodí, **do 30. června 2008.**

Více informací o výstavě naleznete na webových stránkách: www.stopylidi.cz

Koncert lidových písní – Vycpálkovci

27. května ve 20:00 hodin

O radost ze své činnosti se chceme se všemi sokoly rozdělit voničkou lidových písní – Martin Terray, umělecký vedoucí muziky Vycpálkovců.

Michnův palác, areál Tyršova domu v Praze

Štěkeň a Klostermann 2008

23. 5. 18:30 Štěkeň Zámek CJ Koncert Spilkovo hudební léto
Pěvecký sbor SONITUS – Písek

14. 6. 19:00 Slavnostní koncert v zahradě zámeckého parku

Pěvecké sdružení pražských učitelů ke 100. výročí svého založení Františkem Spilkou

19. 7. **Oslavy 690. výročí založení Štěkně, setkání rodáků a milců.** Vzpomínka na 85. výročí úmrtí K. Klostermanna a otevření Institutu K. Klostermanna na faře
Koncert v Zámku CJ

20. 9. od 10:00 Štěkeň – Čejetice, příjezd historického vlaku k 1868 FJI Bahn – FJI, Švejk, KK

Info: tel. +420 777 166 196

fsacek@kklostermann.eu www.kklostermann.eu

Nejkrásnější české knihy roku 2007

Soutěž o nejkrásnější české knihy proběhla již po třiačtyřicáté. První ročník soutěže se konal v roce 1965 (tehdy pod názvem Československé nejkrásnější knihy), od roku 1993 se uskutečňuje jako soutěž Nejkrásnější české knihy roku. Pořadatelé jsou Ministerstvo kultury ČR a Památník národního písemnictví. Soutěž je rozdělena do šesti kategorií (odborná literatura, krásná literatura, literatura pro děti a mládež, učebnice a didaktické pomůcky v tištěné podobě, obrazové publikace a katalogy). V každé kategorii jsou vyhlašovány tři ceny, z nichž první je Cena ministra kultury dotována 50 tisíci korun. Svoje ceny udílí také Svaz polygrafických podnikatelů (za polygrafické zpracování), SČUG Hollar (za ilustraci) a TypoDesignClub (za grafické řešení). Studentům výtvarných a polygrafických škol je určena Cena Arna Šaňky, kterou uděluje Památník národního písemnictví.

Počet přihlášených: mírný nárůst

V roce 2007 přihlásilo do soutěže 109 nakladatelů celkem 217 publikací (pro srovnání – v loňském roce vyšlo v České republice 15,5 tisíce knižních titulů). Jde o mírný nárůst proti minulému ročníku (tehdy bylo přihlášeno 196 publikací

od 107 nakladatelů). V posledních ročnících soutěže byl počet zaslaných publikací stabilizovaný. Přihlášené publikace zahrnovaly i 23 prací, které zaslali studenti z Vyšší odborné školy grafické v Praze a Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze.

Hodnocení poroty: stoupá úroveň učebnic

Přihlášené knihy byly hodnoceny v posledním lednovém týdnu letošního roku, a to ve dvou kolech. Nejprve zasedala technická komise, která vyřadila tři publikace pro technickou nezpůsobilost (jednu z nich kvůli špatnému vnošení). Výtvarná porota proto vybírala z 214 doporučených knih. Členové poroty zaznamenali stoupající úroveň v kategorii učebnic, zároveň ale konstatovali stále přetrvávající horší kvalitu vydavatelských počinů v oblasti učebnic pro základní školy. Porota udělila 1.-3. místo ve všech kategoriích kromě kategorie katalogy, ve které udělila pouze 1. a 2. cenu. I přes generační a profesní různorodost se porotci shodli na užším výběru z přihlášených knih i na konečném pořadí umístěných publikací.

Soutěž motivuje nakladatele

Positivní je, že se zvýšil počet přihlášených knih. Soutěž také kladně motivuje nakladatele ke zkvalitňování jejich knižní produkce. Již tradičně se ve výsledcích soutěže setkáváme s některými českými nakladateli: Argo, Baobab, Gallery, Akropolis, Kant atd., kteří svým knihám věnují pozornost po všech stránkách, obsahové, grafické i polygrafické.

Vybavení českých tiskáren dosahuje stále vyšší úrovně, proto je kvalita polygrafického zpracování stabilizovaná a vysoká. Vyřazených knih kvůli technickým nedostatkům je již po několik let naprosté minimum. Nakladatelé dávají příležitost nejen renomovaným úpravcům a ilustrátorům, ale i začínajícím autorům, jejichž úroveň byla v tomto ročníku nadprůměrná.

Malá odvaha pustit se do něčeho nového

Je škoda, že pořadatelům chybí odvaha pustit se do něčeho nového. Citelné to je zejména v oblasti nových médií. Některé z knih obsahují např. zakomponované CD, což je dnes již vlastně nejjednodušší forma nového média. Soutěž by velice obohatila kategorie zaměřená na knihy elektronické či multimediální. Zajímavou kategorií by byly knihy existující jak v tištěné, tak v multimediální podobě (aktuální zejména u encyklopedií, učebnic apod.). Soutěž se bohužel tomuto trendu uzavírá, a to již samotnou definicí „kategorie učebnice pro školy a ostatní didaktické pomůcky v tištěné podobě“. Přitom právě v této kategorii by určitě bylo možno zaznamenat řadu zajímavých počinů přesahujících tištěnou podobu knihy.

Nové vazby

V letošní kolekci nejkrásnějších knih se objevilo několik zajímavostí. Jde o knihu na CD, která je součástí tištěné publikace. Také některé netradiční vazby – příkladem je publikace *Krajinou pochybností – Sborník úvah z Ekologických dnů Olomouc* (2. cena v kategorii Vědecká a odborná literatura), publikace je umístěna v pouzdrě z recyklovaného papíru, součástí je CD v hnědé obálce z recyklovaného materiálu a celková koncepce publikace je v souladu s ústředním tématem – ekologií. Také *Čínské pohádky* (3. cena v kategorii Krásná literatura) mají atypickou vazbu. V kategorii Učebnic pro školy a ostatních didaktických pomůcek v tištěné podobě je *Adamův deník* (1. cena) proveden v twin-wire vazbě často používané u kalendářů. Jde o komiks – průvodce kluka s diabetem. Pro učebnice, které

se neustále používají, je twin-wire vazba vhodnou alternativou, protože je možné ji úplně rozevřít, což usnadňuje práci s ní, a také nemůže dojít k poškození učebnice. Této možnosti by si mělo všimnout více vydavatelů učebnic. Vývoj přináší větší pestrost knižních vazeb v soutěži než v minulých letech. Je to signálem, že vazby jsou v souladu s celkovou koncepcí knihy – jejím zaměřením a používáním.

Bibliofilie: stále nic

Zklamáním je, že nebyla obnovena kategorie bibliofilii. V loňském roce proběhly kolem jejího zrušení dosti rozsáhlé diskuse. Podle slov předsedkyně poroty Simony Vladíkové porota uvažuje o tom, zavést kategorii autorská kniha, do níž by bylo možné zařadit jak bibliofilie, tak také autorské knihy – objekty. Nabízí se ale otázka, zda jsou autorské knižní artefakty porovnatelné s bibliofilskou produkcí. Jde totiž o dvě odlišné oblasti, ty by bylo třeba posuzovat samostatně.

Bude Cena poroty?

Porota si letos položila otázku, zda jí neunikají nějaké knihy, které sice nejsou přihlášeny do soutěže, ale přesto vynikají svojí kvalitou a bylo by možné označit je za krásné, dokonce nejkrásnější. Jde tedy o pečlivé sledování knižního trhu porotou. Každý z porotců by mohl přijít s návrhem ocenit některou z knih, kterou sice její vydavatel nepřihlásil, ale přesto se vymyká průměru. Nápad je to velmi dobrý, jistě by podpořil zájem o soutěž u dalších vydavatelů. Doufáme, že se ho podaří úspěšně realizovat.

Katalogy

Tradicí je, že katalog ročníku soutěže zpracovává vždy loňský vítěz v kategorii katalogy. Jde o většinou o mladší autory z řad grafiků. Katalogy mají úspornější, minimalističtější grafický výraz. Zajímavostí je, že v letošním katalogu jsou zobrazeny vždy 43. stránky vítězných publikací (paralela s letošním 43. ročníkem soutěže). Obvyklé bývá zobrazení titulních stran, toto je zajímavá změna.

Znamená ocenění Nejkrásnější kniha roku také prestiž?

Velice podstatná otázka. Cena má jistě význam pro vydavatele, jejichž práce na knize je takto oceněna. Vítězné publikace se posílají do soutěže Nejkrásnější knihy světa. První místo, tedy Cena ministra kultury, je také dotována částkou 50 tisíc korun. Je také třeba říci, že kolekce Nejkrásnějších knih roku 2007 je reprezentativním vzorkem produkce českých knih za minulý rok.

Výstava oceněných prací:

Památník národních písemnictví, Malá výstavní síň, Strahovské nádvoří 1, Praha 1 – Hradčany, do 8. 6. 2008 (denně mimo pondělí od 9:00-17:00 hodin)

Porota soutěže: Simona Vladíková (předsedkyně poroty), Jiří Klíma (předseda technické komise), Bohumil Fišer, Růžena Hamanová, Jan Jiskra, Stefan Milkov, Helena Musilová, Aleš Najbrt, Ivan Pinkava, Dalibor Smutný, Martin Strnad

Technická komise: Jiří Klíma (předseda komise), Milan Beran, Jaroslava Šibalová, Miloš Zeman

Výsledky

Kategorie – vědecká a odborná literatura

1. Cena ministra kultury: *Ullice na konci světa* (Mirko Baum) Karel Kerlický – Kant
2. *Krajinou pochybností* (Michal Bartoš) O.P.S.
3. *Jiří Kroha (1893-1974)* (Marcela Macharáčková) Muzeum města Brna

Krásná literatura

1. Cena ministra kultury *Režná bába* (Miloš Doležal) Thyrsus
2. *Čtyřnohá vrána a nové taškařice* (Daniil Charms) Nakladatelství Argo
3. *Čínské pohádky* (Lucie Olivová) Nakladatelství Vltavín

Literatura pro děti a mládež

1. Cena ministra kultury: *Záhádky* (Petr Nikl) MEANDER Publishing
2. *Komínek a Budíček* (Pavel Hrnčíř) Labyrint
3. *Poklad starého brouka* (Olga Černá) Baobab

Učebnice pro školy a ostatní didaktické pomůcky v tištěné podobě

1. Cena ministra kultury: *Adamův deník* (B. Neoralová, Štěpánka Průhová, Lukáš Urbánek) Sanvitalia
2. *O lásce a sexu* (Kateřina Janouchová) Nakladatelství Akropolis
3. *Rozhovory o písmu rukopisném* (Radana Lencová) Nakladatelství Svět

Knihy o výtvarném umění a obrazové publikace

1. Cena ministra kultury: *Emil Filla – Z holandských zápisníků* (Tomáš Winter) Národní galerie v Praze
2. *Magdalena Jetelová* (J. Hlaváček, M. Werner, S. Piedat) Gallery
3. *Český (Czech) Design 01* (Tereza Bruthansová) Prostor interier..., o.p.s.

Katalogy výtvarné firemní a další; neprodejná publikace

1. Cena ministra kultury: *Wenceslaus Hollar 1607-1677* (Alena Volrábová) Národní galerie v Praze
2. *Život Štěstí Překvapení* (Aleš Najbrt, Zuzana Lednická) TORST

Studijní práce posluchačů výtvarných a polygrafických škol

1. Cena Arna Šánky: *Sedmero receptů Kateřiny Šachové* (Kateřina Šachová) VŠUP
2. *Ameland* (Anna Pleštilová) VŠUP
3. *Setba chujů* (Noemi Biharyová) VOŠG Hellichova

Cena Svazu polygrafických podnikatelů

1. T. A. PRINT *František Foltýn* (Hana Rousová) Moravská galerie v Brně a Arbor vitae
2. TRICO *Pocta Václavu Hollarovi* (kolektiv autorů) Sdružení českých umělců grafiků Hollar
3. TISKÁRNA LIBERTAS *O Dorotce a psovi Ukšukovi* (Viola Fischerová) MEANDER Publishing
Čestné uznání: TISKÁRNA FLORA Praha – Prague (Milan Kincl) Milan Kincl – Nakladatelství, Prague Castle

Cena SČUG HOLLAR za ilustraci

Jan Chaloupek *Čínské pohádky* (Lucie Olivová) Nakladatelství Vltavín

Cena TYPODESIGNCLUBu za grafickou úpravu

Mirko Baum *Ullice na konci světa* (Mirko Baum) Karel Kerlický – Kant

Kdy a kam vysíláme

UTC	KHz	M	Oblast
*08:30 - 08:57	11600 15710	25 19	Jihozápadní Evropa Východní Afrika / Blízký východ
09:30 - 09:57	9880 21745	31 13	Severozápadní Evropa Jižní Asie
11:00 - 11:27	11665 15710	25 19	Severní Evropa Jižní Asie
12:30 - 12:57	6055 7345	49 41	Střední Evropa Jihovýchodní Evropa
15:30 - 15:57	5930 17485	49 16	Západní Evropa Východní Afrika
*17:30 - 17:57	5930 17485	49 16	Východní Evropa / Asie / Austrálie Střední Afrika
19:30 - 19:57	5930 11600	49 25	Západní Evropa Jižní a Východní Asie / Austrálie
21:00 - 21:27	9410 11600	31 25	Střední Afrika Jihozápadní Evropa / Jižní Amerika
23:30 - 23:57	7345 9440	41 31	Jižní Amerika Severní Amerika
*01:30 - 01:57	6200 7345	49 41	Severní Amerika Jižní Amerika
02:30 - 02:57	7345 9870	41 31	Severní Amerika

Posluchači v Austrálii se mohou s pořady české redakce Radia Praha setkat také na lokálních frekvencích FM/AM českého vysílání australského rozhlasu SBS.

Všechny relace uvedené v tomto přehledu lze zachytit v Evropě prostřednictvím družice Astra 3A, 23,5 st. východní délky, Transponder 14, 12,525 GHz. Polarizace: vertikální. Symbolová rychlost: 27,5 Msym/s, FEC 3/4, zvolte CR06/CR07. Programy Radia Praha jsou v pravém audio kanálu této služby.

Zajímají vás aktuální zprávy o politickém, ekonomickém a kulturním dění v České republice? Chtěli byste navštívit naši zemi a hledáte užitečné a zajímavé informace? Nestihli jste si poslechnout svou oblíbenou rubriku?

Přijďte se i vy k více než 750.000 uživatelů, kteří každý měsíc sledují multimediální zpravodajství na našich webových stránkách www.radio.cz! Na vaše ohlasy a připomínky se těšíme na e-mailové adrese cr@radio.cz.

ČEŠTÍ SPORTOVCI

Rádio Praha vyhláší soutěž pro posluchače.

Napište nám, které české sportovce nebo tým znáte.

Autor nejlepšího příspěvku získá týdenní pobyt v České republice.

Dalších deset odpovědí bude odměněno pěkným dárkem.

Podrobnosti se dozvíte ve vysílání Radia Praha v dubnu - červnu 2008 nebo na www.radio.cz.

Program českého vysílání Radia Praha

PONDĚLÍ - PÁTEK

Zprávy

Události - nejdůležitější události uplynulých 24 hodin v Česku, původní reportáže a rozhovory, přehled tisku

Rubrika:

- **Sport (pondělí)** - rozhovory a reportáže ze světa sportu
- **O čem se mluví (úterý)** - analýza jednoho z aktuálních témat
- **Kultura (středa)** - novinky českého divadla, filmu a výtvarného umění
- **Ekonomika (čtvrtek)** - hospodářství očima ekonomů a podnikatelů
- **Cestujeme po Česku (pátek)** - výpravy za přírodními a architektonickými památkami

SOBOTA

Zprávy

Týden v ČR - přehled nejdůležitějších událostí uplynulých dní

Češi v zahraničí - informace a zajímavosti o Čechích a pro Čechy v zahraničí

Kalendářium - významná i zapomenutá výročí

České „nej“ - české rekordy, kuriozity a zajímavosti

(vysíláme každou sobotu na většině obvyklých frekvencí)

A JEŠTĚ NĚCO NAVÍC!

Speciální pořady vysílané ve čtyřtýdenních cyklech na frekvencích označených *

Ach, synku, synku - český a moravský folklor ve všech podobách, lidové

zvyky a písně, folklorní festivaly, soubory a jejich novinky

Kaleidoskop - novinky a zajímavosti české vědy a techniky

Literární naslouchátko - povídky, ukázky z románů, divadelních a

rozhlasových her

Toulky po regionech - kultura, zajímavosti, společenské události

NEDĚLE

Zprávy

Historické obzory - události a osobnosti českých dějin

Knihovnička Radia Praha - novinky z české literatury, rozhovory se spisovateli a vydavateli

Z rozhlasového archivu - perličky z archivu

Čeština, jak ji neznáte - exkurze do současnosti českého jazyka

Z krajského tisku - výběr z českých médií ve světě

Chcete vědět vše o krajanech? Navštivte krajane.net!

Stránky www.krajane.net nabízejí:

- aktuality z dění v krajských komunitách na celém světě
- zprávy z ČR týkající se zahraničních Čechů
- přehled krajských akcí na každý měsíc
- adresář spolků a médií
- praktické informace, užitečné kontakty

Uvítáme vaše příspěvky, tipy a dotazy!

www.krajane.net provozuje Český rozhlas 7 - Radio Praha
Vinohradská 12, 120 99 Praha 2, Česká republika
Tel. +420 221 552 900, Fax +420 221 552 903
e-mail: info@krajane.net

Videotéka a fonotéka KLUBU (s podporou MZV-OKKV)

Seznam videokazet:

Ballada pro banditu
Bohemia I
Český ráj (něm.)
Císařův pekař
Český Krumlov (něm.)
Čerte, drž se svého kopyta
Hrátky s čertem
Jižní Čechy (něm.)
Karlsbad
Kytice
Mikulov (něm.)
Magdalena Kožená
Morava a Slezsko (něm.)
Nesmrtelná teta

Obchod na korze
Ostře sledované vlaky
Osudy dobrého vojáka Švejka I-II
Penzión pro svobodné pány
Praha
Pražské Jezulátko (něm.)
Šakalí léta
Tajemství ocelového města
Trhák
Všichni moji blízcí
Divadlo Jára Cimrmana:
AKT, hra se zpěvy a tanci
Němý Bobeš aneb Český Tarzan
Vyšetřování ztráty třídní knihy
Záskok

Pohádky:

Broučci
Kocour Vavřinec
Krtečkova dobrodružství
Maxipes Fík
Mach a Šebestová I-II
Rákosníček a jeho rybník
Spejbl a Hurvínek
Tuláček
Kazety:
A vy páni muzikanti
Jarmila Šuláková - Folk songs
Jen vzpomínky poštmistrovic
kluka
Krtečkova dobrodružství I-II

Neuvěřitelné situace:

Šimek a Sobota
Písničky Čechů v Chorvatsku
Slzy smíchu Jiřiny Bohdalové
The best of Pavel Bobek
Všichni moji blízcí
CD:
V + W, Písničky (2005)
Možnost zapůjčit tyto filmy:
Audience
Báječná léta pod psa
Když rozvod, tak rozvod
Pelíšky
Skiřivanci na niti
Smrt krásných srnců

Máte-li zájem o vypůjčení, kontaktujte zástupce Kulturního klubu. Kauce 5 € za videokazetu, 2 € na obnovu filmotéky.

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Příhlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:
Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich,
Schlüsselgasse 18, A-1080 Wien
 záznamník (od 10:00): ++43-1-402 32 99
 fax (od 10:00): ++43-1-79 88 454
 e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým členům a novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2007 činí **29,- €**. Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2007 činí **29,- €**. Prosím, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2007 činí včetně poštovného **49,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY PRO INZERENTY (včetně cen)

Rozměry v cm	Cena v €
2,5 x 5,2	6,13
3,2 x 10,5	15,31
6,5 x 5,2	15,31
7,0 x 8,5	26,88
7,0 x 10,5	34,38
5,0 x 17,3	40,00
12,5 x 17,3	100,00

Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 2 €. Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).

Sleva pro členy Kulturního klubu 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, BLZ: **12000**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**
- Česká spořitelna, číslo účtu: **1557869023**, kód banky: **0800**, účel: **inzerát**.

Objednávky přijímá a případné dotazy Vám zodpoví:

Mag. Pavlína Böhmová, mobil 0043 (0) 669 195 44 077,
 tel./fax: 0043 (01) 95 44 076

František Písařík, tel.: 0043 (0) 650 599 28 02

centrální fax (od 10:00): 0043 (01) 79 88 454

e-mail: inzerce@kulturklub.at

Kursy češtiny

Čeština pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci, hlaste se na tel. č. 6023651, dr. Malá.

Čeština - začátečníci i pokročilí.

Zájemci, hlaste se na tel./fax 0043-1-40 89 841,

Mag. dr. Brandeis.

Kurzy

slovenského jazyka
na Slovenskom inštitúte

miesto: priestory Slovenského inštitútu,
 Wiplingerstrasse 24-26, 1010 Wien,
 informácie: tel. 01/535 40 57

TSCHJECHISCHES ZENTRUM
 ČESKÉ CENTRUM

Herrengasse 17, 1010 Wien
 ředitelka dr. Tatjana Langášková
 Tel./Fax: 0043 1 5352360 - 14
www.tschechischeszentrum.at
 E-mail: ccwien@czech.cz
 Po – Pá 10:00-17:00

Mag. **Sylvie Šebelová**
 Sprachtrainerin für Tschechisch

+43 1 920 70 48 **tel+fax**
 +43 699 12 64 29 38 **mobil**
office@sebelova.at **e-mail**
www.sebelova.at **web**

CzechTourism Wien
Česká centrála cestovního ruchu
 Herrengasse 17, 1010 Wien
 ředitelka Dr. Phil. Nora Dolanska
 tel.: 0043 1 533 21 933
 fax: 0043 1 533 21 934
 e-mail: info-at@czechtourism.com
www.czechtourism.com

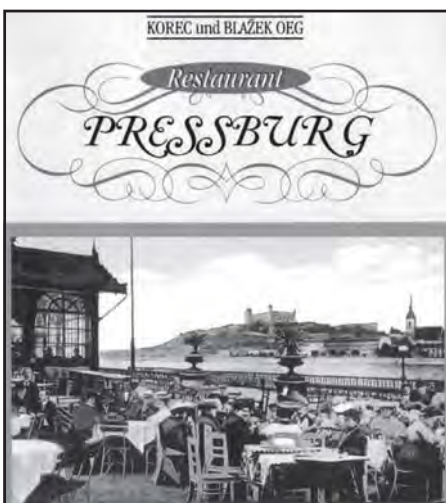
ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

Kniha autorky Marie Brandeis *Přišli jsme odjinud...* s předmluvou bývalého českého velvyslance v Rakousku a nynějšího prezidenta PEN-klubu Jiřího Gruši obsahuje portréty osobností, jež jsou spjaty s českou menšinou, prostředím a kulturou ve Vídni a v Rakousku. Přehledně a zajímavě popisuje nejen bohatou historii exilového života české menšiny v Rakousku, ale i její současný stav. Publikace je dvojjazyčná: česko/německá.

Knihu je možno zakoupit/objednat v knihkupectví **Pastrňák's Austro-Bohemia Press**, 1030 Wien, Steing. 24, tel.: ++43-0-699-10596078, fax: ++43-1-812 36 50, e-mail: ivana.pastrnak@chello.at otevřeno: st, čt 17:00-18:30 nebo v **Kulturním klubu** (viz níže).

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagsmenü – Spezialitäten aus der ganzen Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Informace v reštaurácii Pressburg

VON MINDERHEITEN ZU VOLKSGRUPPEN

20 Jahre Wiener Arbeitsgemeinschaft

Redigiert von
Heinz Tichy, Ernő Deák
und Richard Basler

integratio

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK

sekretariát: út 8:00-9:30, čt 17:00-18:30
Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
rsk@slovaci.at www.slovaci.at

Divadelní ochotnický spolek VLASTENECKÁ OMLADINA

1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel. 02273 7604
www.omladina.at

Galerie auf der Pawlatsche

Institut für Slawistik
Universitätscampus
1090 Wien, Spitalgasse 2-4/Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

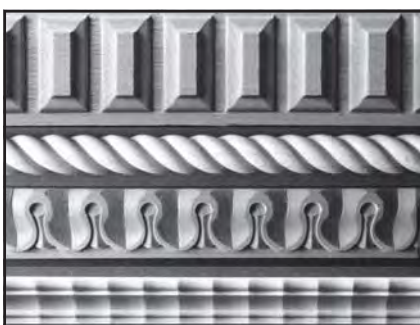

Slowakisches Institut

Wien

Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT

Wipplingerstr. 24-26
1010 Wien
Tel./Fax: 43 / 1 / 53 54 057
E-mail: siwien@gmx.at
www.sivieden.mfa.sk

Dřevěné lišty a mřížky

Franz Kolář GmbH
Josef-Strebl-Gasse 8, 2345 Brunn/Geb.
Tel.: 02236/31724, Fax: 02236/323 96
E-mail: office@kolar.at; www.kolar.at

**Divadlo Brett – 1060 Wien,
Münzwardeingasse 2,
tel: 587 06 63, fax: 586 91 55,
theaterbrett@Eunet.at,
www.theaterbrett. at
úterý – sobota od 20 hod.**

AUSTRO-BOHEMIA PRESS
1030 Wien, Steing. 24
tel.: ++43-0-699 10596078 (9:00-19:00)
fax: ++43-1-812 36 50
e-mail: ivana.pastrnak@chello.at
www.pastrnak.at.ac
(st, čt 17:00-19:00 a také některé soboty)

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.
Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem
o nákup českých malířů. Zprostředkování
bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7,
Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81,
mobil 0664/3566676.

EXTRAPARFUM.AT
Vítáme Vás v internetové parfumerii
www.extraparfum.at
Nabízíme ucelenou řadu originál zabalených značkových parfémů
za skvělé ceny.
Příjemné nakupování a mnoho voňavých dní Vám přeje
Váš EXTRAPARFUM

„Art-Atelier“
Bildhauerei / Keramik
Restaurierung / Keramikurse
Altmüttergasse 6, 1090 Wien
Tel.: 0676 9452096
Auf Ihren besuch freut sich:
Mag. Milada Zahnhausen
Dipl. Bildhauerin & Keramikerin

s' Bowidl

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ
Richard Arnold - Opravy šperků a hodin;
předělávky, vlastní výroba (též z doneseného
materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88,
tel. / fax 604 54 85,
po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9 -12 hod.

ZNÁMKY - MINCE
Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17,
Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12
po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

**PRODEJ A OPRAVY
VEŠKERÉ ELEKTRONIKY,**
Krajanské ceny, TV-Service,
T. Nohynek, Landstr. Gürtel. 17,
1030 Wien, Tel./Fax: 798 47 08

Theater
moki

Mobiles
Theater für Kinder
tel 01/505 98 06
e-mail: theater.moki@chello.at
www.theater-moki.at

Atelier JAN -
Umění z kůže
Jan & Tamara
Brabenec,
Spittelberggasse 7,
1070 Wien,
tel./fax: 526 54 22,
po-pá 13-18 hod.,
so 10-14 hod.

**Výhodné ubytování
ve Vídni**
I. Seda,
Westbahnstr. 18, 1070 Wien,
Tel. 01/617 27 06

Právník v ČR
JUDr. Josef Franc
advokát
Kancelář: Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9
tel./fax : 004202 848 18 008,
mobil: 00420602 850 267
e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

SALON
MIMI - ŽOFIE HERRMANN
Dipl. kosmetička, pedikérka,
zdravotní sestra
Odborná kosmetika, pedikúra,
manikúra, el. epilace chloupků,
manuelle lymphdrainage
Aromamassage, soft-laser
Termín dle dohody:
tel. + fax: 01/98 24 867
Út – pá: 8:30-11:30 + 14:00-18:00
1140 Wien, Kienmayerg. 48

Hudební skupina Krokodýl
Živá hudba, hrajeme svadby, plesy,
zábavy, společenské akce, Silvestry.
Široký repertoár českých,
slovenských, anglických písní.
Těšíme se na setkání s Vámi.
Bližší informace CZ:
tel.: +420603947957 (Gryšová)
e-mail: monikagrysova@seznam.cz

KULTURNÍ KLUB
*Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku
Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich*
Schlüsselgasse 18, 1080 Wien,
mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764,
fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at
www.kulturklub.at

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK
Adresa je k dispozici
v redakci.

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík
seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

*Budweiser
Budsträu*

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**
1060 Wien, Hofmühlgasse 18
E-mail: raumdekor.florian@aon.at

**MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE**
>>> *sleva pro krajany*

PROLINGUA

Ivana BROZOVA

Barichgasse 21
Eingang Ottogasse
1030 Wien

Tel.: 0650 / 400-17-10
E-Mail: prolingua.b@volny.cz

Pronajmu hezky zařízený pokoj

v 11. okrese, 3 min od U3, kabelová televize, internet, prádelna, bazén na střeše, kompletně zařízená kuchyně ke společnému používání. Pouze ženy, nejradyji česky nebo slovensky mluvící. Fotografie na vyžádání, k pronájmu ihned.

Cena: 370 € + dvouměsíční kauce. Tel.: **0650/38 22 512**,
e-mail: DenisaKames@hotmail.com

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Osłavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinerstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: **505 72 34**, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11-23 hod.

Restaurant Schönbrunner Stöckl rodina Smadišova

beim Meidlinger Tor
České a slovenské speciality!

Nabízíme:

svatby, podnikové a rodinné oslavy, Vánoce,
catering service pro každou příležitost,
slevy pro skupiny z ČR.

Těšíme se na Vaši návštěvu!

Küche/ kitchen / cucina / kuchyně

10:00-22:00, otevřeno po celý rok

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29,

tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Zur Böhmischen Kuchl

Speciality české a moravské kuchyně:
dřívková polévka, bramboráky, svíčková, lívanečky,
Budějovické a Velkopopovické pivo -
na Vaši návštěvu se těší Dagmar Ficenc

1080 Wien, Schloßelgasse 18, tel.: 402 57 31

otevřeno: po – pá od 11.00 – 15.00 a 17.30 – 23.00

**KLEINES
WIENER CAFE**

Denis Bezucha

1080 Wien, Kochgasse 18
tel. 01/402 32 07
po – pá 9:00-22:00
sobota a neděle
zavřeno

Kavárna s českou kuchyní.
Osłavy na objednávku.
Budějovické pivo.

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina Bodnar

choroby kožní a pohlavní,
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11,
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8,
tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš Čech

ortoped a ortopedický chirurg,
roh Simmeringer Hauptstr. / Kopalgasse
1/3/3, Wien 11,
tel. 74 9 32 03

MUDr. Vít Doležal

zubní lékař,
Blattgasse 13, Wien 1030,
tel. 713 72 66, všechny pokladny

MUDr. Eva Dršata

oční lékařka,
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne,
termín po dohodě na tel. 587 54 27,
všechny pokladny

MUDr. Kamila Hajek

soukromá léčba homeopatií,
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10,
tel. 689 22 80

MUDr. Hana Lion

zubní lékařka,
Waltenhofengasse 5/2/301, 1100 Wien,
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15,
Tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina Lion

všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii,
Röttergasse 37, 1170 Wien,
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav Lipták

internista – sportovní lékař,
Innere Medizin – Sportmedizin,
gerichtlich beeid. Sachverständiger,
Diplomsporarzt, všechny pokladny.
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City,
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00,
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

MUDr. Iona Polzer, roz. Bartošková

choroby oční a optometrické (Wahlarzt),
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních případech
mimo ord. hod.: 0660-3470374,
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg Sojka

neurolog a psychoterapeut,
Apostelgasse 25-27 (ve dvoře vpravo),
Wien 1030,
tel. 0664/214 01 63, termín po dohodě

MUDr. Zdenka Gabriel Weiss

odborná ortopedka, též dětská,
Pilgramgasse 10, Wien 5,
tel. 58 74 460

Dr. med. Lenka Widner

odborná dětská lékařka, alle Kassen,
po 9-14, út 14-19, čt 8:30-12:30 a 14-16,
pá 8:30-12:30, jindy po dohodě
Waltenhofengasse 5 / Stiege 2,
1100 Wien, tel. 01/6880448,
e-mail: lenka.widner@gmx.at

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.

lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně
semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:

Ledererg. 17/7, Wien 8,
tel. 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
http://members.aon.at/nykl

GESUNDHEITSSTUDIO KROTTENBACH

Med. Univ. Dr. Kamil Maarfia

soukromý všeobecný lékař,
pracovní, preventivní a estetická
medicína, životní prostředí
Krottenbachstraße 52 (vchod Budinskygasse)
1190 Wien, tel.: 01/9580951,
mobil: 0699/6300063
e-mail: dr.maarfia@artdoc.at,
www.artdoc.at

Ověřené překlady dokumentů aj.

Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117
práce: Marxerg. 1a, 1030 Wien
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
fax: 02235/44 638

Ověřené překlady

Mag. Lenka KOVARIK
1210 Vídeň, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@hotmail.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at

Ověřené překlady dokumentů, dokladů, smluv, úředních listin a tlumočení

Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
mobil: 0664/2537951
fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Ověřené překlady

Mag. Pavlína BÖHMOVÁ
Dieselgasse 5/43, 1100 Wien
tel./fax 2082175, 0699/19544077
e-mail: pavlina@chello.at

Ověřené překlady

Petr Jeremias POPOV-HAMMERSCHMIED
A-1110 Wien, Hugogasse 5/7
tel./fax +43(0)650 9688004
www.petrpopov.info,
www.tschechischebahnen.at

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie

Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at

KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Vídeň 3., Rennweg 63: mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň
1., Salvatorgasse 12: mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.

KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25: mše svatá 3. sobotu
v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmül-
lergasse 33: mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická

Katedrála sv. Štěpána Wiener St. Stephansdom

svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostel Panny Márie Snežnej

1030 Wien, Jaquingasse 12
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub

Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie
na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV
otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cír.
sv. od 9.30 do 11 hod.

Kaple sv. Stanislava

Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek
v měsíci v 18:00 hodin

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule
1150 Goldschlagstr. 14 / Tel. 9824609
Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt
Schellingerg. 1-3 / Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ

Privátní bilingvní škola obecná

1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel. 714 88 76, fax 714 88 76 / 34

Privátní bilingvní reálné gymnázium 2. stupeň

1030 Wien, Schützengasse 31
ředitelka Mag. H. Huber, tel. 890 44 04-60
Mateřská škola
tel. (ředitelství) 713 31 88 / 40

Europäische Mittelschule Wien European Middle School Vienna

1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18
1080 Wien

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy!

